The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly by the Daugavas Vanagi. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone — EM 8-0792. Cable Address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvērs, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA
SATRUDAY, OCTOBER 22, 1955

NOV - 3 1955

LATVIJA
AMERIKA

83./414. n-rs — SESTDIEN, 1955. GADA 22. OKTOBRĪ — 5. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanagi. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītola, A. Gaiļīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — Arnolds Zvērs, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 colas telpu 1 slejā

Maskava draud Persijai

PERSIJA AIZCĒRT DURVIS

Padomju Savienības prieki Vidējos Austrumos izrādījās daudz īsāki, nekā to varēja sagaidīt.

Kad Padomju Savienība uzsāka sarunas ar Ēģipti ieroču un kara materiālu piegādes jautājumā, sabiedroto diplomātiskās aprindās radās pamatotas bažas, ka komūnisti, draudzējoties ar arabu valstīm, varētu sagraut Rietumu plānus Vidējo Austrumu aizsardzībai. Bet tieši laikā, kad Rietumu akcijas Vidējos Austrumos likās visspēcīgākās, Persijā spēra izšķirīgo soli, pievienojoties aizsardzības blokam, kas Angliju savieno ar Turciju, Iraku un Pakistanu un netieši arī ar Sav. Valstīm. Persijas izšķiršanās aizcirta pēdējās durvis Padomju Savienības ekspansijai Vidējos Austrumos.

Kopš Otrā pasaules kara Padomju Savienība nepārtraukti mēģina Persijas politiku ievadīt komūnistiskā gultnē. Bet vienmēr bez panākumiem. 2 reizes Padomju Savienībai tas tomēr gandrīz izdevās. 1946. gadā padomju karaspēks atteicās izvākties no Persijas ziemeļiem, ar laiku cerēdams nostabilizēt bazes visā Persijā. Apvienoto Nāciju lēmums komūnistu plāniem nedeva iespēju īstenoties. Otrreiz, 1953. gadā, ministru prezidenta Mosadegha laikā komūnistiem gandrīz izdevās no iekšienes panākt to, ko Padomju Savienība nespēja panākt no ārienes. Vienīgi Persijas armijas lojālitāte paglāba aizbēgušā šaha troni.

Persijas piesliešanās Rietumu aizsardzības blokam Padomju Savienībā atbalsojās skaļa sašutuma veidā. Maskava piedraud Persijai, atgādinot 1921. gadā abu valstu starpā parakstīto līgumu, kas Pad. Savienības bruņotiem spēkiem dod tiesības uzturēties Persijas territorijā gadījumā, ja pēdējā tiek izmantota kā baze uzbrukumiem pret Padomju Savienību.

Persijas draudzēšanos ar Rietumiem Padomju Savienība ieskata par šādu varbūtību. „Persija," saka Maskava, „apdraud, mieru un drošību Vidējos Austrumos." No kādas valsts, kas ar saviem ieročiem Palestīnas konfliktu cenšas pārvērst karstā karā žīdu un arabu starpā, šāds apvainojums atgādina vienkārši muļķīgu joku, par kuŗu nevar pasmaidīt, ko var vienīgi nožēlot.

HAMILTONAS DV NODAĻAS 5 G. SVINĪBĀS

Zālē iesoļo skautu goda sardze ar karogiem. J. Līgera uzņēmums

ANGĻU FLOTEI JĀPAZŪD NAKTĪ

Londonā. Draudzīgo saišu nostiprināšanai Padomju Savienības un Anglijas starpā abas valstis apmainījās karakuģu flotes vienību vizītēm. Seši karakuģi no Padomju Savienības ieradās Portsmusā, kamēr seši angļu kuģi, to starpā viens lidmašīnu bazes kuģis, apmeklēja Ļeņingradu. Angļu karakuģi Ļeņingradas ostā bija pieejami krievu publikai apskatei, bet paši krievi šo apskati ierobežoja vienīgi ar izmeklētām, uzticamām grupām. Ļaužu tūkstošiem, kas drūzmējās ostmalā, lai sveiktu brīvās pasaules jūrniekus, bija jāapmierinās ar to, ko varēja saskatīt caur ostas sētu. — Ja padomju kuģiem iebraukšanu Portsmusas ostā apgrūtināja slavenā angļu migla, tad angļu kuģiem aizbraukšanu no Ļeņingradas mēģināja apgrūtināt komūnistu aizdomas. Angļiem tika pateikts Ļeņingradu atstāt nakts tumsā — lai viņi nevarētu saredzēt modernās Ļeņingradas ostas ierīces un noslēpumus!

Viena superbumba spēj iznīcināt civilizāciju

„Pilnīga atomattīstības informācijas apmaiņa abpus dzelzs priekškaram — drošākais veids, kā izvairīties no kara" saka saka Sav. Valstu atompētnieks Jr. Lapps.

Amherstā. Sav. Valstu atomzinātnieks Dr. Lapps, lietpratējs atomenerģijas izmantošanā rūpniecības vajadzībām, kādā runā Amherstā ieteica atomenerģijas komisijai nomest mākslīgi radīto slepenības plīvuru, atļaujot brīvu un pilnīgu atomattīstības informācijas apmaiņu abpus dzelzs priekškaram. Dr. Lapps sacīja, ka Sav. Valstīm tagad izdevies izgatavot tāda apmēra atomsuperbumbu, kas pēc sprādziena radītu pietiekami daudz radioaktīvu atkritumu, lai iznīcinātu visu civilizāciju. „Būtu muļķīgi domāt," sacīja Dr. Lapps, ka Padomju Savienība nav vai nebūs spējīga izgatavot šādu bumbu.

Ziņoju, ka sakarā ar dzīves vietas maiņu mani tel. ir
WA 1-7203 (kabinetā)
WA 2-4608 (mājās)
Dr. P. BĀRDIŅŠ, TORONTO

Foram izteikta uzticība

MINISTRU PREZIDENTS FORS TURPINĀS SAVU LĪDZŠINĒJO POLITIKU ZIEMEĻAFRIKĀ

Parīzē. Ministru Prezidenta Fora pieprasītā uzticības nobalsošana Francijas parlamentā beidzās ar negaidīti augstu valdības uzvaru. Fora kabinets tagad var ne tikvien turpināt darboties, nebaidoties no momentānas krizes iespējām, bet tas var arī turpināt savu programmu Ziemeļafrikā, izdarot nelielas reformas Alžīrā.

Parlamenta balsošanu laikā tika nodotas 308 balsis par un 254 balsis pret valdību. 54 balsu vairākums ir apmēram divreiz lielāks, kā to pirms balsošanas sākuma paredzēja visnopietnākie Fora atbalstītāji.

Arī Anglijai un Sav. Valstīm Parīzes balsošanas rezultāti nāca kā negaidīts pārsteigums, nodrošinot Francijas ārlietu ministra Pinē līdzdalību 27. oktobra konferencē Ženēvā. Parlamenta sēdē deputāti akceptēja ārlietu ministra Pinē rīcību Apvienotajās Nācijās, kur pēc Alžīras problēmas uzņemšanas darba kārtībā Francijas delegācija Pinē vadībā demonstrātīvi atstāja pilnsapulces zāli, tādējādi boikotējot Apvienoto Nāciju lēmumu.

MĒS NEDRĪKSTAM AIZMIRST TO, KO NO MUMS PRASA LATVIJA

LATVIEŠU INŽENIEŖU UN TECHNIĶU APVIENĪBAS KONFERENCE KANADĀ

Pirmajā ilelākajā latviešu inženieru un techniķu konferencē, kas notika š. g. 15 oktobrī Montreālā, bija pulcējušies ap 60 latviešu inženieru un techniķu. Tajā pieņēma 7 rezolūcijas, no kurām ievērojamākā bija Stipendiju fonda radīšana studējošai jaunatnei un jaunatnes piesaistīšana Latviešu inženieru apvienībai, latviešu tehniskās terminoloģijas vārdnīcas sastādīšana un tehnisko rakstu archiva radīšana.

Bez vietējiem Montreālas inženieriem un techniķiem konferencē piedalījās ASV inženieru un techniķu kopu delegāts inž. Gobiņš, Toronto kopas inž. Arājs un Niagaras kopas delegāts inž. Sakss. Savus pārstāvjus bija sūtījušas pašu un igauņu inženieru apvienības.

Konferenci atklāja Latvijas konsuls Kanadā V. Tomsons, konstatēdams, ka šajā plašajā sanāksmē tieši vai netieši reprezentēti gandrīz visi brīvajā pasaulē dzīvojošie latviešu inženieri. Tas norāda, ka šādas sanāksmes ir nepieciešamas un lietderīgas. „Latviešu inženieru un techniķu konference notiek Latviešu nacionālās apvienības Kanadā rīkoto kultūras dienu posmā," starp citu teica konsuls, „un reizē ar to šai sanāksmei piemīt nacionāla un kultūrāla nozīme. Latviešu pašapziņa nedrīkst zust vai iznīkt dzīvojot citās zemēs un svešos apstākļos, kur, līdz ar mūsu sasniegumiem darba laukā tai jāturpina augt ar katru trimdā pavadīto gadu. Apzinoties latviešu inženieru un techniķu konferences lielo nozīmi latviešu trimdas sabiedriskajā dzīvē, lai man atļauts izteikt pateicību šīs sanāksmes organizētājiem: Montreālas latviešu inženieru un techniķu kopas valdei, konferences rīcības komitejas priekšsēdim inž J. Zīvertam un P. Agrumam par pašaizliedzīgo darbu konferences labā. Atklājot latviešu inženieru apvienības pirmo konferenci, novēlu latviešu inženieru un techniķu saimei visā brīvajā pasaulē labas sekmes darbā, kas nāks par svētību visai latviešu tautai."

Konsuls V. Tomsons nolasīja sūtņa Kārļa Zariņa piesūtīto rakstu, kurā viņš svelc sanāksmes dalībniekus un priecājas, ka latviešu tauta ar sekmēm seko kultūras augšupejai. Sūtnis brīdina šai pārejas laikmetā neaizmirst to, ko no mums ikviena gaida Latvija.

Siltu apsveikumu bija atsūtījis Latvijas sūtnis ASV Dr. A. Spekke.

Konferences priekšsēdētājs J. Zīverts ziņoja, ka sakarā ar pēkšņo slimību šajā sanāksmē nepiedalīsies LIAA pgaidu prezidents prof. V. Burkevics, bet lūdza Toronto kopas pārstāvi inž. Arāju nolasīt prof. V. Burkevica referātu par tematu: „Latviešu inženieru un techniķu organizēšanās Latvijā un ārzemēs." Šajā referātā profesors pieskaras latviešu inženieru organizēšanas pirmsākumiem, kuri meklējami jau pirms 40 gadiem, laikā, kad tapa Latvijas brīvvalsts. Referātu papildinādams ar datiem un skaitļu rindām, profesors atgādina, kā tapa un veidojās pirmās latviešu inženieru vienības, kuŗu rezultātā 1935. g. radās Inženieru apvienība Latvijā, kas nodarbojās ar vairāku techniska rakstura jautājumu kārtošanu. Vēlākos gados latviešu inženieru biedrība pieslējusies Darba kamerai. Sākoties komūnistu okupācijai, viss pa daļai pairis.

Prof. aizrāda, ka 1939. gadā Rīgas Valsts techniķuma absolventi nodibinājuši techniķu biedrību. Inženieru un techniķu biedrība savu darbību izbeidza 1944. gadā, kad sākās otrā komūnistu okupācija.

Seko trimdas gaitas, kuŗās dodas arī liels skaits latviešu inženieru. Ar Štutgartes iestāžu starpniecību izdodas mūsu inženieru gradu pielīdzināt vācu inženieru universitātēs iegūtajiem gradiem. Visus trimdas gadus vērojama latviešu inženieru un techniķu vēlēšanās apvienoties. Un 1948. gadā tika nodibināta Latviešu inženieru apvienība, kuŗas darbība vēlākos emigrācijas gados jūtami sašaurinājās.

Pēc tam konferences dalībniekus sveica **LNAK valdes priekšsēdis A. Svenne,** konferenci apzīmēdams par lielu notikumu latv. kultūras dzīvē. Starp citu A. Svenne teica: „Tā nes sevī ideju par brīvu un neatkarīgu tautu, kas mūs aicina kopā."

Turpinājumā sveicienus nesa Igauņu inženieru apvienības pr-dis Kuris un polu — Naiks. Rakstveida apsveikumus bija sūtījušas latviešu inženieru vienības no daudzām zemēm, kā arī atsevišķas prominentas personas un vairākas LU bijušie mācības spēki.

(Nobeigums 8. lpp.)

IEROSINĀTĀJA BIJUSI PADOMJU SAVIENĪBA

Jeruzālemē. — Savā runā Izraēlas parlamentā ministru prezidents Moše Šarets uzbruka Padomju Savienībai, apvainodams pēdējo kara briesmu palielināšanā Vidējos Austrumos. Ministru prezidents paskaidroja, ka, Padomju Savienībai uzsākot ieroču tirdzniecības sarunas ar Ēģipti, viņš esot ierosinājis krievu sūtni Abrāmovu, lai tas deklarētu Padomju Savienības politiku Vidējos Austrumos. Abrāmovs uz viņa ierosinājumu neesot atbildējis.

Analizēdams Padomju Savienības pretizraēlisko nostāju, ministru prezidents Šārets sacīja, ka Apvienotajās Nācijās bieži bijis redzams, ka Padomju Savienība atbalsta arabu bloku, arī tad, ja taisnība nešaubīgi atrodas Izraēlas pusē. Ļoti netaisni pret Izraēlu izturas arī padomju prese, kas nepārtraukti apgalvo, ka Izraēla ir galvenā kara kūdītāja Vidējos Austrumos, kamēr arabi ir ieinteresēti vienīgi miermīlīgā, svešu varu netraucētā eksistencē. Pieskaroties ieroču jautājumam, Šarets uzsvēra, ka darījuma iniciātors nav bijusi vis Ēģipte, bet gan Padomju Savienība, kas, Vidējo Austrumu saspīlējumam pieaugot, sāka Ēģipti kūdīt, piedāvājot pēdējai smagos, modernos ieročus, tādus, kādus Rietumu sabiedrotie tai bija atteikušies pārdot.

Turpretim tagad, kad ieroču piegādi arabiem uzņemsies komūnisti, militārā spēka līmenis strauji mainīsies. Rietumu lielvalstis ir atteikušās piedalīties Vidējo Austrumu un bruņošanās sacensībā, kas nozīmē, ka Izraēla netiks apgādāta proporcionāli ar tādu pašu ieroču daudzumu, kādu arabi saņem no Padomju Savienības. Līdz ar to militārā spēka samēra līmenis būs nosvēries arabu bloka pusē, un Izraēla jutīsies atstāta pabērna lomā.

Dr. V. MĀSĒNS PIE ĀRLIETU VICEMINISTRA

ASV ārlietu viceministrs, vēstnieks [illegible] augstākiem ārlietu ministrijas ierēdņiem klātesot, ārlietu ministra Dallesa uzdevumā pagājušo nedēļu pieņēma AEN asamblejas priekšsēdi Dr. V. Māsēnu un viceprieksšēdi Dr. G. Dimitrovu. Viņi iesniedza asamblejas memorandu deviņu apspiesto nāciju brīvības un neatkarības jautājumā sakarā ar ārlietu ministru konferenci Ženēvā. Sarunas laikā Merfijs apliecināja asamblejas pārstāvjiem, ka ASV nav grozījusi savu politiku pret deviņām apspiestajām nācijām, ko starp citu apstiprina prezidenta Eizenhauera un ārlietu ministra Dallesa nesenie vēstījumi. Merfijs uzsvēra lielo interesi, kādu Dalless izrāda mūsu tautu neatkarības un brīvības jautājumā.

Pārstāvji iesniedza arī prezidentam Eizenhaueram adresētu memorandu, ko ārlietu ministrija viņam nosūtīs. Līdzīgi memorandi iesniegti Anglijas un Francijas ārlietu ministriem.

IENAIDNIEKA SPĒKI PIEAUG

KAS SABIEDROTIEM PELD VIRS ŪDENS, TAS PADOMJU SAVIENĪBAI PELD ZEM ŪDENS

Ziemeļatlantijas organizācijā ietilpstošo valstu aizsardzības ministru konferencē Parīzē noskaidrojās, ka pašreiz Padomju Savienības militārā kapacitāte ir lielāka kā jebkad kopš Otrā pasaules kara.

Pirmajos pēckara gados viens no Padomju Savienības militāriem vājumiem bija tās kara flote. Tagad toties situācija ir strauji mainījusies. Ja arī krievi nevar lepoties ar tādiem milzeņiem, kādi ir Sav. Valstu modernie lidmašīnu bazes un kaujas kuģi, tad tas tomēr nenozīmē, ka ar padomju floti varētu jokoties. Tas, kas Savienotām Valstīm un Anglijai peld virs ūdens, Padomju Savienībai peld zem ūdens. Divos pasaules karos vāciešiem izdevās pierādīt, cik bezgala sāpīgus belzienus sabiedroto kuģniecībai spēj dot viņu zemūdeņu flote. Kara gadījumā Padomju Savienības flote, bez šaubām, sekos vāciešu piemēram.

Arī Padomju Savienības zemes spēki rāda nepatīkami iespaidīgu ainu. Tas pats sakāms par padomju kara aviāciju, kas pēdējos gados amerikāņus jau ir paspējusi tikpat kā noķert — kā kvalitātīvi, tā arī kvantitātīvi. Kaut gan Padomju Savienība un tās sateliti gatavojas demobilizēt 800.000 karavīru, „uzsākot savu bruņoto spēku samazināšanu," komūnistu miermīlīgās tendences ar to vien vēl nav pierādītas. **Rietumu militāro lietpratēju acīs komūnistu propagandētā demobilizācija nozīmē tieši pretējo: 800.000 vīru atbrīvošana rūpniecībai un lauksaimniecībai komūnistu bloka bruņošanos tikai pastiprinās, jo, ka komūnistu rūpniecība neražo katlus un pannas, visiem taču ir skaidri zināms.**

LATVIEŠU INŽENIEŖU UN TECHNIĶU APVIENĪBAS ĀRZEMĒS 1. KONFERENCE MONTREĀLĀ

Dalībnieki un viesi. No kreisās 1. rindā: Techniskā apskata redaktors A. Spūrmanis, Polu inž. org. pr-ks J. Naike, Igauņu inž. org. pārstāvis Ilm. Kurrusk, L. Luste, konferences sekretārs J. Palleps, LNAK valdes pr-dis A. Svenne, konsuls V. Tomsons, konferences pr-dis J. Zīverts, Latv. inž. b-bas ASV delegāts V. Gobiņš, Toronto inž. kopas pr-ks A. Arājs, Niagaras kopas pr-ks E. Sakss, E. Bārdiņš, K. Kalniņš, konferences atb. rīkotājs P. Agrums. Otrā rindā: V. Golde, A. Jansons, E. Auders, R. Karlsons, R. Putnaērglis, K. Irbītis, T. Kraulis, L. Lācis, B. Godiņš, J. Porietis, H. Sniķeris, A. Ķipens, F. Ļucis, architekts P. Grants, J. Ribakovs, H. Romans, Rita Ļuce, J. Frišmanis, architekts A. Klinklavs, S. Miķelsons, A. Štromanis, O. Rudzītis, E. Kalnavārns, L. Grīnbergs, L. Neimanis, J. Rudzītis, D. Zušmanis, Ž. Vecmanis, I. Strēlis, A. Krievs, A. Vikmanis, R. Leitašs, Montreālas „Ziņotāja" redaktors I. Skrastiņš — Foto J. Baltiņš

NUJORKAS DAUGAVAS VANAGU **viru kora KONCERTS**
BRUNO SKULTES vadībā ar solistu H. LŪSES, I. SALNĀJAS - BAUMANES, L. BĒRZIŅA un A. BĒRZKALNA piedalīšanos 29. okt. Toronto
CENTRĀLĀ TECHNIKUMA ZĀLĒ, 275 LIPPINCOTT ST. SĀKUMS PLKST. 8 VAKARĀ

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRINBERGS

SVĒTDIEN IZŠĶIRSIES SĀRAS APGABALA LIKTENIS

23. oktobrī izšķirsies Sāras apgabala liktenis — vai nu šis „deviņdesmitpieciprocentīgais" vācu apgabals tiks „eiropizēts", vai arī tā liktenis labu laiku vēl paliks neskaidrs. 900.000 cilvēku gaida to dienu, kad tauta telks savu vārdu par līgumu, ko savā laikā noslēga Rietumvācijas kanclers Dr. K. Adenauers un Francijas ministru prezidents Mendes-Frānss, un ko tagad visi pazīst ar nosaukumu „Sāras statūts". Šī statūta tapšana bija priekšnoteikums, lai reālizēti tiktu „Parīzes līgumi," kas Rietumvācijai devuši patstāvību, armiju, līdzdalību Atlantijas savienībā.

Bet kad Bonnas delegācija, no Parīzes mājās braucot, iegriezās arī Sārbrikenā, lai „paviesotos" pie vāciski domājošiem Sāras apgabala politiķiem, sūtnis Blankenhorns teicis: „Pret mūsu krūtīm bija vērsta pistole!" Tas nozīmē, ka „Sāras statūts" no Rietumvācijas izspiests varas līdzekļiem un draudiem. Parīze skaidri pateikusi, ka ja Bonna nepievienosies Francijas interešu labā izstrādātajam „Sāras statūtam," tad Adenauera kabinetam nav ko cerēt iegūt Rietumvācijai patstāvību un armiju...

Bonna pievienojās, „Sāras statūts" tapa. Vienojās arī par to, ka 23. oktobrī jānotiek tautas nobalsošanai par šo statūtu. Trīs mēnešus pirms šīs dienas jādod vāciski domātājiem cilvēkiem brīvi izteikt savas domas un vāciski noskaņotajām politiskajām partijām aģitēt par vai pret „Sāras statūtu."

Pienāca š. g. 23. jūlijs. Ilgi aizturētā elpa guva brīvību. Sāras apgabals kļuva par nemierīgāko vietu Eiropā. Demonstrācija sekoja demonstrācijai. Vāciski domājošie nonāca asā polemikā ar pašreizējo valdību, kuras priekšgalā ir pazīstamais Johaness Hofmans. Ielu cīņas dažreiz pārvērtās par it varenu kauju lauku.

Lai satrauktos prātus nomierinātu, lai pildītu savu solījumu Francijai, Rietumvācijas kanclers deva padomu vācu politiskajām partijām Sārā, lai tās saviem sekotājiem ieteic atbalstīt Sāras statūtu. Bonnas valdības galva sevišķi aicināja Sāras kristīgos demokratus uzklausīt viņa padomu. Atbilde, ko vācu partijas Sārā deva Adenaueram, bija negatīva.

Rietumvācijā populārais demoskopiskais institūts EMNID nesen izdarīja aptauju par Sāras iedzīvotāju domām attiecībā uz „Sāras statūtu." Rezultāts ir: 79 proc. izteikušies par Sāras statūta noraidīšanu! Šāds rezultāts ir viss kas cits, tikai ne tas, ko sagaida Bonna, bet par visu vairāk Parīze. Kas šādā gadījumā notiks ar Sāru pēc 23. oktobra? Tas ir jautājums, kas nodarbina franču, vācu un sāriešu politiķu galvas. Bet ne tikai politiķu. Krietni vien arī „mazo cilvēku" rūpes ir pievērstas oktobra balsošanas iznākumam. Ko ar šiem 79 proc. lai iesāk arī ārlietu ministri, kuri konferēs Ženēvā?

Un kaut gan „mazo ļaužu" nākotnes perspektīvas pret statūtu balsojot var sašaurināties, viņi tomēr, cik var spriest arī ievērojot EMNID, nolēmuši „tikt vaļā no Hofmaņa un viņa kliķes." Sāriešu nevar aizmirst franču okupācijas varas ieceltā „ministru prezidenta" vārdus, ko viņš teicis 1950. gadā: „Mums diezgan no Vācijas un vācu politikas! Nost ar to!" Sāriešu nav aizmirsuši arī vārdus, kurus teicis Sāras „landtāga" prezidents: „Pēc 10 gadiem Vācijā dzīvos tikai ubagi un čīgāni"! Nepieminēts nevar palikt arī tas, ka 40.000 sāriešiem savā laikā bija jāatstāj dzimtene tikai tādēļ, ka viņi simpatizējuši Rietumvācijai.

Hofmanam, šķiet, pavisam maz izredžu arī turpmāk palikt Sāras ministru prezidenta krēslā. Ja arī „statūtu" noraida un Sāras apgabalam jāapmierinās ar pašreizējo stāvokli, paliekot Francijas virskundzībā, tad nākamās Sāras parlamenta (landtaga) vēlēšanas visticamāk valrūkumu dos kristīgajiem demokratiem. Savā laikā šos kristīgos demokratus Sārā organizēt Dr. Neļjam uzdeva pats Rietumvācijas bundeskanclers. Liktenim paticis, lai šis pats Neļjs tagad nostātos pret kancleru un — gan tikai Sāras jautājumā — pateiktu katēgorisku nē. Un ko nozīmē kādas kristiešu partijas „nē" stingri katoliskajā zemē?

Līdz šim novērots, ka katoļu baznīcas vadība nav noraidīga pret Sāras kristīgo demokratu „nē." Tas arī labi saprotams, jo baznīca nav atkarīga no Bonnas un Parīzes politiskajām norunām. Šī baznīcas atturība vēl vairāk ietekmējusi sāriešus 23. oktobrī nostāties pret „Sāras statūtu."

Kad Parīzes un Bonnas starpā radās „Sāras statūts", tad kādreizējais Virtembergas ministru prezidents Reinholds Maiers teica: „Sārā ir apslēpts gultošs lauva." Ar to viņš domāja, ka vāciskā nosliece Sārā nav mirusi. Ka viņam bijusi patiesība, tas šodien pierādās. Vāciešī Sārā nav aizmirguši. Viņi gan bijuši, apstākļu spiesti, uz laiku ieņemt nogaidītāja pozīciju. Nu viņi varējuši no tās aiziet. Šī aiziešana notika tik skaļi, ka pat Bonnas „krusttēviem" vajadzējis pacelt rūšņu pirkstu. Bet tas nekā nav līdzējis.

23. oktobris būs sava veida pagrieziens Eiropas tautu sadzīvē.

Sārbrikenā, oktobrī. Mks

ČAKLAS ROKAS - MOŽU GARU!

Hamiltonas DV nodaļa atskatījās uz 5 darbības gadiem

DV Hamiltonas nodaļas 5 gadu darbības atceres sarīkojumā pulcējās daudz tuvu un tālu viesu. Sarīkojuma svinīgo aktu ievadīja mācītāja E. Pavāsara svētbrīdis. Izjustos un dziļi pārdomātos vārdos mācītājs pakavējās tanī laikā, kad gūstekņu nometnē, dziļā bezcerībā, radās doma par šīs organizācijas dibināšanu un savas dzimtenes brīvības atgūšanu.

Svētrunai sekoja nodaļas pr-ka, māc. A. Voitkus uzruna un pārskats par padarīto darbu piecos aizvadītajos gaļos. Viņš teica:

„Mēs, Daugavas Vanagi, esam rītdienas cilvēki. Mēs gribam abām kājām stāvēt dzīvē un šodienā. Ne tādēļ, ka tā mums liktos sevišķi jauka, bet tāpēc, ka uz šodienas mēs celsim savu rītdienu.. Mēs gribam skaidru, bezcerīgu sapņu neaptumšotu skatu, lai saredzētu tos, kam jāsniedz roka un palīdzība; mēs gribam dzirdīgas ausis, lai saklausītu to mūsu brāļu un māsu palīdzības saucienus, kas paši sev vairs nespēj palīdzēt.

Mūsu organizācija tapa ne lai runātu, sapņotu vai polemizētu, bet lai strādātu. Mēs esam vienmēr centušies dot, bet ne prasīt vai sagaidīt kaut ko priekš sevis. Un ja mēs esam lūguši, tad mēs lūdzām ne priekš sevis, bet priekš tiem, kam nav.

Mēs jūs šodien aicinājām nākt pie mums sērst ar saviem karogiem; ne lai jūs ar tiem mūs godinātu, bet lai tie jums un mums atkal no jauna atgādinātu mūsu pienākumu. Pirms desmit gadiem pasaulē gandrīz nebija tādas vietas, kur mūsu karogi drīkstētu plīvot. Un tomēr mūsu tēvi, brāļi un dēli vēl ticēja mūsu tautas saullēktam — un, liekot pamatus DV organizācijai, apliecināja savu ticību mūsu sarkanbaltsarkanajām krāsām."

Atskatoties uz padarīto darbu Hamiltonā piecos aizvadītajos gados, skaitļi rāda, ka strādāts ir tiešām daudz. Par nodaļas prkiem ir darbojušies: P. Immurs, E. Robežgruntnieks un J. Kleķeris. Rosīgi ir darbojušās Vanadzes Lonijas Kalves un tagad Veras Immuras vadībā. Pie nodaļas pastāv drāmatiskā kopa, kas sniegusi izrādes gan Hamiltonā, gan apkārtnes tuvākajās pilsētās. Tās administrātors ir E. Mauriņš, rež. L. Lapsa. Nodaļas izdevumā Hamiltonas tautieši saņem brīvu biļetenu Daugavas Vanagiem, redaktors ir J. Gailītis, kas šai lietā piestrādā ar visu sirdi un dvēseli. Līdz šim izdoti jau 32 numuri.

Tālāk pr-ks norādīja, ka nodaļas Sporta kopa Sparta sacensībās ar pārējiem latv. sportistiem uzrādījusi izcilas sekmes. Kopas pr-ks ir J. Treimanis, bet sakarā ar dzīves vietas maiņu sporta dzīvi Hamiltonā tagad vada B. Kuncāns.

DV nodaļa labā sadarbībā ar pārējām organizācijām piedalījusies nacionālo svētku rīkošamā, tāpat pārējā sabiedriskajā dzīvē, atbalstījusi arī latviešu sestdienas skolu Hamiltonā.

DV KV pr-sēdis V. Mukts savā svētku runā apsveica rosīgos hamiltoniešus un īsos vārdos apskatīja DV organizācijas izvēršanos visā brīvajā pasaulē. Toreiz, pirms 10 gadiem Vācijā, vēl pirms izceļošanas iespēju sākšanās neviens neienāca prātā, ka vēlāk šī organizācija veiks tik plaša vēriena aprūpes darbu. Uzsākot DV darbību Kanadā pirms pieciem gadiem, organizācijā bija tikai 22 biedri, tagad to visās Kanadas 14 nodaļās ir pāri par tūkstoti. Pēc laba vēlējumiem nodaļai turpmākā darbā DV KV pr-sēdis izdalīja atzinības rakstus par rosīgu un pašaizliedzīgu darbu DV organizācijā. Starp saņēmējiem bija arī pašreizējais DV nodaļas pr-ks un Vanadžu pr-ce.

Pārējo apsveicēju vidū kā pirmais runāja DV Toronto nod. prnieks J. Fogelis, uzsverot, ka DV ir cīnījušies par mūsu zaudēto brīvību, un to darīs arī turpmāk. Cīnoties par organizācijas iekšējās dzīves izkopšanu un stiprumu, viņš novēl turēties cieši kopā, rodot īstus draugus savā vidū, darot vīru darbu un stiprinot visu latviešu kopīgo lietu.

Niagara DV pr-ks J. Celms, nesot savas nodaļas biedru sveicienus, novēlēja sekmīgu darbu arī nākotnē.

Kičeneras nod. pr-ks J. Zommers teica: „Būsim vienoti darbam savai tautai, vienoti par mūsu nākotni, vienoti dzimtenes atgūšanā."

St. Katerīnas nod. pr-ks Ž. Andersons novēlēja darba prieku un sparu.

Sekoja Hamiltonas Kristus draudzes pr-ka Grabja apsveikums — turēt svētu savās sirdīs to domu, ko reiz dzimtenes mīlestībā aiz dzeloņu žoga rakstīja latviešu karavīrs. Nest šo garu mūsu jauniešos un stiprināt to latviešu sirdis, kas vēl šaubās.

Tālāk sekoja skaņu vad. E. Dāvidsona un Ham. ev.-lut. draudzes pr-ka Meijera apsveikumi.

Ar rakstu nodaļu sveica LNAK padomes pr-sēdis prof. A. Dreimanis, DV KC valdes loc. K. Purmalis, DV KV vicepr-dis L. Līdums. No Britu Kolumbijas nod. E. Vērsāns, Albertas — E. Bergs, Montreālas — O. Kļavenieks, Noranda — A. Šņore, Manitobas — T. Minkēvičs, Bramptonas — Ronis. Vēl sveicienus bija sūtījuši Hamiltonas mednieki un makšķernieki, bet Hamiltonas latv. biedrība sveicienus nesa ar savu kori, nodziedot 4 dziesmas komp. J. Cīruļa vadībā. Kā pirmo klausītāji dzirdēja J. Cīruļa — Varenā Rīga, Tad. Ed. Kažociņa Kā gulbji, bet J. Cīruļa — Dižais puisis bija jāatkārto.

Pēc telpu sakārtošanas sākās saviesīga dzīve, kur 400 tautiešu aizvadīja jaukus brīžus dejās un draudzīgās pārunās. Neiztrūka jau arī sarīkojumos tik ierastās loterijas. Šoreiz laimestus vilkt vakara techniskais vadītājs J. Gailītis, aicināja DV KV priekšsēdi. Galveno laimestu — „piknika" piederumus ar nažiem, dakšiņām un termosa pudelēm daimēja Kičeneras DV pr-ks J. Zommers. Sarīkojums bija ļoti labi organizēts.

J. Ligers.

Iepriecināsim INVALIDUS GRŪTDIEŅUS UN SLIMOS ZIEMAS-SVĒTKOS!

Aicinājums Toronto jauniešiem

Sestdien, 22. oktobrī Bramptonas jaunatnes pulciņš Liesma plkst. 8 vakarā rīko Dejas vakaru ar priekšnesumiem, Bramptonas leģiona hallē. Visi jaunie lūgti šo sarīkojumu apmeklēt.

Mirdzu Braznovsku un Arvīdu Paegli salaulāja Toronto katoļu draudzes kapelāns Dr. B. Kokins J. Kreiļa uzņ.

KANADĀ

TORONTO

● Toronto latviešu sestdienas skolas vecāku pilnsapulce bija pulcinājusi diezgan daudz audzēkņu vecāku, kam interesē mūsu jauniešu latviskās audzināšanas problēmas, kā arī tiešām sadarbība ar skolu un paidagogiem. Sapulci raiti vadīja inž. A. Podnieks. Ziņojumu par skolas pagājušā gada darbību un budžeta izpildīšanos sniedza skolas pārzine A. Martinsone. Garākas debates izcēlās par bērnu latviskās audzināšanas problēmām un par skolas naudas paaugstināšanu, ko nobalsojot nolēma atstāt negrozītu. Vecāku padomē ievēlēja: par priekšsēdi I. Pilupi, bez tam P. Ciemgali, K. Garjāni, A. Treigūtu, A. Gūtmani, J. Ozolu, L. Jansoni, A. Hanzenu, V. Liberi, E. Medni, A. Ozoliņu, R. Gravu, A. Zichmani, E. Alberingu un I. Amoliņu.

● Svētdien, 16. oktobrī, pēc dievkalpojuma notika sv. Jāņa draudzes dāmu pilnsapulce, kur plašos vilcienos pārrunāja pagājušā gada darbu un nākošā gada plānus. Ievēlēja arī jaunu dāmu komitejas valdi, kas trešdien, 26. oktobrī sanāks uz pirmo sēdi, lai sadalītu amatus un nospraustu vadlīnijas nākošajam darba gadam.

● Pat lietainais laiks pagājušajā nedēļas nogalē nebija varējis aizkavēt Toronto jaunatnes pulciņa Lāpa biedrus un to paziņas sanākt kuplā skaitā tējas vakarā. Vispatīkamāko pārsteigumu rīkotājiem sagādāja Bramptonas jaunatnes pulciņa ierašanās — ir labi redzēt, ka kopīgu interesu saites vieno mūsu jaunos ļaudis.

Vakara sākums bija paredzēts plkst. 6.00, un programmas daļā mācītājs A. Čops bija apsolījis referātu par tematu „Vērtību atklāšanās literatūrā." Tā kā ar tanī pašā laikā notika Zīversa koncerts, referāta sākumu atlika uz vēlāku laiku. Tie vakara apmeklētāji, kas nebija paguvuši to uzzināt, uz referātu gaidīdami stiprinājās pie dekorātīvi un, protams, bagātīgi klātajiem galdiem.

Mācītājs A. Čops īsumā pakavējās pie literatūras audzinātājas ietekmes, tuvāk apstādamies pie K. Skalbes valodas skaistuma, Raiņa filozofiskajām domām, Bārdas dabas skaistuma tēlošanas, Ausekļa nacionālā romantisma utt., minēdams arī piemērus no attiecīgo autoru darbiem. Referents paskaidroja arī par literāro darbu formas un satura jēdzienu un, pieminēdams vispasaules rakstnieku sniegumus, savu referātu nobeidza norādīdams uz 'dziļo gara bagātību, un audzinošajām vērtībām, kas mums paveras mūsu pašu latviešu rakstnieku darbos, ja vien mēs tos protam meklēt un atrast.

Klausītāju nedalītā uzmanība referāta laikā un pēc tam izraisītās debates liecināja, ka latviešu jaunatnē ir dzīva rakstītā vārda mīlestība. Mācītājam A. Čopam par interesanto priekšlasījumu klātesošo vārdā pateicās literārā pudura vadītāja Biruta Pope. Vakara noslēgumā bija saviesīga dzīve ar dziesmām un dejām.

● Toronto latviešu baptistu draudzes 4. gada svētku dievkalpojumu kuplinās ar dziesmām draudzes koris un baritons Pēteris Geistauts. Svētku runu sacīs Dr. Kārlis Lejasmeijers, kas kā International Christian Leadership organizācijas reprezentants daudz ceļojis, lasīdams referātus un lekciju ciklus par pasaules aktuālām problēmām vairāk kā 200 augstskolās, kolledžās un vidusskolās. Viņa runas klausījušies ap 100.000 studentu un profesoru. 80 reizes viņš runājis radiofonā un televīzijā, un to klausījušies arī Baltā nama politiķi; viņa runas ievietotas arī Kongresa protokolos.

NIAGARA

● Sarīkojumu virkni Niagarā šoruden kā pirmais sāk Niagaras latv. sporta klubs ar gada svētku sarīkojumu un balli, glīti dekorētās telpās. — 29. oktobrī, plkst. 19, 233 Hickson St. Spēlēs populārā Jautrā polka. Sarīkojuma vietu vislabāk atrast braucot pa Viktorijas ielu cauri visai pilsētai, līdz Fergusona ielai.

MONTREĀLĀ

● Arī montreāliešiem bija izdevība dzirdēt dubultkvarteta Tēvija koncertu. Klausītāji dziedoņus apveltīja sirsnīgiem aplausiem, it sevišķi koncerta beigu daļā. Bija jāsniedz atkārtotas piedevas. Dziedoņi saņēma krāšņus ziedus. Sakarā ar inženieru un techniķu konferenci šeit viesojās LNAK valdes pr-dis A. Svenne, kurš pirms koncerta uzrunāja tautiešus. Koncerts, ko rīkoja Inž. un techniķu kopa, Latv. b-ba un DV nodaļa, bija apmeklēts vidēji.

● Elzas Žebranskas koncerts 26. novembrī, plkst. 7.30 vakarā McGee auditorijā, 220 Pine Ave, W. Koncertu rīko Latv. b-ba un DV nodaļa.

● 18. novembra valsts svētku atceres aktā svētku runu teikt aicināts LNAK padomes pr-dis prof. A. Dreimanis. O.

MŪSU BAZNĪCAS DARBS KANADĀ

Pēc Latv. Baznīcu pārvaldes datiem 1954. g. 17 latviešu mācītāji savās draudzēs, filiālēs un atsevišķās dievkalpojuma vietās (pavisam 44 centros) vadījuši 764 pieaugušo dievkalpojumus (709). Iekavās minēti iepriekšējā (1953.) gada skaitļi. Jaunatnes dievkalpojumi 23 un bērnu dievkalpojumi 49. Dzimuši 191 (210); iesvētīti 72 (63); laulāti 105 (113) pāri, no tiem nacionāli jauktas 17 (19) laulības; miruši 26 (21); pie sv. vakarēdiena bijuši 2025 (1649). Draudžu kopbudžets $73.731; palīdzības darbam $5.676. Svētdienas skolas 20 draudzēs ar 623 bērniem un 56 skolotājiem. Dāmu komitejas darbojas 14 draudzēs. Draudzēs reģistrēti 7.681 (7439) t. i. 75 proc. no visiem latviešiem luterāņiem Kanadā.

Pirms lielo tikšanās Ženēvā ASV prezidentam Eizenhaueram nosūtīta vēstule un grāmata Dzimtenes Zvani. Vēstulē starp citu bija minēts: ‚Pasaulei ir vajadzīgs miers, bet tāds miers, kas nes laimi visām tautām. Tāpēc iepriekš jāatgūst brīvība arī tām tautām, kas vēl komūnisma važās," un par grāmatu Dzimtenes Zvani: „Šī grāmata lai atgādina latviešu tautas traģiku un tāpat to tautu ciešanas, kas aiz dzelzs aizkara." Par grāmatu un vēstuli saņemta pateicība. Vēstule ar pateicību un Dzimtenes Zvani nosūtīti arī Kubas delegātam AN Dr. Portuondo, no kuŗa saņemtas divas vēstules. Vienā starp citu ir vārdi: „Mana runa Sanfrancisko bija sauciens pēc taisnības un brīvības apspiestajām tautām, un mana sirsnīgākā vēlēšanās, kaut šie sauciena atrastu atbalsi visā pasaulē."

Pānvaldes izdotās Archibīskapa jubilejas grāmatas Dzimtenes Zvani (ar biografiju, apcerējumiem un 37 mācītāju spredīkiem; 320 lpp., cena $3.30) krājumā vēl 170 eks., kas pasūtināmi pie prāv. A. Skrodeļa.

Vērtīgs priekšlasījums

Sakarā ar baptistu draudzes jubileju, Toronto viesosies ievērojamais runātājs Dr. K. Lejasmeijers no ASV. K. L. ir plaši pazīstams mūsu tautiešu aprindās ASV un Kanadā. Viņš ir referējis plašām aprindām, iztirzājot pasaules problēmas un cīnoties pret komūnismu.

Izmantojot šo izdevību, LNAK valde rīko publisku priekšlasījumu vakaru, kurā Dr. K. Lejasmeijers runās par tematu **Brīvā pasaule liktens stundā.**

Priekšlasījums notiks 26 okt., plkst. 8.00 Sv. Andreja baznīcas zālē, ieeja pret ziedojumiem.

Visi tautieši laipni ielūgti.

PRIEKI BEIGUSIES AIZ RESTĒM

Nepatikšanas Toronto piedzīvojis kāds latvietis, savas mājas īpašnieks, kuŗa namā bieži notikušas viesības ar lielākām iedzeršanām un skaļu dziedāšanu. Kādu dienu, kad ieradušies ciemiņi no ASV, gājis sevišķi „zaļi." Sarīkojumā piedalījušies arī mūzikanti, kas dažus viesus ar mūziku pavadījuši uz netālo tramvaja piestātni. Diemžēl, prieki beigušies bēdīgi, jo kaimiņu izsauktā policija saimnieku kopā ar viesiem, ieskaitot „amerikāņus," aizvedusi atpūsties savos apartamentos. Namsaimniekam uzlikts naudas sods vairāku simts dolaru apmērā un viņa māja izsludināta par atklātu namu, kas pakļauts katru brīdi policijas kontrolei. Bet nepatikšanas vēl nav beigušās, jo policija, kādu dienu atradusi tukšas pudeles, ievadījusi no jauna prāvu. „Atklātā māja" nozīmē, ka tur nedrīkst lietot stiprus dzērienus.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, MONTREAL, P.Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

Apdrošināšana
14 labākajās sabiedrībās
VALD. BEBRIS
Tel. WA 2-5913,
48 Rathnally Ave, Toronto

LASĪTAJU VĒSTULES

TIRU VALODU!

LA redakcijai: Jūsu laikraksta 80./411. n-rā lasītājs J. M. (Linkolnā) izteicis šo vēlmi, kam ikviens apzinīgs latvietis bez ierunām var pievienoties, jo mūsu valoda trimdā ar ik jaunu dienu tiek vairāk kroplota: ne vien sarunas, arī laikraksti un pat grāmatas piebružātas barbarismiem. Bet tad nu tiem, kas grib mūsu valodu sargāt un kopt un no citiem prasa tīru, skaidru latviešu valodu, pašiem būtu jācenšas dot paraugu.

Diemžēl, minētā, labi domātā lasītāja vēstule ar savu neskaidro izteiksmi rada pretēju iespaidu.

Ko J. M. domājis teikt ar šādām pamācībām: „Arī svešnieks ir „atslēgas vīrs," pozicija. Vai noteicējs valdnieks ir slikts?" — Tas vienkāršajam lasītājam nav izlobāms.

Latvietis, Toronto.

KUR MEKLĒJAMA VAINA?

Latvijas Amerikā redakcijai: DV biedrs. Bramptonā, LA 15. okt. numurā „Nosodāma parādība Bramptonā." sūdzas par vāju apmeklētāju skaitu DV Bramptonas nodaļas rīkotos gada svētkos un kā iemeslu tam saskata dažu cilvēku vai grupu nolūkus apkarot DV organizācijas mērķus.

Šādus apvainojumus bramptonieši katēgoriski noraida. Neviens plašāks DV KV vai Toronto nodaļas sarīkojums, kā pirmās Kanadas latv. dziesmu, DV dienas u. c. nav notikušas bez Bramptonas latviešu aktīvas līdzdalības, turklāt, procentuāli latv. skaitam Bramptona ir bijusi viskuplākā pārstāvēta. Tāpat tas ir bijis visās DV rīkotās ziedojumu vākšanas akcijās.

Rakstītājam derētu apskatīties pēc iemesliem pašu sētā. 1) Vai tas ir aizmirsis, ka š. g. aprīlī Bramptonas latv. jaunatnes pulciņa Liesma gada svētkos Bramptonas DV biedru sejas bija vēl retāki sastopamas, kaut jaunieši, ziedojot no sava mācību un darba laika vairāk kā 200 stundas, bija sagatavojuši tiešām vērtīgu programmu. Tāpat ir bijuši gadījumi, kad DV Bramptonas nodaļa atsakās piedalīties Bramptonas organizāciju kopējā sarīkojumā, kā tas notika ar Mātes dienas un Kurzemes cietokšņa krišanas atceres sarīkojumiem.

Ka Vanagu sarīkojums nebija kupli apmeklēts, tam iemesls varētu būt pavisam citā plāksnē, jo gada svētki pēc oficiālā koncerta beidzas ar vakariņām biedriem un dažiem izredzētiem viesiem privātā lauku saimniecībā. Bet bramptonieši paraduši bēdāties un priecāties kopīgi, kā tas notiek mūsu valsts prieka un sēru dienas atceroties.

A. Kauliņš, Bramptonā

Sarīkojumu kalendārs Toronto

21. oktobrī DV Rudens balle, 62 Claremont St.
22. oktobrī I. Kajakas – Ķeniņas ritmo - plastikas skolas auzdēkņu vakars Sv. Andreja baznīcā.
23. oktobrī Toronto latviešu baptistu draudzes gada svētki ar Dr. K. Lejasmeijeru kā galveno runātāju, Walmer Rd. baptistu bcā.
24. un 25. oktobrī, plkst. 8 vak. Pārdomu vakari Walmer Rd. baptistu baznīcas zālē. Runās Dr. K. Lejasmeijers: Kur ir atrisinājums pasaules problēmām?
26. okt., plkst. 8 Pārdomu vakars sv. Andreja baznīcas zālē.
28. oktobrī Latviešu mednieku un makšķernieku kopas sezonas atklāšanas balle, Assembley Hall, 10 Lansdowne Ave.
29. oktobrī Nujorkas DV vīru kora koncerts.
5. novembrī — Elzas Žebranskas koncerts komercskolas zālē — Shaw ielā.
6. nov. plkst. 6 sv. Andreja baznīcas zālē Gaujas gaidu vienības Mārtiņu vakars.
11. nov. TLB un TLSpK Mārtiņu vakars Kolumbus zālē.
26. novembrī DV teātŗa 5 gadu jubilejaš izrāde, A. Alunāna Visi mani radi raud, sv. Andreja baznīcas zālē.

DAUGAVAS VANAGI

DV KV VALDES LĒMUMI

DV KV kārtējā valdes sēde notika 16. oktobrī Torontō. Pēc valdes locekļu ziņojumu noklausīšanās valde pārrunāja turpmāko darbības plānu. Aprūpes daļas vadītājs iepazīstināja valdes locekļus ar pagatavotām Ziemassvētku kartītēm, kuŗas tuvākā laikā izsūtīs tautiešiem, DV nodaļām, kā arī paraugi nosūtīti DV ASV valdes priekšsēdim A. Pukītem, aprūpes daļas vadītājam A. Vanagam un DV Bostonas nodaļai, jo minētie bija izteikuši vēlēšanos šīs kartītes izlietot ziedojumu vākšanai Ziemassvētkos.

Nolēma uzdot nodaļām piesūtīt DV KV pieprasījumus, cik komplekti kartīšu jāpiesūta katrai nodaļai. Līdzīgi iepriekšējiem gadiem, ar šo kartīšu izplatīšanu paredz ieņemt līdzekļus, kas tiks izlietoti trūkumcietēju atbalstīšanai.

Ar 15. oktobri uzsākta ziedojumu vākšana Ziemassvētku ārtavas ietvaros. Nodaļām izsūtītas ziedojumu vākšanas listes. Šo akciju paredzēts noslēgt 15. decembrī, lai savāktos līdzekļus varētu pārsūtīt saņēmējiem vēl pirms svētkiem.

Valdes priekšsdis iepazīstināja sēdes dalībniekus ar Halifaksā dzīvojošo DV izteikto vēlēšanos iesaistīties pie DV KV tieši, jo mazā biedru skaita dēļ nav iespējams nodaļu nodibināt. Uzdeva I. Jankovskim piesūtīt DV Halifaksas pārstāvim plkv. A. Silgailim visus vajadzīgos materiālus. Uzdeva nodaļām nekavējoties piesūtīt DV KV pārskatu par notikušajām DV dienām. Valde apstiprināja piešķirtos atzinības rakstus DV Hamiltonas nodaļai, kā arī piešķīra atzinības rakstus 3 DV Montreālas nodaļas biedriem sakarā ar 5 gada svētkiem š. g. 12. novembrī. Kā KV pārstāvi Montreālas nod. gada svētkos deleģē L. Līdumu. Sēdes noslēgumā pārrunāja jautājumus attiecībā uz saimnieciskajiem pasākumiem.

Darba apstākļu dēļ sēdē nevarēja piedalīties A. Beitāns un K. Sisenis, bet toties bija ieradies V. Roms no Sadberijas.

KAUT $1.00 TRŪKUMCIETĒJIEM ZIEMASSVĒTKOS

Ziedojumi iemaksājami:

ASV:
DV ASV kasierim 31-43 Steinway, St. Long Island City 3, N. Y. vai vietējās DV apvienībās
DV ASV valde

KANADĀ:
DV KV kasierim: Mr. V. Curiškis, 46 Aberdeen Ave, Toronto, Ont. vai vietējās DV nodaļās
DV KV valde

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūti, atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

ARCHIBĪSKAPA TĒVS PIE ZVIEDRIJAS LATVIEŠIEM

VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ NO STOKHOLMAS

Var tikai apbrīnot mūsu sirmo archibīskapa tēvu, kurš, neraugoties uz saviem 85 gadiem, uzņēmies gaŗus ceļus, lai apmeklētu latviešu draudzes un organizācijas, kuŗas rūpējas par trimdas trūkumcietējiem. 15. septembrī viņš ieradās Zviedrijā, vispirms viesodamies jaukajā Zviedrijas universitātes pilsētiņā Lundā, tad visbaltiskākajā zviedru pilsētā -Gēteborgā, līdz 27. septembrī ieradās Stokholmā, kur viņu sagaidīja Zviedrijas latviešu organizāciju pārstāvji. Viņa ierašanos atzīmēja arī zviedru prese.

Zviedrijā archibīskaps bija līdz 3. oktobrim, apciemodams gan latviešus, gan arī attiecīgās zviedru iestādes un personas. Viņš devās arī vēl uz otru universitātes pilsētu — veco Upsalu. Gandrīz ne stundu sirmais archibīskaps nebija varējis mierīgi atpūsties, tā kā dažubrīd šī apmeklējumu un daudzo sarunu nasta archibīskapa pleciem kļuva gandrīz par smagu. Un tomēr viņš to nesa. Kādā galda runā, atbildēdams dažam runātājam, kuŗš sūrojās par smagajām nastām, kas trimdiniekiem jānes, pat ar humoru pazobdāmies, ka nasta, ja tā liekas rokām par smagu vieglāk nesama, ja to ceļ uz muguras, kas ir spēcīgāka nekā rokas. Svētdien, 2. oktobrī, kad bija paredzēts dievkalpojums Stokholmā Ādolfa Fredrika baznīcā, nevienam nebija nekāds pārsteigums, ka baznīca bija dievlūdzēju pilna, tāpat daudz to bija, kas pieņēma svēto vakarēdienu. Garīgā mošuma ziņā archibīskapa tēvs arī dievkalpojumā bija apbrīnojams: viņa svētruna par plauju un par temu „Mūsu dienišķo maizi dod mums šodien" ritēja plūstoši skaidri un ar tādu dzidrumu balsī, it kā runātu jauns vīrs. Viņa cilvēciskās pieticības un tautas kopības doma atstāja ļoti dziļu iespaidu, un daudziem līka daudz ko pārdomāt arī attiecībā uz savu nostāju pret tautiešiem un savu dzimteni.

Pēc dievvārdiem baznīcēniem bija vienprātīga vēlēšanās - pabūt vēl brīdi kopā ar mūsu sirmo baznīcas virsganu pie viena galda. Un atkal visiem bija jāšķiras ar bagātīgu pārdomu, pūru jo, atbildot apsveicējiem, archibīskaps ņēma vārdu tīri laicīgai runai un aicināja uz visu trimdinieku vienību, sevišķi piekodinādams būt saticīgiem un iecietīgiem savā starpā. Archibīskaps lika pie sirds ikkatru vārdu par savu tuvāko pirms izrunāšanas, vēlāk ar trim Sakara pie tiem: patiesības, vajadzības (vai man to vajadzēja teikt?) un mīlestības (vai esmu to teicis, labu domādams un gribēdams?)

Visi Zviedrijas latvieši sajuta patiesu un dziļu pateicību archibīskapa tēvam, un vai katrs no apsveicējiem izsacīja vēlēšanos viņu atkal drīz sagaidīt Zviedrijā, ko viņš trimdas laikā apmeklējis jau divas reizes. Zviedrijas tautieši nodeva archibīskapa tēvam arī „ciema kukuli" pārvešanai trūkumcietējiem Vācijā: Stokholmas draudzes (prāvesta Sakarņa) ziedojumu un baznīcas kollekti, kas protam, bija rekorda kollekte.

Vakara noslēgumā, sanākušajiem viesiem par Latvijas dzīves apstākļiem un par baznīcas stāvokli dzimtenē, ļoti saistošā priekšlasījumā pastāstīja archibīskapa sekretārs māc. E. Rozītis. Viņš vērsās pret illūziju, it kā Latvijā u. c. okupētās zemēs patiesi būtu kāda „reliģijas brīvība". Tādas nav, ir tikai boļševiku parodija Rietumu pasaules maldināšanai. Māc. Rozītis aizrādīja, ka archibīskapa rīcībā ir visai bagātīgi materiāli par dzīves apstākļiem Latvijā, bet sevišķi par baznīcas dzīvi. (Pēc priekšlasījuma pie māc. Rozīša griezās daudzi latvieši ar jautājumiem un viņš varēja sniegt bagātīgas atbildes).

Ļoti vērtīga daļa prikšlasījumā bija Vācijas bīskapa Vilma rakstītā vēstule par iespaidiem Latvijā. Referents vispirms raksturoja tās illūzijas, kādas bijušas arī Vācijā par reliģijas dzīvi padomju varā esošajās zemēs. Šo illuziju iespaidā arī sarīkota Vācijas baznīcas darbinieku ekskursija uz Krieviju.

Ar lielām pūlēm vācu baznīcas darbiniekiem Maskavā izdevies dabūt atļauju apmeklēt vienu no evaņģēliski-luteriskām zemēm aiz dzelzs priekškara. Uz Igauniju vācieši nav laisti, jo turienes archibīskaps pēc Londonas apmeklējuma it kā kritis nežēlastībā — par pārāk lielu un draudzīgu brāļošanos ar trimdas igauņiem. Atļauja dota apmeklēt Latviju. Jo, lūk, Latvijas „archibīskaps" māc. Turss ir režīmam pilnīgi uzticama persona: viņš, būdams ev.-lut. baznīcas amatā, trīsreiz skūpsta pareizticīgo baznīcas augstākā vīra, Rīgas metropolīta Filareta roku, tikai tādēļ, ka šis Filarets apdzīvo 5 stāvu namu Rīgā un viņa rīcībā ir 5 automobiļi, kā jau Maskavas ielūktenim pienākas. Bez tam Turss uz sava archibīskapa talāra svētā krusta vietā valkā Pikaso miera balodi," kuŗu Višinskis purināja gaisā Apvienoto Nāciju plēnsapulcē. Šādu Tursa foto attēlu Vācijā pārvedusi vācu baznīcas darbinieku grupa, kas bija apmeklējusi arī Latviju.

Pamatojoties uz vācu baznīcas darbinieku liecinājumiem, māc. Rozītis stokholmiešiem saka, ka Ulmaņa Latvijā nav. Viņš brīdināja arī no paciņu sūtīšanas un pārāk straujas sarakstīšanās ar tautiešiem dzimtenē, minēdams gadījumus, kur jau tagad dažiem ir nācies ciest par sakariem — „ar fašistiskajām ārzemēm." Jaunie laudis, kam tiek rakstītas vēstules no ārzemēm, vienkārši atbild: „Lieciet mūs mierā! Nekā mums nevajaga!" Arī mēs paši pārāk sākam aizrauties ar boļševiku kultivēto „koeksistences" garu,jo patiesībā nekas nav grozījies, ir tikai dekorāciju maiņa rietumnieku mulsināšanai un maldināšanai.

Tādēļ arī evaņģēliski - luteriskās baznīcas kalendārs ir pilns ar krievu popiem, ar kaut kur aizmugurē iespiesto pašu „archibīskapu"...

Jaunajā dziesmu grāmatā no 834 dziesmām mūsu grāmatā atstātas tikai 400, pie kam no „Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils" atstāti tikai divi panti, izmetot pantus „Lai būt' to velnu diezcik daudz..." un,... Tam Dieva vārdam nebūs rimt", bet ievedot pavisam jaunu nodaļu: „darba un miera dziesmas!"

Mācītāju svētrunas jādod cenzēt, un arī tad vēl baznīcā sēd čekisti, kas klausās, ko mācītāji runā. Un tomēr ir mācītāji, kas droši un bezbailīgi sludina Dieva vārdus, un laudis desmitiem kilometrus brauc viņus klausīties, pat mācītāji, kas jau bijuši Sibirijā un drošī, ka atkal tur nokļūs.

Iesvētāmie jaunieši arī izskatās cītādi, un jaunavas tagad tērpjas melnās skolās kleitiņās. Latviešu svētku dienas skolās nav brīvi svinēt, bet skolnieki šajās dienās ierodas labāk apģērbušies, meitenes baltām apkakļītēm: Svītku dienās cilvēki tomēr grib justies kā cilvēki. Apstākļi dzimtenē ļoti smagi. Visi tur ir pārliecināti, ka mēs trimdā darām ko spējam, viņu labā. Un tādēļ lai vienmēr un visur paši jautājam, ko esam darījuši dzimtenes un mūsu tautas brāļu un māsu labā un kas mums jādara, lai atvieglotu viņu ciešanas.

A.V.

Eksadmirālis E. Rēders brīvībā

Sakarā ar 4 valstu vienošanos no Spandavas cietuma šajās dienās atbrīvots lieladmirālis Erichs Rēders. Cietuma pārvaldītājas valstis: ASV, Lielbritanija, Francija un Krievija. lieladmirāli atbrīvoja vājās veselības un ievērojamā vecuma dēļ.

Viņa sieva bija atnākusi viņam pretī uz cietumu.

Lieladmirāli notiesāja 1946. gadā kā kaŗa noziedznieku, jo E. Rēders bija Lielvācijas flotes šefs. Šis ir otrs gadījums, kad no Špandavas kaŗa noziedznieku cietuma pirms soda izciešanas laika atbrīvo cietumniekus. Bet Špandavas cietumā vēl paliek pieci vīri: lieladmirālis Dēnics, Hitlera laika ekonomijas min, Valters Fukss, Rūdolfs Hess, Baldurs fon Širachs un apbruņošanas ministrs Alberts Špērs.

KALAMAZU

Sv. Jāņa ev.-lut. draudzes rīkotie gadskārtējie Pļaujas svētki izdevās ļoti labi. Agr. Fr. Butners nolasīja vērtīgu referātu par tematu Pļaujas svētki. Dziedonis P. Lielzuika un dziedātāja V. Meliņa sarīkojumu kuplināja ar jaukām dziesmām un E. I. Balkas ar klavieŗu priekšnesumiem. Pēc tam sākās deja, ko ievadīja ar polonēzi. Dejas spēlēja Saginavas latviešu deju kapella. Bija bagātīga mantu loterija, kuŗā daudzi guva vērtīgus laimestus. Sarīkojums noritēja lielā omulībā, un visi šķīrās apmierināti.

Rakstnieks Jānis Veselis iepircis sev jauku māju kolledžu rajonā un pārgājis tanī dzīvot. Viņš iekārtojis tur arī vērtīgu grāmatu galdu. J. Vesela jaunā adrese, 415 Stanwood St., Kalamazoo, tel. — 2-0806.

Kalns

BALTIEŠU JAUNATNEI EJAMI KOPĒJI CEĻI

Trimdinieku jaunatne jau atgriezusies skolās, jo sācies jaunais mācību gads — augļīga darba posms. — Dažreiz acu priekšā vēl pavīd pa brīvdienu ainai: latviešu jaunatnes salidojumi, jauno draugu sejas... Bet — jāpievēršas gramatām, jākoncentrējas, jāklausās lekcijas!

Vai šogad mēs nevarētu uzņemt tuvākus sakarus ar mūsu kaimiņu jaunatni — lietuvjiem un igauņiem? Skolās viņu netrūkst. Viņi mūs labāk sapratīs. Liktenis mūs visus skāris vienādi — laupījis mums dzimteni. Tāpat kā mēs, arī viņi aug, mācās un sagatavojas tai dienai, kad Baltija būs brīva. Jau laikus ir jāmodbina draudzība, savstarpēja uzticība — jāliedē spēki mūsu ciņai par Latvijas, Lietuvas un Igaunijas brīvību.

Mums, latviešiem, būtu jārada iniciātīva. Vecā paaudze jau paspējusi sadarboties, kāpēc gan lai mēs, jaunaudze, to nevarētu? Lietuviešu un igauņu jaunatnes rindās jo bieži ir izskanējusi vēlēšanās siet ciešākas saites ar latviešu jaunatni, it sevišķi tas sakāms par, lietuviešiem. (Nepiemirsīsim ka Amerikā ir vesels miljons lietuvju). Katrā lielākajā centrā (Nujorkā, Čikāgā, Bostonā) būtu iespējams jo cieši sadarboties ar baltiešu jaunatni.

Amerikas latviešu jaunatnes apvienība, kā zināms, ir jau arī uzņēmusi sakarus ar lietuvjiem, un ja jaunatnes pulciņi uz vietām izveidotu šo saskari, tad nākošajā pavasarī, kā ALJAs priekšsēdis K. Sventeckis domā, varētu noorganizēt baltiešu jaunatnes kultūras dienu. Tādējādi baltiešu jauno mākslinieku sarīkojumos mēs varētu tuvināties un tālāk veidot un koordinēt ideoloģisko, propagandas ciņu, kas mums ir tik nepieciešama. Šajā „koeksistences" uzplūdu laikā baltiešu jaunatnei jābūt modrai. Ienaidnieks vēlas mūs sašķelt un vienu pa vienam izolēt, tāpēc jo dedzīgāki jāpretojas šim procesam.

Te mums palīgā varētu nākt arī vecākā paaudze — biedri veicinātāji. Pieaugušo aprindās jau kopš ilgāka laika, novērtējot ALJAs pasākumus, radušies jo dzīva interese un vēlēšanās mūs atbalstīt. To ar pateicību ievērojot, ALJA tuvākā laikā pagatavos speciālas biedru veicinātāju kartes. Katrs pieaugušais (vecāks par 30 g.) tiks aicināts kļūt par latviešu jaunatnes atbalstītāju.

Skolās un ārpus tām meklēsim draugus baltiešu jaunatnes vidū. Un ar biedru veicinātāju, vecākās paaudzes palīdzību un padomiem mūsu darāmais darbs kļūs vieglāks, vieglāka kļūs arī ienaidnieka sakāve!

Hugo Atoms

„Es esmu ceļš, patiesība un dzīvība. Neviens netiek pie Tēva, kā vien caur mani.

(Jāņa ev. 14. 6.)

LATVIETIS MEKLĒ AUGUS GRĒNLANDES LEDOS

Docents A. Melderis Britu mūzeja zinātniskā ekspedīcijā

Septembra otrā pusē no gaŗas un nogurdinošas ekspedīcijas pa Grenlandi atgriezās Britu mūzeja piecu zinātnieku ekspedīcija, kuŗā piedalījās arī latviešu docents Aleksandrs Melderis. Kopš 1951. gada viņš vada šī mūzeja Eiropas augu herbāriju. Par spīti lielai fiziskai piepūlei trīs mēnešus no vietas Melderis ir možu gara pilns un ar paveikto ļoti apmierināts.

Ekspedīcijā bija divi botaniķi, viens putnu pētnieks-ornitologs, zoologs un ģeologs. Kopā ar otru botaniķi Melderis savācis pavisam 75.000 augus! Tas nav nieka skaitlis, ja atceras, ka tiešajam vākšanas darbam varēja veltīt tikai nepilnas sešas nedēļas, kamēr pārējais laiks pagāja ceļojot uz Grenlandi un atpakaļ.

ZEMĒ, KUR NEGAIDA EKSKURSANTUS

Tā bija dīvaina zeme, kur nokļuva mūsu zinātnieks. Grenlande nav domāta ekskursantiem... Amerikas bagātnieku privātās jachtas tur netiek gaidītas. Iekļūšana milzīgajā ledus salā iespējama tikai ar īpašu Grenlandes lietu ministrijas atļauju Kopenhāgenā. Tirdzniecība ar turieni ir Grenlandes sabiedrības rokās, un nevienam privāteksportierim vai importierim to nav iespējams apiet. Dānija rūpīgi un greizsirdīgi sargā savus 24.000 ziemeļzemes pavalstniekus, izdodot 3000 kronas gadā uz katru grenlandieti. Ar 1953. gadu Grēnlande nav vairs kolonija. Dānija to ieskaitījusi pilnīgi savā territorijā, un grēnlandiešus pārvērtusi par pilntiesīgiem dāņiem. Līdz ar to Dānija, kas territoriāli bija daudz mazāka par Latviju, vienā rāvienā kļuva par valsti ar 2,228.618 kvadrātkilometru platību. Un tas ir apmēram tikpat daudz kā Vācija, Austrija, Francija un Spānija kopā!

KARTUPEĻI AUG LECEKĻOS, TOMĀTI PUĶU PODOS

Docents Melderis savā Grenlandes apciemojuma laikā konstatēja, ka tur nepazīst atslēgas, jo nevienam turienietim nenāk ne prātā piesavināties svešas lietas. Policistus milzīgajā salā var saskaitīt uz pirkstiem, un Melderis visos trīs mēnešos redzējis tikai vienu. Nav tur arī cietumu, jo ko gan tajos ieslodzīs? Kartupeļus turienieši audzē lecekļos, bet tomātus — puķu podos istabā.

Grenlandieši ir eskimosu pēcnācēji, kuŗus Kopenhāgenas valdība par katru cenu grib ātri civilizēt. Tāpat tiek veicinātas jauktās laulības. Un tā gandrīz katram Kopenhāgenas sūtītam administrātoram ir sieva ar pašķībām acīm un izspiestiem vaigu kauliem.

Grenlandes suņi ir vairāk vilkam rada nekā mūsu suņiem. Tie nerej, bet gaudo. Un arī uzbrukuma taktika ir līdzīga vilkam. Tie cenšas savu upuri ielenkt un uzbrukt no mugurpuses. Tādā vilka brāļu barā reiz nokļuva arī mūsu docents. Viņa aukstasinīgās rīcības dēļ nenotika nekas launs: nevajaga tikai nobīties un nav jāmēģina bēgt. Viens no stingrākiem Grenlandes likumiem ir, ka suns, kas nokodis cilvēku, nekavējoties nošaujams. Tāds, kas būs jutis asiņu smaku un garšu, ir kļuvis meža zvērs, un ir ļoti bīstams. Valdība par šādā pīlsoņas iznīcināšanu maksā 30 kronu. Ar tām suņa īpašnieks var iegādāties jaunu suni. Un vēl: — šīm grenlandiešu bestijām pat tuvumā nedrīkst laist Eiropas suņus. Pēdējos tie bez liekām ceremonijām apēd.

KAD UZAUST ZIEMEĻU SAULE

Bet bez suņiem apstātos visa Grenlandes stīksme pa sauszemi. Britu mūzeja ekspedīcija gan izmantoja tikai otro pārvietošanās iespēju — helikopteru.

Kamēr zoologs un ideologs pievienojās kādai dāņu ģeologu ekspedīcijai, tikmēr abi botaniķi un ornitologs brauca motorlaivā no vienas piekrastes ietas uz otru. Baze viņiem bija Grenlandes „satelīts" — Disko sala, kur atrodas dāņu arktiskais pētniecības institūts. Tur viņus apgādāja ar visu nepieciešamo informāciju, kā arī ar laivu un tās apkalpi. Motorlaiva bija pietiekami liela, lai tur varētu gulēt reizē 4 personas. Apkalpē ietilpa trīs vīri — viens dānis un divi grenlandieši. „Kapteinis" — dānis bija reizē arī radiotelegrafists, kas katru vakaru un katru rītu ziņoja tuvākai radiostacijai par laivas atrašanās vietu (katram, arī jaunākam gadījumam!).

„Ekskursija" gar piekrasti sākās jūlija vidū, kolīdz garo ziemeļu nakti nomainīja divus mēnešus nemierotošā vasaras saule. Tai pretim ar izmisīgu apņēmību traucās ziemeļu augi, kas no negantām vētrām, vēja un sala bija paslēpušies zem biezās sniega segas. Šī iemesla dēļ augi nepārsniedz vienu metra gaŗumu. Koku nav nemaz, ja par tādiem neskaita smiekligi niecīgos pundurbērzus. Bet ja šie augi uzzied, tad ziediem ir spilgtāka krāsa nekā pie mums mērenākās joslās. Tā arktiskā magone ir daudz lielākiem ziediem nekā mūsējā, un ziedlapas nebirst tik ātri kā te.

1.800.000 KV. KILOMETRU LEDUS VALSTĪBĀ

Pēc laivas piestāšanās kāda piekrastes vietā abi botaniķi devās

— Tagad, mīļais Adalbert, kad nu mans dārgais kanārijputniņš ir beigts, tu nu esi vienīgais balsts, kas man vēl atliecies dzīvē.

SVĒTRĪTA PĀRDOMĀM

CEĻŠ, PATIESĪBA UN DZĪVĪBA

Mācītājs Arnolds Lūsis

Katrs no mums kādreiz vakara krēslā vai nakts tumsā būs stāvējis dzelzceļa malā un redzējis vilcienu, kas spēcīgas lokomotīves rauts, aizskrien gaŗām un, ritenīem dunot, pagaist tālumā.

Tikai nedaudz sekundes varēts vērot gaŗām slīdošās vagonu rindas, apgaismotos logus ar tanīs redzamiem cilvēku siluetiem. Bet šajās nedaudz sekundēs jums gaŗām ir aizslīdējušas simtiem dažādas dzīves, simtiem dažādi mūži un likteņi.

Jo aiz šaurā vagona sienām ir sastapušies laimīgi un sāpju salauzti cilvēki. Uz viena un tā paša sola tur sēdējis slimais un veselais, stiprais un vājais, zaļoksnējs jaunietis un savu mūžu jau nodzīvojis sirmgalvis. Viens un tas pats jumts ir sedzis bagātos un nabagos, tos, kas dzīves loterijā izvilkuši lielo laimestu, un tos, kas, varbūt, pazaudējuši savu pēdējo ārtavu. Un šajās nedaudzajās stundās, ko šie cilvēki pavadījuši vilcienā, tiem bijis kopējs ceļš, tie bijuši padoti kopējam liktenim, ko jūtami noteikusi lokomotīves vadītāja modrība un pienākuma apziņa.

Šādam vilcienam patiesībā ir līdzīga visa cilvēka dzīve. Vienīgā starpība ir tā, ka no vilciena mēs parasti katrs izkāpjam tajā stacijā, līdz kuŗai esam nopirkuši sev biļeti. Bet no dzīves vilciena mēs nevaram izkāpt tur, kur paši vēlamies. Tas mūs visus aizved līdz vienai piestātnei. Viens to sauc par nāvi. Otrs — par iznīcību. Trešais — par Tēva namu mūžībā.

Un šis brauciens dzīves vilcienā ir daudz īsteņīgāks, daudz nopietnāks, nekā mēs to varbūt atskārstam.

Satiksmes vilcienā iekāpjot, mēs neprasām, kas vadīs lokomotīvi, kas būs tas vīrs, kam uzticēsim savu dzīvību, savu rītdienu:

Dzīves vilcienā atrodoties, mums tas katrā ziņā ir jādara. Jo ir aplami iedomāties, ka mēs paši noteicam savu ceļu. Cilvēku mūži un likteņi pierāda, ka mūs kāds vada. Ir aplami iedomāties, ka mēs paši nosakām savu likteni, esam savas laimes kalēji, savas nelaimes atvairītāji. Cilvēku mūži un likteņi liecina, ka tos veido Dievs.

Liekas, šī atziņa ierosināja arī Jēzus mācekļus, īpaši vienmēr šaubu nomākto Tomu, jautāt, kurp Viņš iet, un kurp Kristus mācekļus aizvedīs viņu vēl nepārskatāmais, nezināmais ceļš. „Kungs — mēs nezinām, kurp Tu ej! Kā lai mēs zinātu ceļu?"

Jēzus atbilde ir piemērota noskaņai, kādā šis jautājums uzstādīts. „Es esmu ceļš, patiesība un dzīvība. Neviens netiek pie Tēva, kā vien caur mani.". (Jāņa ev. 14. 6.)

Ikviens no mums laikam vēlētos, lai mūsu dzīves vilciens reiz apstātos mūžības vārtos, kur, svēto rakstu vārdiem runājot, Dievs ir sagatavojis vietu tiem, kas viņu mīl. Un ceļš uz šiem mūžības vārtiem, uz Tēva namu ir Jēzus. „Jo — neviens netiek pie Tēva, kā vien caur mani."

Jēzus nav ceļš tiem, kas, varbūt, meklē tikai ērtu un labāku dzīvi šajā pasaulē. Viņa mācībā maz noderīgu atziņu atradīs zelta vai urāna rūdas meklētājs, veikalnieks vai magnāts kādā rūpniecības pasākumā. Jēzus nav ceļš tiem, kas grib sevi iemūžināt mākslā vai zinātnē; Viņš nav ceļš tiem, kas grib valdīt par valstīm un tautām, kas grib iemantot slavu, godu un atzinību.

Jēzus ir ceļš tikai tiem, kas no laika grib ieiet mūžībā, kur „iznīcīgais tērpjas neiznīcībā un mirstīgais apvelk nemirstību" (ap. Pāvils 2. vēst. korintiešiem).

Varbūt, ka arī mācekļi to vēl īsteni nesaprata. Protams, viņu laikā modernā tehnika vēl nebija ražojusi ērtos, ātros satiksmes līdzekļus. Gaisā toreiz nedūca lidmašīnas. Kuģi nešķērsoja okeanus, bet cilvēku nodarbināja tās pašas problēmas, kas to nodarbina šodien — 20. gadu simtenī. Tāpat tie ilgojās pēc laimes un vairījās no sāpēm; tāpat tie mīlēja un nīda; tāpat gribēja vairāk iegūt un paturēt, mazāk atdodot un zaudējot. Tāpat tie domāja par savu šodienu, par ikdienas rūpēm un nākotnes cerībām. Bet Jēzus vērš viņu domas no laika — mūžībā, no šīs pasaules — Dieva mūestībā. Un tamdēļ viņš saka un drīkst teikt: **„Es esmu ceļš... Neviens netiek pie tēva, kā vien caur mani."**

Vēl vairāk — Jēzus norāda, ka viņš ir arī patiesība augstākās patiesības atnesējs un atklājējs cilvēcei Dieva valstības lietās. **„Jo vārdus, ko es jums saku, tos es nerunāju no sevis; bet Tēvs, kas pastāvīgi ir manī, dara savus darbus" (Jāņa ev. 14. 10.).**

— Cilvēks, patiesības meklētājs, savas atziņas slāpes grib remdēt pie vairākiem avotiem. Jo mēs dzīvē esam kā ceļotāji, kas labprāt izkāpj vairākās piestātnēs, lai vienmēr kaut ko jaunu redzētu, kaut ko atrastu, kaut ko no jauna mācītos. Bet, visas grāmatas izlasījuši, mēs nevarēsim atrast nekā tāda, ko Jēzus mums jau nebūtu pateicis par debess lietām, un kāda dzīve mums jādzīvo, lai mēs nepazaudētu ceļu uz turieni.

Stāsta, ka lielais angļu rakstnieks Valters Skots, gulot slimības gultā, no kuŗas viņš vairs nepiecēlās, teicis kādam no saviem draugiem: „Pasniedz man Grāmatu" ... „Kādu grāmatu?" —steigdamies pie rakstnieka lielā, smagi piekrautā grāmatu plaukta, jautājis uzrunātais. „Ir tikai viena grāmata." — slimais dakstnieks atbildējis: „Un tā ir — Jaunā Derība." Ar šiem vārdiem lielais rakstnieks nepārprotami vēlējies norādīt, ka Jēzus ir augstākās patiesības atklājējs cilvēcei, jo viņš pats ir bijis tās personificējums, dzīvais iemiesojums, caur kuŗu Dievs uzrunāja cilvēci.

Dzīves vilcienā atrodoties, mēs parasti nedomājam par nāvi, kaut arī zinām, ka tā ir nenovēršama. Varbūt, ka mēs uz to raugāmies tādā pašā stoiskā mierā kā Sokrats, kas, cietumā tam pasniegto indes kausu izdzerot, saka saviem skolniekiem: **„Es nebaidos nāves. Jo, kamēr es esmu, nāves nav. Un kad nāve nāks, tad nebūs vairs manis."**

Bet Jēzus vārdus, ka Viņš ir dzīvība, mēs varam tvert vēl daudz plašākās aprisēs. Jēzus ir dzīvība tādēļ, ka nesot augstākās atziņas un patiesības, viņš palīdz cilvēkam atrast dzīves dziļāko jēgu un sūtību. Jēzus ir dzīvība, tādēļ, ka ticībā uz viņu izmisušais manto mieru; noskumušais — prieku; piekusušais spēku. Jēzus ir dzīvība tādēļ, ka viņa žēlastībā pazudušais dēls atrod ceļu uz tēva namu, grēcinieks kļūst atbrīvots no savas nastas smaguma. Jēzus ir dzīvība tādēļ, ka ar viņu dzīvē sev vietu var atrast tas, kam, daudz un dažādu iemeslu dēļ savas vietas dzīvē, varbūt, nemaz nav bijis...

Ikdienā mēs izklīstam pa daudziem ceļiem. Bet pa laika zibšām sliedēm dunēdams skrien dzīves vilciens, un, pašiem to neapzinoties, rauj mūs sev līdz. Uz kurieni? Mēs ticam — uz mūžību. Jo pie šī vilciena lokomotīves stāv Jēzus. Viņš zina ceļu, jo pats ir ceļš. Viņš nekļūdās, jo pats ir patiesība. Viņš ved uz dzīvību, jo pats ir dzīvība.

Viļņas radio programma trimdiniekiem

Sakarā ar komūnistu nesekmīgajiem aicinājumiem (ar mazo lapeli, kuŗu piesūta trimdiniekiem no Austrumvācijas), tagad lietuviešu komūnisti nākuši klajā ar jaunu vilinājumu — no Viļņas raidstacijas tie izplata speciālu programmu, kuŗu pārraida ik pusnakti.

Šinī programmā vispirms dzird politiskas ziņas. Tās pašlaik ietērptas īstā „Ženēvas garā": Pravdas un citu izdevumu propagandisti ņemas iestāstīt, ka krievi esot „balti jēriņi," ka viņi tikai labu vien vēlot, un ja Rietumi viņus panāktu, visi justos laimīgi „plašās dzimtenes" bērni.

Programmas beigās kāda lēnīga sievietes balss Viļņas radiofonā lūdz, lai klausītāji rakstot, ko tie vēlētos labprāt dzirdēt.

Hu. — At. —

Noslēpumainais lietuvietis brīvībā

Lietuviešu dienas laikrakstā „Draugas", 10. oktobŗa numurā korespondente pie AN — S. Narkejūnaite pastāsta par sarunu ar ministru Eduardu Turausku, kas no Parīzes ar franču lidmašīnu ieradies Ņujorkā un tai pašā lidapariātā sarunājies ar nupat brīvībā izkļuvušo lietuvieti.

Min. Turauskas par šo noslēpumaino ceļotāju stāsta: „Jau Parīzē iekāpjot lidmašīnā, ievēroju, ka vienu personu pavada trīs kungi, kas savstarpēji sarunājas krieviski. Pasažieri pēc vakariņu iebaudīšanas drīz vien aizmiguši. Nolaižoties Ņūfaundlendas „Gender" lidlaukā, veselības kontroles ierēdņi līdza ikvienu iebraucēju uzrādīt potējumu kartīti. No viena pasažiera tie saņēma nesaprotamā valodā aprakstītu lapu. Sanitāri to laida apkārt, cerībā, ka kāds no braucējiem zinās šo valodu bet bez panākumiem. Neviens to nesaprata. Kad šo lapu pasniedza man ieskatam, pārsteigts konstatēju, ka tā ir kāda Viļņas ārsta parakstīta veselības apliecība, kas bija piestiprināta kādai svešas sūtniecības Maskavā piederošai veidlapai un apzīmogota ar tās zīmogu. Pārtulkojis kartes saturu, iepazinos ar to Lietuvas PSR pilsoni, kas uz visiem laikiem atstājis savu dzimto krastu."

Tālāk min. Turauskas stāsta, ka ar brīvībā izkļuvušo lietuvieti sarunājies vairākas stundas; atradušies daudz kopēju pazīstamo, un viņš uzzinājis pietiekami daudz, lai visā pilnībā uzburtu acu priekšā pašreizējo Lietuvas dzīves ainu. Saprotamu iemeslu dēļ lietuvieša vārdu nevar atklāt.

Vienīgais, ko šis mīstiskais, tagad brīvais lietuvietis atklātībai vēlējies sacīt ir:

„Mani draugi, izdzirduši par manu lielo laimi, ka satikšu atkal savu ģimeni, rīkoja man par godu atvadu vakaru, kuŗā viņi mani pilnvaroja nodot sirsnīgākos sveicienus visiem lietuviešiem brīvajā pasaulē." Šis lietuvietis no ģimenes bijis šķirts 12 gadus un tagad viņš devies uz dzīvi vienā no ASV kaimiņvalstīm.

Min. Turauskas no Francijas ieradies Ņujorkā kā delegāts Apspiesto Eiropas tautu asamblejas sesijā.

CEĻA VĀRDI

Katras lielas ciešanas saceļas pret mierinājumu, kā pret savas majestātes nodevēju.

Ebnere-Ešenbacha

*

Gaiss un gaisma dziedē, arī miers dziedē, bet vislabāko dziedinājumu dod labestīga sirds. **Fontāns**

*

Ko nozīmē būt viscilvēcīgākam? — Pasargāt otru no kauna. **Nīče**

*

Pasaules briesmas, launākas par nāvi, ir tās, ka nelietis ir kungs un paliek kungs. **Rābe**

LATVIETIS MEKLĒ...

(Pārnesums no 3. lpp.)

krūmus, ziedaugus un grīšļus, arī luzulas, aļģes, sēnes... Jā — arī sēnes aug Grenlandē! Jūs tur varat lauzt bekas (mazākas kā mūsējās) un bērzlapes! Kas attiecas uz graudzālēm un grīšļiem, tad šeit Melderis rīkojās, arī sekojot dāņu lūgumam. Lieta tā, ka arī dāņu rīcībā vēl ir visai niecīgās ziņas par šo nozari.

Salasītā raža tika sabāzta maisos, un paši botaniķi to nesa uz muguras kilometriem un kilometriem atpakaļ līdz motorlaivai. Neviena palīga viņiem nebija. Tāpēc arī zinātniekiem „apbruņojums" bija gluži minimāls: bez lāpstiņas vēl kompass, augstuma mērītājs un kabatas mikroskops. Bieži Melderis un viņa biedrs strādāja bez pārtraukuma veselas 36 stundas! Arktikā jau nav rīta, ne vakara, ne saules rieta, ne lēkta. Un lielajā darba skubā aizmirsās gulēšana!

5000 AUGU PARAUGU

Disko salā augus novietoja uz atsevišķām lapām un apstrādāja īpašā spiedē. Savāktie augi sadalīti apm. 5000 numuros, ar ko botanikā saprot atsevišķus paraugus. Tie savukārt ir 4 duplikātos katrs: viens, protams, būs Britu mūzeja īpašums, otrs — aizies slavenajam Londonas KJŪ botaniskā dārza herbarijam, trešais paliks dāņiem, bet ceturtais — aizceļos uz Kanadu vai ASV.

Kā mūsu tautietis pārcieta visas ledus zemes grūtības? Viņš nesūdzas ne par ko, vienīgi par šausmīgajiem odu bariem tundrā. Tā bijusi īsta mocība. Labi palīdzējusi amerikāņu kara laika džungļu ella, ar ko viņi iesmērējuši seju un rokas. Nē, — viņš ar saviem 46 gadiem nesūdzas. Cela biedrs — ornitologs Meinertshagens turēja visiem līdz, būdams 78 gadus vecs! No tā varam mācīties, ka cilvēks nekad nav pārāk vecs, lai ar stingru garu veiktu lielas lietas. (Ornitologs M. ir atvaļināts angļu pulkvedis ar holandiešu izcelsmi, kas visu savu mūžu blakus militārajiem uzdevumiem nodevies putnu pētniecībai).

Un tā mūsu tautietim nu aiz muguras nozīmīga ekspedīcija kopā ar interesantiem ļaudīm divainā ziemeļu ledus salā. Bet atgriezies Londonā, Melderis neatpūtās ne brīdi un atkal metās darbā. Nu zinātniski jāapstrādā viss milzu materiāls, kas prasīs vairākus mēnešus.

Tālāki plāni? Strādāt vēl vairāk! V.

Izmantojiet izdevību
PIRKT
saderināšanās un laulību gredzenus
LĒTĀK!
Zeltkalis
A. ĶIVLENIEKS
12 Raglan Ave, Toronto,
Tel. LO 4219

SKATS SVEŠĀ PASAULĒ

KĀ DZĪVO ĪSTIE AMERIKĀŅI

III

Vieglajos Virdžinijas pakalnos starp solidām farmām ar labi koptajiem laukiem izkaisītas arī pilsētnieku ģimenes mājas. Lielāko tiesu tās ir vienstāvu, paretam divstāvu. Vienā no pēdējām dzīvo arī tas amerikānis, kas mani brīdināja nebraukt uz Karolainu.

Viņš ir bioloģijas doktors, ap trīsdesmitajiem. Precējies. Sieva labi skolota, lasa pat latīņu tekstus, bet tagad pilnīgi sevi veltījusi ģimenei un mājai. Viņa ar lielāko rūpību kopj mazo pusgadu veco meitiņu, audzina četrgadīgo zēnu un piecgadīgo meitiņu, kuru ik dienas iesēdina skolas autobusā (pie mētelīša viņai piesprausta kartīte ar vārdu, uzvārdu un adresi) un pēc dažām stundām sagaida mājās no bērnu dārza. Tā mazā Anniņa ieaug patstāvībā. — Māja viņiem īrēta, iekārta nekāda grezna, bet visur lietderība un liela spodrība.

Vīrs ārpus savas speciālitātes interesējas par pasaules politiku un literatūru. Ļoti labi saprotas ar latviešiem, kas strādā tai pašā darba vietā. Interesējas arī par latviešu agrāko dzīvi dzimtenē un par valodu. Atzīst, ka visām apspiestajām tautām Eiropā un citur jāatgūst neatkarība.

*

Kāda cita ģimene. Tiem pašiem sava māja, par ko viņi ļoti priecājas un labprāt aicina viņus tur apciemot. Šeit viss jauns un nesen gādāts, jo kad viņi precējušies, dzīvojuši treilerī, kur arī dzimusi viņu trīs gadi vecā meitiņa. Tādēļ tagad viņi tik ļoti labi jūtas paši savā īstajā mājā. Bet lai to galīgi iegūtu par savu, viņi abi strādā un no rītiem meitiņu aizved uz bērnu dārzu, bet pēc darba brauc pakaļ. Tad sievai jāgādā par saimniecību, bet vīrs vakaros vēl brauc uz universitāti, lai iegūtu zinātnisko gradu.

Tās vēl jaunas ģimenes un cīnītājas par savu nākotni. Bet tai pašā apkārtnē ir arī citi, gados nobrieduši ļaudis.

*

Manu latviešu draugu kaimiņos dzīvo kāds precēts pāris. Vīrs architekts Vašingtonā, kurp brauc ik rītus. Brīvlaikā glezno, visvairāk ainavas, kas atspoguļo ne vien dabas skatus, bet to krāsās un kompozicijā izteicas arī viņa gaišā, harmoniskā pasaules uztvere. Viņu māja atstaro mājīgumu un gaumi.

Sieva sangviniķe, ļoti kustīga, dzīvīga, saimnieko un pati gatavo sev tualetes, apšuj un apada savus četrus mazbērnus. Pēc viņas ārienes un izturēšanās gan nevarētu teikt, ka viņa vecmāmiņa un vēl četrkārtīga.

*

Mazliet tālāk, pavisam mežā apslēpusies, pakalnā kāda simtgadīga māja. Tā pilnīgi nošķirta no ārpasaules kņadas. Tur ik uz soļa jūt kultūras tradicijas — mantojumu no tēviem un tēvu tēviem. — To apdzīvo maza ģimene — vecāki un meitene, vēl padsmitos. Tāpat kā citur — vīrs brauc darbā uz pilsētu, sieva kopj saimniecību. Bet šī kundze atšķiras no pārējām šīs apkārtnes amerikānietēm ar dziļākām gara dzīves prasībām un interesēm. Viņa ir mācījusies mākslas skolā, lasa daudz šai nozarē un glezno savam priekam. Gleznās izteicas viņas trauksmīgums, kaut gan dzīvē viņa ir klusa un apvaldīta.

Viņa daudz slimojusi, bērnu viņai nav bijis, un viņi pieņēmuši mazu meitenīti un adoptējuši. Abi vecāki mīl bērnu dziļi un rūpējas par viņas audzināšanu un vispusīgu izglītību. Meitene, spējīga un ļoti nopietna, dara vecākiem prieku.

*

Nudžersija atgādina, vismaz savā ziemeļdaļā, Siguldas uzkalnus. Arī tur koku ietvertas ģimenes mājas, citas līdzenumā. Kāda no pēdējām no ārienes pavisam necila. Arī iekšēji tā nevar lepoties ar greznību. Tomēr, tur ieejot, jūs patīkami pārsteidz pāris Van Goga reprodukciju pie sienām un liels grāmatu plaukts.

Šīs mājas īpašnieks bijis jūras virsnieks 2. pasaules karā. Pazīst Rietumeiropu, mazliet runā franciski. Tagad viņš saimniecisks darbinieks. Ik dienas brauc uz kaimiņu pilsētiņu darbā.

Māju vada viņa sieva, audzina un kopj četrus mazgadīgus bērnus. Apbrīnojamas viņas darba spējas un piemērošanās apstākļiem. Pirms apprecēšanās bijusi radiorunātāja, sarakstījusi arī vairākas raidāmlugas. Tagad viņa pati mazgā veļu savai lielajai ģimenei, labi gatavo — gan pēc pavārgrāmatas, jo pirms laulībām to nekad nav darījusi. Atšķirībā no iepriekš minētajām amerikāņu mātēm, kas stingri audzina bērnus, šī atzīst brīvo audzināšanu: bērniem nekad nevarot teikt nē. Gan vēlāk viņi paši atzīšot, kas labs, kas launs, viņiem jāaugot patstāvīgiem. Varbūt labā iedzimtība un vecāku paraugs, bērniem pieaugot, viņiem mācīs atšķirt labo no launā, ko cer šī jaunā māte.

Viņa, tāpat vīrs, seko jaunākajai literatūrai, kā belletristiskai, tā populāri zinātniskai. To viņi gan var tikai tad, kad bērni apguldīti, paši sev atraujot miegu.

Līdzīgi dzīvo viņu kaimiņi un draugi, ar ko viņi satiekas.

Šie amerikāņu dzīves paraugi visi ir ņemti no īstenības, ar ko man bijusi izdevība sadurties. Uz tiem pamatojoties, nevaru pievienoties amerikāņu dzīves un cilvēku pārsteidzīgo kritizētāju korim. Gribot nebribot jāsecina, ka vidusšķira izglītota, ka tai netrūkst negarīgu, ne sabiedrisku interešu. Ģimenes dzīve, vismaz minētajās aprindās, ir stabila. Sieviete, kad apprecējusies apzinās savus sievietiskos pienākumus: ir rūpīga māte, laba saimniece, priekšzīmīgā spodrībā tur savu māju. Nedzenas pēc greznām tualetēm. Man zināms gadījums, kad kāda dāma, kas pēc sava stāvokļa, izglītības un izcelsmes no vecas amerikāņu dzimtas, tiešām bija dāma vārda īstajā nozīmē, bet viņai nebija vakara tērpa un, uz Nujorku braucot, kur viņai bija jābūt lielās viesībās, vakara tērpu aizņēmās no savas kaimiņienes, labas paziņas. Tas mums, eiropiešiem, kas esam izteiktāki individuālisti, šķiet nesaprotami un zināmā mērā šokē, bet amerikāņi lietas uztver vienkāršāk un par sīkumiem neuztraucas.

Mēs, nākdami no Vecā kontinenta, bieži spriežam pēc pirmā acu uzmetiena un steidzamies kritizēt, neiedziļinoties svešajos dzīves apstākļos un necenšoties izprast viņu pasaules uztveri. Īstie amerikāņi ir pionieru, celmlaužu, uzņēmīgu un drosmīgu tā paša Vecā kontinenta izceļotāju pēcnieki.

Viņu valsts pamatos ir viens galvenais princips — brīvība, ko viņi izcīnījuši kaujas laukos. Un dibinoties uz brīvību, un to ievērojot savā dzīvē — kā politiskajā, tā saimnieciskajā, — no daudzajām ieceļotāju tautībām nepilnos divi simt gados ir izveidojusies amerikāņu nācija, kas radījusi varenāko valsti pasaulē, kura vienīgā vēl sarga brīvību un, materiāli uzupurējoties (augstie nodokļi, ko maksā ikviens ASV iedzīvotājs), atbalsta brīvības aizstāvjus visās pasaules malās pret verdzību, kas no Austrumiem mācas virsū un ar viltu un varu tiecas nosmacēt brīvo pasauli.

Te nu ir bīstams moments: vai amerikānis savā jauneklīgajā paļāvībā un ticībā labajam cilvēkā spēs pilnīgi saskatīt viltu un plēsonību savā pretiniekā un tā liekulīgi smaidīgo „draudzības" masku neieskatīs par īstas labvēlības izpausmi?

Tiem, kas pazīst smaidīgo vilku īsto dabu un viņu darbus, jābūt pastāvīgi modriem un jācenšas naivi ticīgajiem atklāt viņu pretinieku neatlaidīgo rīcību un viņu nolūkus.

A. G.

HAMILTONAS DV NODAĻAS 5 GADU PASTĀVĒŠANAS SVINĪBAS 15. OKTOBRĪ

Augšā: Hamiltonas latviešu biedrības jaukts koris ar dirigentu J. Cīruli. Koris sveica Vanagus ar 4 dziesmām. Vidū pa kreisi: DV KV pr-dis V. Mukts pasniedz atzinības rakstu Hamiltonas Vanadžu pr-cei V. Immurai; pa labi: Hamiltonas latviešu skautu goda sardze. Apakšā pa kreisi: svinīgā akta dalībnieki ienāk zālē — priekšā māc. E. Pavasars, J. Gailītis (Hamiltona), DV KV pr-dis V. Mukts, J. Fogelis (Toronto nod. pr-ks), J. Celms (Niagaras nod. pr-ks), Ž. Andersons (St. Katarīnas nod. pr-ks) un J. Zommers (Kičeneras nod. pr-ks). Pa labi stūrī: balles noslēgumā notika izloze, kur galveno laimestu, „piknika" komplektu ar visiem piederumiem un termosa pudelēm laimēja Kičeneras DV pr-ks J. Zommers, bet laimīgās lozes „vilcējs" bija DV KV pr-dis. J. Ligera uzņēmumi

VECĀS ŠAUTENES

The Ontario Gun Collectors' Association laikam ir visdrosmīgākā kollekcionāru grupa, kādu vien Kanadā var atrast. Tie ne vien vāc vecas šautenes, bet arī šauj ar tām. Protams, tikai mērķi. Tie sabiedrības biedri, kuri interesējas par medībām, lieto modernākus un ievērojami vieglākus ieročus.

Pagājušā vasarā Ontario provinces Prestonā notikušajā savienības sanāksmē bija redzamas šautenes vecumā no 80 līdz 170 g. Īpašs notikums bija no priekšas lādējamo šauteņu šaušanas sacīkste. Lietoja kā krama, tā pistungu šautenes. Visiem sacensības dalībniekiem bija jālieto melnais pulveris.

Neviens no ieročiem nebija atzīts par pietiekami izturīgu, lai lietotu bezdūmu pulveri (ko izgudroja 1886. g.). Melnais pulveris radīja lielu troksni un dūmu mākoņus, bet deva visai maz labu trāpījumu. Vislabākos sasniegumus mērķī šaušanā guvusi sieviete Glena Bella no Voterfordas, sasniedzot šana.

49 no iespējamiem 50 punktiem. Diezgan daudziem sacīkstes dalībniekiem bija kļūmes ar aizdedzi, ko mēdz apzīmēt par „pannas aizdegšanos." Pulveris viņu kramenīcu aizslēgos izdega, bet šāviens nenotika. Bija nepieciešama labo-

Netiek vaļā no bezbiļetniekiem

Norvēģu tankkuģis Dea Brovig, jau ilgu laiku cīnās ar 2 bezbiļetniekiem. Zelta krasta piederīgie — brāļi Bils un Lukass uzšmaukuši uz 10.000 tonnīgā kuģa, pēdējam atradoties Irakā. Kad vēlāk kapteinis vēlējies nelūgtos viesus izsēdināt malā, izrādījies, ka neviena valsts to nepieļauj. Abi bezbiļetnieki jau izbraukājuši Dienvidāfriku, Persijas līci, Dienvidameriku u. c. vietas, bet nekur tie nav bijuši vēlami viesi.

Kā kuģa stūrmanis paskaidro, abi melnie ir bez dokumentiem, piepalīdz kuģa darbos, bet ēšanas laikos arvien ir vienā no pirmajām vietām. Kuģa administrācija abus brāļus cītīgi uzmana ostās, jo ja tie aizbēgtu, tad kuģim būtu jāmaksā pamatīga soda nauda.

Jānis Sārma

Negantnieks

ROMĀNS

(25. turpinājums)

Tikai tad, kad kāpnēs atskanēja soļi, viņš pārbrauca ar roku sejai un it kā atbrīvoja ar to sevi no skurbuma.

Aiz durvīm atskanēja Luzes balss:

— Lūgtu, jaunskungs, nāciet vakariņās. —

— Jā, tūliņ iešu... — viņš atsaucās.

— Nāciet gan, — Luze gādīgi runāja tālāk, Gaspaža jau sēž pie galda, skolaskungs lai... sak, ka nesāk dusmoties... —

Viņš gāja uz ēdamistabu, kur galdā malā bļodā redzēja nemizotus kartupeļus, bet savā šķīvi zilu siļķes astīti. Šķīvim blakām gulēja spodri noberzta koka karote skābputrai. To, ka skolaskungam karstajā ierītī nolikta panniņa ar brūnu desas līkumiņu sīpolu mērcē, viņš, protams, neredzēja, to zināja tikai gaspaža. Skolaskungs šo mazo gardumu parasti notiesāja īsi pirms gulētiešanas, lai rādītos patīkami sapņi.

Pie vakariņu galda skolaskungs bija laipns un runīgs, un viņam bija arī kas svarīgs ziņojams:

— Mācītāja kungs man raksta, ka tā Rīgā dziedamo dziesmu mācīšana var arī šeit tapt uzsākta, jo tas tā notiekot arī citās draudzēs visā Kurzemē un Vidzemē ar augstās valdības atļaušanu. Tāpēc jūs, atlaizdami sestdienā bērnus svētdienas atpūtā, piekodiniet, lai mājās pastāsta, ka pēc nedēļas visi tie, kas no laba prāta uzņemas tās Rīgā dziedamās dziesmas izmācīties, var svētdienas pēcpusdienās pēc pabeigtiem Dieva vārdiem draudzesskolā uz dziesmu provjiem sapulcēties. —

Krogzemi šī ziņa iepriecināja, tā ka viņš pavisam piemirsa vērot, cik siļķes aste strupa un cik liesa un zila skābputra.

— Un kas dziesmas mācīs? — viņš jautāja.

— To darīsim pārmijas, tiklab jūs, kā es, — skolaskungs paskaidroja.

Līdz ziemas skolas beigām, kad lielais skolnieku vairums no skolas aizgāja līdz nākamam rudenim, atlika nepilns mēnesis, un tur ietilpa arī Lieldienu brīvlaiks. Šī iemesla dēļ skolaskungs pagaidām neminēja nekā par to, ka bija no mācītāja pienākusi arī kāda cita ziņa. Tas bija raksts ar apriņķa skolu padomnieka parakstu un zīmogu, ka skolmeistaram Mikum Krogzemim viņa pārāk jauno gadu dēļ un skolmeistara prakses trūkuma dēļ nav tūrpmāk atļauts strādāt draudzesskolā, kaut gan citādi par šo pašu minēto Krogzemi nekas īpaši ļauns nav sakāms.

Skolaskungs to neteica Krogzemim tūliņ ne tāpēc, ka būtu jauno cilvēki žēlojis, bet gan baidīdamies, ka tas savā straujumā varētu atstāt savu darbu jau šai pašā dienā. Bet ar to skolaskungam būtu radušās dažas nepatīkamas neērtības. Viņam nu vienam pašam tad pienāktos noorganizēt no pilnīgiem nemākuļiem dziedātāju kori un vienam arī izrakstīt cenzūras skolēniem. Visus šo darbus varēja uzkraut Krogzemim, pirms tas vēl nezināja, ka ir no darba atlaists. Tā nu, kamēr Krogzemis noņemsies ar dziedātājiem un cenzūru rakstīšu, nu, skolaskungam atliks laika visā mierā sameklēt viņam pēcnācēju. Par viņa atlaišanu skolaskungs nolēma pateikt Krogzemim taisni svētku brīvlaika sākumā jo varēja domāt, ka viņš aizies tai pašā vai nākamā dienā, jo visa viņa manta jau pastāvēja no kādām grāmatām un tā, kas bija mugurā.

Šādos apstākļos cilvēki nemēdz ilgi kravāties. Iegūts ar to bija tas, ka gaspažai tad svētku laikā bija viens ēdējs mazāk. Nezināmu iemeslu dēļ mācītājs bija izteicis šais lietās kādas daudz humānākas domas. Viņam, proti, likās, ka Krogzemis varētu strādāt draudzes skolā līdz vasaras sunudienu sākumam, lai tādā kārtā varētu saņemt pilnu gada algu, bet pa sunudienām sameklēt sev jaunu darba vietu. Bet te nu skolaskungs nevarēja mācītāja domām nekādā ziņā pievienoties, jo Krogzemi taču algoja ne mācītājs, bet viņš, skolaskungs. Beidzot varēja pat iznākt tā, ka mācītājs sāk Krogzemi žēlot un groza savu lēmumu par viņa atlaišanu. Sak, jaunais cilvēks tak kīūst ar katru dienu vecāks un iegūst līdz ar to vairāk paidagoģiskas prakses. Nē, šais lietās skolaskungs vis nebija mācāms, Krogzemim, kad būs padarījis, ko skolaskungs nolēmis, ir jāiet. Šais domās bija ar skolaskungu pilnīgi vienisprātis arī gaspaža, kam Krogzemis nekad nebija paticis.

Pieveicis mazizskatīgo siļķes sastāvdaļu, ko skolaskungs dažreiz pa jokam dēvēja par kurpnieka lasi, Krogzemis gāja atpakaļ uz savu bēniņu kambari, kurš tagad, tievas tauku svecītes apgaismots, izskatījās vēl nožēlojamāks nekā dienas gaismā. Ikviens apmeklētājs, kuŗa domas nebūtu tā pārslogotas idejām, projektiem un sapņiem, kā tas bija ar kambaŗa iemītnieku, būtu tūliņ teicis, ka šī telpa atgādina liela zārka iekšpusi, jo abas sānu sienas tai nolaidās pret grīdu slīpi. Tās arī bija tikpat apdzeltējušas kā vecu zārku dēļi, ko veci tēvi un mātes, gaidīdami savu nāves stundiņu, gadiem ilgi glabāja bēniņos par bailēm bērniem un visiem tiem, kas baidījās no spokiem.

Bet Krogzemis par to nedomāja. Viņš bija priecīgs, ka visu nakti, neviena netraucēts, varēs atļauties nebeidzamām domām un sapņiem. To bija tik daudz, un tie bija tik dažādi! Dievs vien to varēja zināt, no kurienes tie radās un nesa līdz prieku un dažureiz arī nesaprašanu un šaubas. Jā, arī šaubas, jo ik brīdi kopā ar dziļu pārliecību parādījās arī pretrunas, kas kā adatainī eži slējās pretī viscēlākajām un skaistākajām domām. Tad viņa pierē asi iezīmējās sārtie plankumi, jo tad viņam vajadzēja cīnīties pašam ar sevi un beidzot noguruma jautāt: vai esmu sevi uzvarējis, vai arī esmu ļāvis sakauties?... Tauku svecīte sprakšķēja, un kļuva aizvien īsāka, un sīkais gaismas aploks ap to arvien nespodrāks. Krogzemis staigāja pa kambari no durvīm uz logu, jo šis virziens bija visgarākais un tāpēc jūtami iezīmēts grīdas dēļos. Bet loga četrstūris pa to laiku kļuva no tumša pelēks, tad arvien gaišāks un gaišāks un beidzot viegli sārts. Tad staigātājam pēkšņi izlikās, ka kambarī par maz gaisa un ka viņam kļūst grūti elpot. Viņš atvēra logu un pāris reižu ierāva krūtīs svaigu un dzestru gaisa strāvu. Un nu viņš dzirdēja, ka no kādiem tāliem mežiem vai purviem atskan rubeņu rubināšana, bet tepat pavisam tuvu virs viņa galvas sudraboti dzidras un tīras agrās cīruļu trallas. Tuvojās diena, gaišā, skaistā un lielā dzīvības slavinātāja diena. Svece ar bēdīgu brīkšķi sabruka un nodzisa tauku peļķē. Krogzemis par to pasmaidīja, tad noģērbās un, palīdis zem svītrotās segas, izstiepās uz pazemīgi čaukstošā salmu maisa.

XVII

Ar spieķi iekš rokas, aiz cepures zieds...
Veca ziņģe

Līdz ar Pūpolu svētdienu bija atnācis pavasaris: ežas un grāvmalas, kur līdz šim redzēja tikai pērnās vasaras pelēkās, nokūlājušās paliekas, pēkšņi kļuva zaļas, liekņās un mitrajās pļavās saplauka pureņi, kārklu krūmi pazaudēja pūpolus un to vietā ieguva dzeltenas, medaini smaržotas ziedu spurdzes, ap kuŗām zuzēja bites. Debesis kļuva neizsakāmi dzidras un dziļas. Arī Gauja horima, tās ūdeņi no norām un pļavām atvilkās atpakaļ krastos, atstādami aiz sevis meldru un zaru lūžņu un gliemežvākus. Ap augstajiem alkšņu ceriem sausākajos uzkalniņos saplauka zilo vizbuļu un balto un dzelteno vējotņu laukumi. Vecā zeme tiecās dzīvot ar jaunavīgu, mūžīgi nevaldāmu kaislību un prieku.

Papuvē, kuŗu neliels uzbedums atdalīja no Gaujmales pļavas, ganījās pūlītis aitu. Pa visu garo ziemu tām muguras bija piebirušas siena ziediem un pelavām, un viņas nu tagad atgādināja ciņus kūlainajā vecainē, kas pelēki un spuraini pacēlās pāri jaunajai zālei. Tikai jēri, kuŗu sprogainās muguras bija tīras no ziemas paliekām un kas lēkāja pa papuvi ar neaprakstāma humora pilniem triecieniem, izsauca no pelēkā ciņu pūļa steidzīgi izgrūstas skaņas — bā, bā, bā, kas laikam nozīmēja: nav laika, nav laika domāt par jūsu bērnišķīgo prieku, jo jāsteidz plūkt skostas.

Apmetusi pleciem rūtainu villaini, pļavmalē uz akmens sēdēja gane. Sev pie kājām zemē viņa bija iespraudusi zobainu dēlīti, no kuŗa uz viņas rokām stiepās dažāda zieda dziju pavedieni. Viņas pirksti tos veikli ieveidoja prievē. Turpat, sildīdams saulē sānus, no kuŗiem lielām lēkšām gāja nost ziemā izmantotā siltā spalvu sega, gulēja rudais Turis. Aitas ganījās tik mierīgi un kārtīgi nelielā pūlītī, ka viņam nebija darba. Bet nu pavisam negaidot tas radās. Turis pacēla galvu un ieņurdējās.

— Mierā, Turi, — gane viņu apsauca. Bet Turis to neievēroja. Viņš pieslējās kājās un, sabozis kakla spalvas, vērīgi pētīja ceļu, kas vijās cauri alkšņu audzei.

(Turpinājums sekos)

A. P. Mierkalns.

VECĀS DZEJU FORMAS PATIESĪBAS GAISMĀ

Andreja Pablo Mierkalna domas par dzejas kanoniskajām formām

Ja es šeit, laikrakstā, paceļu tādu tehnisku amatnieciskas dabas jautājumu, kā formu izcelšanos, tad tas ir aiz vairākiem iemesliem.

Dzejoļus mūsu modernajos laikos iespiež avīzēs. Tās var lasīt ikviens, kurpretī agrāk karaļu, jeb „rojālās" dziesmas — zināmās zemēs skandināja priekšā varenai vai bagātai dižciltīgai publikai: ķeizariem, karaļiem, princēm, princesēm un galminiekiem. Miņēto laikmetu vēsturē sauc par Viduslaikiem. Visumā Viduslaikus mēdz raksturot kā tumšu, šausmīgu, baigu sastinguma periodu. Tajā sastinga arī dzeja, līdzi stīvajām apstākļēm un galmu etiķetei, pieņemdama monotonu, nemainīgu „formu", kādu to ar nedaudz pārgrozījumiem atrodam vēl šobaltdien. Novecojušos, samākslotu, gluži nedabīgu.

Pašreizējā brīdī stāvoklis citāds: dzeja visās zemēs ir plašā patēriņa prece, apmēram kā kurpes. Visi cilvēki nav kurpnieki, bet tomēr kurpes valkā gandrīz ikkatrs. Cilvēku kājas ir apmēram tādas pašas kā 500. vai 1000. gadā, tomēr ar zināmām pārmaiņām, varbūt, ka ar laiku no braukšanas automobiļos tās izveidosies īsas un līkas kā āpšu suņiem, kāpēc arī kurpes pastāvīgi tiek piemērotas modernākajām prasībām. Neviens neprasīs šodien no indiāņa, lai viņš bradātu mokasinos, ne no latvieša, lai tas valkātu pastalas. Kāds „bet" tomēr pastāv. Vai mēs bāztu savas kājas iekšā visādos spāniešu zābakos, vai kādā citā 12. vai 16. gadu simtā valkātā apavā? Vai un kam tas būtu vajadzīgs un kāpēc?

Bet ja mēs atsakāmies no tūkstoš gadu vecām kurpēm, kāpēc gan [illegible] pārņemtu [illegible] dzeju, kur mūsu latviešu dzejā šis veco formu jautājums ir tik akūts un neatrisināts? Ka mēs pie viņām esam nonākuši, par to mums jāpateicas ilgajiem gadu simtiem, pēc kuriem Alunānam vajadzēja pierādīt latviešu valodas piemērotību saistītai izteiksmei. Viņš izvēlējās visiem pazīstamo paņēmienu — no senseniem laikiem par labām atzītās formas pielauzīt latviešu valodai vai otrādi. Tas izdevās. Vairāk vai mazāk labi, bet izdevās. Varētu domāt, ka līdz ar to veco svešzemju dzeju formu pārņemšana izbeigsies, bet tas vis nav notiķis. Gluži otrādi. Turklāt vēl tekošajā presē ik dienas lasām izteikas par latviešu valodas trūkumiem, it kā citās valodās tādu nebūtu vai būtu mazāk kā latviešu valodā. To, ka svešās „formas" izaugušas no runātām valodām, vai ka tādas vajadzētu atvasināt arī no modernās latviešu valodas, kas šim nolūkam ir vairāk kā piemērota, to vis neatrodam, nezin kāpēc, itin nekur.

Tautas dziesmu stila tālāka izkopšana tiek galīgi atstāta novārtā, pārāk lielā cieņā pie mums visādi tingeltangeļu ampelmaņi, ka tik kāda ārzemju marka virsū, tad labs ir, kur patiesībā skaidri redzams, ka vecie izslavinātie „kultūras" kuģi stūrē pretim pazušanai, apvienodami mēnešsērdzīgo noteiktību ar džungļu mērkaķa ātrumu. Vai mēs pametīsim savas skaistās tautas dziesmas pret nēģeru spirituāļiem, vai apmainīsim brīnišķās dainu melodijas pret kviecošiem burkšķiem? Bažām patiešām nav vietas. Dzeja ir tautas izteiksmes visatturīgākais paveids, viņa vienmēr pastāvēs visu prasību priekšā un saistīs visu uzmanību, kas patiesībā ir viens un tas pats.

Cik gaiši redzams, ka mūsu laikos, kad dzeja tiek veltīta un rakstīta tautai un nevis karaļiem, garlaicīgās klasiskās formas vairs neder. Mūsu krāšņās tautas dziesmas, kas nekad nav tikušas sacerētas nedz pelnas nolūkiem, nedz kungiem priekšā dziedāšanai, var droši tikt atzītas par daudz piemērotākām pamācību sniedzējām modernai dzejošanai nekā sen novecojušās formas. Es šeit minēšu pāris patiešību par šīm formām un ceru, ka tās atvērs acis dažam labam to cienītājam aiz nezināšanas.

[illegible] par piemēru teikt, ir apgrozībā bez pārgrozībām kopš 1548. gada! Tam ir 12 balsienu katrā rindā tāpēc, ka 12. gadu simteņi sacerētai dziesmai par Aleksandru Lielo katrā rindā ir bijis 12 balsienu! Vai tur ir kāda jēga pēc viņiem mocīt mūsu plašo, skanīgo, vārdiem pārbagāto tēvu tēvu valodu? Kas mums, kas latviešu modernajai dzejai var būt kopīgs ar Maro (Marot), ar Petrarku ar senajiem italiešiem, no kuŗu runāšanas vai padziedāšanas soneti dabiski izauguši. Vai mums jāatdarina šie ārzemnieciskie, pārmākslīgie veidojumi, par to patiešām brīnos un, jādomā, ne gluži viens pats. Vai mūsu attīstības līmenis turpat, kur tiem mazajiem pundurīšiem Viduslaikos? Vai mums vēl šodien jānes Viduslaiku smago aizspriedumu, māņticības un nezināšanas slogs? Vai mums vēl šodien pamats atsaukties uz savas valodas trūcību?

Bet, varbūt, ka to visu varam aizstāt ar mazliet vairāk pašapziņas, Varbūt, ka varam pacelt savas latviskās literātūras kvalitāti tā, lai reiz varētum iet pasaulē ar no savas valodas un nevis no tumšo Viduslaiku grūtumu pilnajiem ražojumiem atvasinātos veidus. Skatieties, arī krevetes pašas pagatavo piemērotas čaulītes savām vārīgākajām vietām un nelien vis iekšā vecos krabju vākos!

Videvuds Kļava

DRUSCIŅ

Kāds drīkst mani mīlēt,
drīkst nemīlēt vairs —
tas nav manā varā,
ne tavā. —
Dievs pats
pa pasauli staigā,
sēdams un plaudams
mīlestību,
un neprasa zālei,
ne izkaptij.

Bet,
ja kāds mani pamet,
tad esmu kā apzagts,
un,
ja mani aizmirst,
ikreiz,
kad mani aizmirst,
es druscin mirstu.

Labi,
ka nezinu, kad
es būšu
miris
pavisam.

ELZA ŽEBRANSKA KONCERTĒ ČIKĀGĀ

O. Krolla mākslas aģentūras rīkotais Elzas Žebranskas koncerts Čikāgiešiem bija liels notikums. Hull House Bowen zāle bija pilna, tur varēja būt ap 500 klausītāju, kaut gan bija lietains rudens vakars. Šoreiz, tātad, laika apstākļi nebija ievēroti. Un šai koncertā latviešu dziedone iznīcināja dogmu, ka dziedāšanas mākslā līdz ar mākslinieka gadiem kļūstot mazvērtīgāka, mākslinieka esot ieteicams laikā aiziet no skatuves. Kas Elzu Žebranšku bija dzirdējuši Latvijā, tiem jāatzīst, ka mākslinice ne tikai nav zaudējusi neko no sava svaigā un spraigā drāmatisma balsī un tēlojumā, bet gan progresējusi un var operēt ar pilnīgi tīrskaņīgiem toņiem, pilnīgi līdz galam izdomātām niansēm un fineģalam izdomātām niansēm un fineģesēm. Nevienas lētas manieres dziedājumā vai mīmikā! Bet ja dažlai klausītāju dažā dziesmā neiesila sirdis, tad jāaizrāda, ka Elzai Žebranskai ir klasiskā skola, kas māca emocionālo elementu saskaņot ar racionālo, un klausītājam jātver viss sniegtais pilnā devā, atsevišķi neviena vieta dziesmā netiek izcelta. Bet mēs jau gan tā esam pieraduši.

Programmā bija pavisam 18 itāliešu, latviešu, angļu un krievu komponistu dziesmas. Nebija nevienas tādas dziesmas, kur neparādītos dziedones plašās balss rezerves, neviena tāda nots, kas mākslinieciskā košumā neizplauktu kā zieds. Varēja pat iedomāties, ka Elza Žebranska ar katru dziesmu mums izbērtu priekšā pa ziedu klēpim. Mēs labprāt klausītos visu programmu atkal no gala, pa otram lāgam, varbūt pat vēl trešo reizi. Bet Elza Žebranska neskopojās arī ar piedevām — Kā zagšus, Vēl tu rozes plūc un Par visu zemi mīla valda. Un tad nu arī vairs nebija neviena, kas teiktu, ka sirdi neiesilda.

Teicami pavadīja prof. V. Dobrovolskis, veikli atbalstot mākslinieci viņas ritmiskajos gājienos un 5 reizes noskūpstot viņai roku.

A. K.

Latviešu gleznu izloze

Divas no tām izceļo uz Kanadu

Mākslas cienītāju biedrība „Zilais Zirneklis" ir saistījusi savu gleznu izlozi ar Ņujorkas Latviešu biedrības rudens sezonas atklāšanas balli 15. oktobrī. Izlozes brīdī 13 dāmas iznesa 13 izlozējamās gleznas, un katra no tām izvilka no urnas laimīgo numuru. Izlozē piedalījās ap 130 personu, kas dzīvo dažādās Amerikas malās, pie kam dažas personas piedalījās ar vairākām lozēm. Vairākas gleznas ieguva personas, kas dzīvo citās pilsētās, to skaitā arī divas Kanadā: Anna Znotiņa, Hamiltonā (S. Vidberga — Rīgas skats) un Erna Pīlupe, Otavā (E. Drujas — Ezers). Izlozē bija prof. A. Annusa, L. Cielavas, J. Cielava, E. Drujas, F. Milta, J. Gaiļa un S. Vidberga darbi.

ZIEDI UZ TRIJU MĀKSLINIEKU KAPU KOPĀM

Modernā māksla tiecas reālizēt Plātona idejas

Šovasar ar vāris nedēļu atstarpi mira trīs lieli mūsu laikmeta mākslinieki: Maksis Pechšteins, Fernands Ležē (Leger) un Villijs Baumeisters. Un pēdējo divpadsmit mēnešu laikā bez jau minētajiem aizgājuši: Matīss, Hofērs, Dorēns un Šarfs. Modernās mākslas radītāji aiziet viņsaulē, atgriežas Istajās mājās, kuŗas metu tie centās uzminēt savos ideju gleznojumos. Mākslinieka gars ir nemierīgs, ik brīdi tas tiecas pēc dziļākas, īstākas izteiksmes, pēc tiešas ideju iedzīvināšanas, pēc pazaudētās paradīzes pirmmeta; jā — pēc jaunām debesīm un jaunas Zemes, par ko stāv rakstīts, ka tā būs vēl skaistāka kā pēc pirmās radīšanas.

Modernā māksla stāv tuvu Plātona „atdarināšanas" uzskatam, jo viņa uztverē atdarinātājam mākslinieka nav jāglezno, atdarinot priekšmetus tieši tādus, kādi tie ir, bet gan — radot to ideālmetus, kas vistiešāk iespējams matēmatiskiem skaitļiem un figūrām. Un tas bija gleznotāja Kandinska pirmais solis virzienā uz radikālo plātonismu, uz kā viņš pamatoja modernās mākslas būtību un misiju. Tātad, runājot Plātona vārdiem, radikāli ideālistiskā gleznošanas māksla būs pilnvērtīga tad, kad tā būs kļuvusi pilnīgi matēmatiska. Un tas nozīmē: māksla kļūs abstrakta, zaudējot reāli-pasaulīgo figūru veidu. Bet tas vēl nenozīmē, ka tā zaudētu priekšmetu veidolus, vienīgi attēlotie priekšmeti nav šīszemes, t. i. tie ir mūžīgo ideju atveidi, īsti kosmiskās esmes lieciniekī. Tātad — tas ir garīgās mākslas veids, kas tver, skata un atveido tīro formu pasauli abstraktās kompozicijās.

Mēs zinām, ka savā laikā Plātona mākslas uztvere netika īstenota, jo toreiz valdīja ekstrēmiskais vērisms, t. i. vistiešākā atdarināšana, par ko Plātons bija sašutis, jo viņš domāja, ka atdarināšana rāda vienīgi lietu ārējo atspīdumu un iedarbojas vienīgi uz dvēseles zemākām funkcijām resp. kaitē cilvēka dvēselei. Kandinskis uzminēja aizmirsto Plātona domu un nodeva cilvēces kopīpašumā, ko mēs šodien skatām bagātīgajā moderno mākslinieku devumā, jaunu formu un izteiksmes vienreizībā, kur redzamais ir cilvēkam būtiski neredzamo formu atdarinājums. Tas nozīmē: glezna ir pirmmeta attēls.

Visi trīs mirušie mākslinieki piederēja pie modernisma celmlaužiem. Bet cik īpati tie katrs par sevi savā ievirzē, paņēmienos un dvēseliskā skatīšanā!

Maksis Pechšteins bija ievērojamākais vācu izteiksmes mākslas resp. ekspresionisma pārstāvis un arī viens no šīs mākslas pirmradītājiem vācu gleznieciebā. Pirms piecdesmit gadiem Drēsdenē nodibinājās mākslinieku grupa „die Brücke" ar Hekeli, Kirchneri un Šmitu-Rotlufu priekšgalā. Šai grupai pievienojās arī Pechšteins, kuŗu interesēja modernās mākslas paņēmieni un vācu mākslas atsvaidzināšana. Pechšteins novērsās no sava laika abstrakstajiem gleznotājiem, kaut arī viņš pats domāja līdzīgi, ka mākslā jāienes jauna domāšana un jaunas metodes. Arvien no jauna viņam bija jāizcīna cīņa ar sevi un laika biedriem, lai paliktu uzticīgs iesāktajam, jo viņš jutās saistīts ar savu laiku, pasauli un sabiedrību, kur mākslinieka dvēselei jāizteic tās vitālais spēks un dziņas konkrētos rāmjos un nevis tā, kā to darīja abstraktie mākslinieki. Un tā jau ir arī ekspresionisma misija: izteikt dvēseles ekstātiskā pārdzīvojuma vienreizību un tiešumu, t. i. garīgās pasaules vīziju parādīt tā burvīgumā un daimonismā. Protams

Pechšteina skolotāji un paraugi ir: Van Gogs, Gogēns un Munks; no tiem viņš daudz gūst un arvien atgriežas pēc padoma. Ar Drēsdenes grupu viņam iznāk domstarpības, un P. dodas uz Berlīni, kur nodibina mākslinieku klubu „Neue Session" un nodzīvo visu mūžu. Pechšteins ļoti mīl dabu un bieži dodas laukos no pilsētas, lai gūtu iedvesmi un vērotu tās seju. Bieži ilgāku laiku pavada pie Baltijas jūras, iepazīst tās skaistumu, dzīvo kopā ar zvejniekiem un glezno kāpas, jūru un zvejnieku dzīvi. Pechšteina darbi tik dzīvi, spilgti krāsaini un gatavi, it kā viņam par sevi būtu īpata ekspresioniskā māka un pieeja, kas īsti neiederas pārējo problemātiskajos darbos. Viņš paliek visu dzīvi vienkāršs un visiem saprotams, lietojot skaidras krāsas un virknējot vienu pie otra harmoniskus dabisku krāsu notonējumus.

Fernands Ležē (Leger) ir Pechšteina laika biedrs, bet pavisam citāds formā un krāsās. Ležē kopā ar Pikaso, Braku un Huanu Grisu pieder pie kubisma lielmeistariem, kuŗi Pirmā pasaules kara priekšvakarā Rietumeiropas mākslu pārvērta līdz nepazīšanai. Šodien arī kubismu jau ierindojam Rietumeiropas gara pasaules metos, jo tā bija dabiska reakcija, kam bija jānāk pēc ievadītajiem apvērsumiem mākslas uztverē un izpausmē.

Kubisma sagatavotājs bija Sezans (Cezanne), kuŗš teica: „Darbā jāizlietā cilindra, lodes un kona formas." Sezans savā gleznošanas veidā vēl nav kubists, bet viņa gleznas rāda nepārprotamu tiekšmi virzienā uz kubismu, jo tās ir stilizētas, koncentrētas un kontūraini modelizētas. Šāda pieeja rada lielu spraigumu, tur atklājas lietu apslēptā dinamika un kopsakarība, kas dod jaunu skatīšanas un uztveres veidu. Šo momentu izmantoja grupa vērīgu mākslinieku un radīja jaunu virzienu, kas izveidojās par zināma veida konstruktīvismu, jo būtībā tā ir formu un līniju struktūrāla dinamiska spēle, kas, caur ķermeņu formu nojaukšanu un fantazijas jaunradi, kā rentgena stari dod ķermeņu caurredzēšanas iespēju un atļauj arī līdzvērtīgi pastāvēt vairākiem uzskatiem. Šo mākslas virzienu var atzīt vai neatzīt, bet tas tomēr paliek daļa no mākslinieka dvēseles neizskaidrojamiem rakstiem.

Ležē pilnīgs modernists, viņš glezno architektoniski, lietojot priekšmetu kontūras kā architekts attiecīgai celtnei akmeņus vai ķieģeļus. Sākuma periodā visas figūras, rīki un mašīnu daļas gleznotas tūbveidīgi; viņa mākslu jokojoties sauca par „tūbismu." Taču Ležē palika uzticīgs savam virzienam un ar ierasto stingrību un savu likumību „konstruēja" arvien

(Nobeigums 8. lpp.)

A. ZĪVERSA KONCERTS TORONTO

16. oktobrī TLB rīkotajā vijolnieka A. Zīversa koncertā sv. Andreja baznīcas zālē bija pāri par simtu klausītāju.

Rīkotāji, liekas, bija gribējuši atrisināt senseno akustikas problēmu, koncertantus iekārtojot zālē, nevis uz skatuves. Taču zāles ugunis koncerta laikā bija jāatstāj degot. Tas radīja savieslga vakara ar priekšnesumiem iespaidu.

Koncerta pirmajā daļā A. Zīverss sniedza Hendeļa-Hubaja Largeto un Lalo Spāņu simfoniju.

Programmas otrā daļā dzirdējām Kalniņa Eleģiju, Vītola Romanci, Dvoržaka-Kreislera Slavu melodiju un Slavu deju, De Falla-Kreislera La Vida Breve un Paganini Sonātu. Latviskās kompozicijas guva klausītāju atsaucību. Visumā tomēr sniegumiem pietrūka individualitātes, un melodijas zālē ieskanēja pabālas.

Vijolnieku iekļāvīgi pavadīja pianists Pauls Teimanis.

ATKLĀTA S. VIDBERGA IZSTĀDE

Sigismunda Vidberga grafisko darbu izstādi atklāja 16. oktobrī R. Kalniņa galerijā, 2 King St., Ņujorkā. Izstādīti 53 darbi, kas aptver laiku no 1919. līdz 1955. gadam. No pēdējā laika darbiem izstādīti vairāki zīmējumi no cikla „Sāpju ceļš" (1948. g.), no cikla „Aiz dzelzs priekškara" (1953. g.) un cikla „Harlema" (1955. g.). Atklāšanā bija ieradušies ap 50 latviešu mākslas cienītāju. Izstāde turpināsies līdz 30 oktobrim.

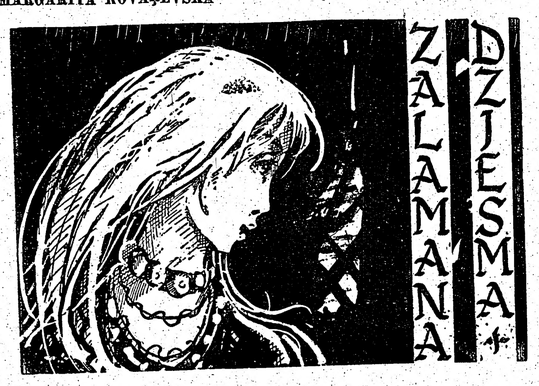

MARGARITA KOVAĻEVSKA

ROMĀNA POSTA PUĶES II DAĻA

5. NODAĻA

53. turpinājums

Tikai brīdī acis papriecājās meiteņu bariņā, tās bija viegli tērptas pilsētnieces, smēja un šūpojās, līgoja zāļu nakts atmiņas. Par Ērslaku Jāni, kam ļoti, ļoti kāri skati, bet nav pašam savu ratu. Viņš uzsauca labvakaru.

Pie Mēlišķu tilta kāda poļu meita līka pāri margām, lejā upē puisis peldināja zirgus. Pamanījusi Jukānu, uzmetusi skatu ritenim, viņa atsviedās: „Jēzus, Marija!"

Marija. Viņa kļausies pie žoga krietni pēc saulrieta. Tumsā. Varbūt tā ir pareizi.

Jukāns apmeta meitai loku un griezās uz māju pusi. „Ceru, Čābūtiene aizgājusi, citādi uzsprāgšu..."

Laukus jau klāja viengabalaina ēna, arī ceļu, bet jo bagāti zelta pārlieta šķita šaursliežu dzelzceļa valnītis. Un tur stāvēja kāds vīrs, ar seju tieši pret rietu.

„Eu!" Jukāns nolēca no divriteņa. „Vai es pareizi redzu? Jeb tev tāpat kā man ir dvīņu brālis?"

„Jonatān! Es, neveiksmju vajāts, pats sev dvīnis un brālis. Nupat zīlēju naktsmājas. Skaitu: Birztala, šķūnis, piepulētijs grāvis — kaut jods mani zem saknēm rāvis! Bet saule vēl aizvien launi mēli rāda, vakars bargas ēnas stāda, un nupat, lejā, tā veceā māja ar bezzobes muti mani rāja: Mums nevajag slepkavotāja, mirstam pēc Dieva prāta. Es dziedu un raudu — Jukān, Jonatān, vai patiesi draudzības sveicienu sniegsi? Skaties, atkāpies! Uz manas pastieptās rokas asins sarkans purpurs, pie kājām ēnu autos nomirusī diena!"

Viņi apskāvās, brīdi klusēja, viens otram pāri plecam skatījās debesīs.

„Vai gribēji soļot pret vakariem?"

„Nē, pretī rītdienai!"

„Tas izklausās pēc strīdus, labāk kopīgā soli dosimies uz Gauriem. Starp vakariem un rītiem."

„Gulta, palagi, mūzikants circenis. Draugs, patiesi mans gars un kauli alkst atslābuma miera. Dziļu, bezsapņu reibuma miega."

„Solu istabas augšas klusumu un rīta puses logu, kam stikla plaksti rudenī skars ābolus un plūmes. No visa ārpasales ļaunā tevi sargās tēva mātes gulta un grāmata, kas sen vairs netulko sapņus. Sargās arī medību bise, veca un cienījama — reiz pazinusi sirmus zaķus. Un daži audekli, manas pirmās eļļas puķes. Zirneklis tām smalkjūtīgi pāraudis tīklus. Bet iesim — ceļš gan nav visai gaŗais, tomēr nav arī īss."

Viņi gāja. Jukāns stumdams riteni, Amadeuss, laikam tapinātās kroku biksēs pīdamies, ik solī sašūpodams grabīgo kasti.

„Meistar, atvieglini plecu. Liec ritenim uz sedliem. Kur audekli?"

„Aizmirsu kādā velēnu dārzā pret krustu, kur visi aicināti uz saldu dusu."

„Tas izklausās pēc tevis. Laikam arī krāsas izmētātas krūmos. Dzirdu: kastē lēkā tukši izspaidītas tūbas. Amadeus, Amadeus!"

„Draugs, nekaisi man dzīves ceļā pārāk vāras anemones. Vainojama neparasti karstā diena. Sutoņa vēl tagad neapstāstāma. Kā pārcilvēks pie moku spraišļiem, vērdamies caur koku zariem, triepu audeklā druknu sievu,ota palīdzēja grābāt sienu. Mirku sviedros līdz ar viņu, spirdzinājos ar klusu dziesmu par ledus krastiem un sniegu, un nebiju vēl īsti galā, ota nevainīgā debesmalā, kad izdzirdu krūmos brikšķus. Vari ticēt, vīrs ragiem lecinādams dēli: — „Es Teodors Bīstamais," šurp nesas dusmu sagrābts sarkans bullis. Pārbijos kā neapmācīts toreadors un nebiju vēl atjēdzies, ko pasākt, kad viņš ar pilnu planšu bauru jau rāva nāsīs manus ultramarīna zilos, un šņākdams, karpīdams zemi mina okerus, dedzinātās ūmbras. Es glābos kokā, pret stumbru šķīda kraplaka tārps, uz lapām asiņoja Ticiāns. Karmīns palēcās un krita krūmos. Jā, draugs... Un vainojams izsalkums, zem vagu lakstiem vēl neviena tupeņa. Bet gleznotājs, saukts liekēdis vai klaidonis, spēj pārvērsties arī macharadžā. Indijas dzeltenais, ziloņkaula melnais, tirkiss un reti lietāts prūšu zilais tika pamests kādam pundurītim zēnam. Gan jāsaka — pretī saņēmu uz maizes rikas tikpat izšķērdīgas sviesta pikas."

„Bet klausies —"

„Citreiz vainojama sirds — miegam izvēlēta pirts. Pirtī veceātēva šķirsts. Kaudamies ar niknu odu, uzgāzu tam darvas podu. Glābos gan ar plaukstām, gan ar slotām, taču kremzers baltais, kas ātri žūst un manis cienīts garos ceļa pārgājienos, bija steidzami izspiežams uz zārka dēļiem. Patiesi, nu esmu tukšā, un Rīga —"

„Amadeus, pacieties, kādā dienā tu noteikti viņpasaulē apgleznosi eņģeļus, nav jēgas šeit ķēpāt zārkus un ragus. Bez tam, kad piemini Rīgu, man nav visai skaidra sirdsapziņa, esmu ielauzies — jā! Turpmāk būšu tavs māceklis un reizē sulainis. Apkopšu tavu bārdu, mazgāšu otas, aprūpēšu krāsas, uz Rīgas avīžu svaigām rīta ziņām pienesīšu sīpolu vai siļķes asti. Būšu taupīgs, it veikli nedēļas iztikai septiņos kumāsos sadalīšu maizes riku. Desas līkumu mums atsūtīs no laukiem. Ko tu par to saki?"

„Raustu plecus. Uzticamā pele — mana Klementīne — prot glīti pārkrimst garozas divām nedēļām. Kad būšu Rīgā, lūgšu viņas padomu. Bet kaut kā jāmēģina ar tevi satikt."

Viņi meta viens otram sejā draudzīgus skatus, smējās, un Amadeuss vēl ilgi nespēja rimties atstāstos par visādi pārdzīvotām likstām. Arī Jukāns uzmutuļoja, kavējās pēdējos notikumos Rīgā, bet tad, turpat jūdzi, abi soļoja gluži vienkārši klusēdami, kopīgi skatīja vakaru.

Biezēja mijkrēslis. Kaut kur pret apvārsni gaisa govs māvieni un retinājās, līdz beidzot apklusa pavisam kokos satupušo vārnu ķērksti. Diena bez nopūtas izskanēja un aizdarīja acis, bet nekas vairs neatgādināja arī līgu dziesmu un uguns mirkšķu bagāto Jāņu nakti.

„Ak, brāli — sumpurņi un rēgi —"

Tikai gar vagas malu kāda lauku pele vilka pasaku rateļus. Kad apstājās un ieklausījās, varēja sadzirdēt tādus kā čikstus. Bet varbūt Tālu pagalmā čikstēja akas vinda, pie vaļēja loga Anna žūžoja bērnu: „Velc, pelīte, saldu miegu..."

„Jonatān, debesīs kāds putns, gribētos jautāt, kas viņam liedz zem sava spārna dusēt?"

„Sirds," atbildēja Jukāns un trinkšķināja zvanu: „Turies ar dzirdi pie skaņām, citādi iekulsies grāvī. Un stāsti man par Mariju. Tu pagājušā naktī ticies ar viņu Putnu dārzā, ar sauli piesēdis brokasta galdam. Man nav laimes."

Turpinājums sek

KULTŪRAS APSKATS

Pasaulē slavenās vācu koloratūrsoprānes Ernas Sack koncerts Toronto notiks 23. oktobrī, 410 Sherbourne ielā, Harmonie kluba zālē. Tuvāka informācija pēc plkst. 2.00 WA 2-8153.

Crest teātris ar Barbaru Chilcott un Max Helpman galvenās lomās izrāda The Fourposter. Izrādes notiek ik dienas, izņemot svētdienas. Crest teātris atrodas 551 Mt. Pleasant Rd, tel. bilešu kase — HU 9-0427.

Hart House teātris. Tennesī Viljama Camino Real no sestdienas 22. okt. līdz 29. okt. G. Bernarda Shaw Candida no 26. nov.-9. dec. G. Bellaka The Troublemakers no 21. janv. — 28. janv. W. Šekspīra Hamlets — no 25. febr. — 3. martam.

Mākslinieks Ed. Dzenis, kas jau vairākkārt piedalījies kanadiešu mākslas izstādēs Toronto un Montreālā, saņēmis aicinājumu piedalīties 76. Royal Canadian Academic of Arts izstādē Toronto. Izstādi atklās Toronto mākslas galerijā; tā ilgs no 25. novembŗa līdz 1956. g. 2. janvārim. Jāatzīmē, ka pagaidām Ed. Dzenis ir vienīgais baltiešu tēlotājas mākslas pārstāvis, kam izdevies piedalīties kanadiešu rīkotās izstādēs. Ed. Dzenis pirmoreiz ar saviem darbiem kanadiešu mākslinieku vidū reprezentējās 1954. gadā, kad tā darbus 82. gadskārtējai izstādei akceptēja The Ontario Society of Artists (OSA). Pirmajiem panākumiem sekoja aicinājumi piedalīties arī citās izstādēs kā Toronto, tā arī Montreālā.

Prāv. A. Skrodelis oktobŗa sākumā nobeidza manuskripta sagatavošanu savai spredļķa grāmatai ar nosaukumu: Dieva dārzi, un tajā ietilps spredļķi visām gada svētdienām un dažādiem svētkiem. Nacionālo svētku daļā spredļķi sekojošām dienām: 1) Tautas varoņu un cīnītāju dienu un domu ieskaņai; 2) Strēlnieku svētkiem;) Kalpakiešu (atbrīvošanas cīņu dalībnieku) dienai; 4) Leģiona dienai; 5) Kaŗa invalīdu dienai; 6) Kritušo cīnītāju dienai; 7) Aizvesto dienai; 8) valsts svētkiem un vēl daži citi (pavisam 92 spredļķi). Grāmata būs ap 300 lpp. bieza, ar ilustrācijām, uz laba papīra.

Otrā grāmata, pie kuŗas prāv. A. Skrodelis ir sācis strādāt, saucas Kanadas vējos un saulē (ap 280 lpp.) un ar zināmu vēsturisku un aktuālu nokrāsu un attēlos latviešu ieceļošanu un saskaršanos ar šo kontinentu, izvietošanos un organizēšanos, kā pozitīvs sasniegumus, tā negātīvās parādības un to pārvarēšanas iespējas.

928 BLOOR ST. W., TORONTO
Latviešu nekustamu īpašumu pirkšanas — pārdošanas birojs
Sagādājam aizdevumu līdz $3000 par 3% gadā

PURINS-GALVAN REAL ESTATE
TĀLRUNIS **OL 7561**

Nekustami īpašumi visā pilsētā un apkārtnē. Nekustamus īpašumus pērkot un pārdodot, labākā un ātrākā būtu izkārtošana ar mūsu biroja starpniecību.

HILLCREST MOTORS LIMITED
1438 BATHURST ST., TORONTO
FORDA UN MONARCHA PĀRSTĀVNIECĪBA
Bagātīgā izvēlē
1956. GADA FORD UN MONARCH
Par izpārdošanas cenām 1955. gada modeļi, vieglās un smagās mašīnas. Vairāk kā 200 lietotu mašīnu. Iemaksa, sākot ar $200.
Pārstāvis P. BERNĀTS
Tel. darbā KE 1104, mājā HU 8-1488

RIDOUT REAL ESTATE LTD.
A. KAMPE, 490 College St., WA 4-7121
AIZDEVUMU SAGĀDE PAR 3% GADĀ
EGLINTON - DUFFERIN. Iemaksa $1000 5 istabu dubultķieģeļu pusmājai; dārzs un garāža. Ļoti tuvu satiksmei un veikaliem.
ANNETTE - QUEBECK. Iemaksa $2.500 10 istabu dubultķieģeļu pusmājai; 2 modernas virt., liels dārzs un garāžas iespējas. Piemērota vieta izīrēšanai. Pilna cena $15.000.
RIDOUT — Kanadas lielākais nekustamu īpašumu pirkšanas un pārdošanas birojs

IECELOŠANAS, IZCELOŠANAS vīzu, pasu, uzturēšanās atļauju, laulības šķiršanu legālizācijas un citas lietas administratīvās iestādēs kārto
ALEKSANDRS KANBERGS
596 Sherbourne St., Toronto (pie Bloor St.), tel. WA 1-7149

PIEPRASIET, ŠIE

IR LABI

ELZA PĒRKONE
Kopj: seju, galvas ādu, matus; iznīcina: liekos matiņus, sarkanās dzīsliņas, kārpas, uz visiem laikiem.
Sniedz padomus visos kosmētikas jautājumos un piemēro tieši jums domātos preparātus.
Diatermija. — Elektrolize. — Galvanisācija. — Kalnu saule
Matu, uzacu un skropstu krāsošana. Ilgviļņi.
Pieprasiet mūsu cenrādi
AMARYLLIS
COSMETOLOGICAL INSTITUTE
61 Charles St., W., Toronto, tel. WA 1-9011

Iris PUĶU VEIKALS
588 BLOOR ST. W. TORONTO, tel. ME 5665
Pēc darba, RI 5218
Gaumīgi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem
Griezti ziedi, podu puķes, palmas, zaļumu stādi.
Līdzīpašniece latviete — sējēja ar ilggadīgu praksi. Organizācijām rabats

THE NORSEMAN OIL BURNER
NATURAL GAS
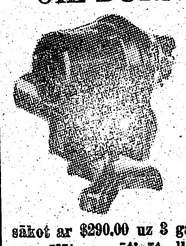
RED D UDENS SILDĪTĀJS $120
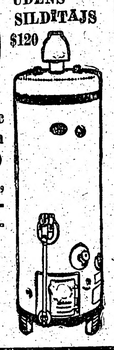
Laboju un iekārtoju pēc izvēles visu firmu eļļas un gāzes apkures (burner) sākot ar $290.00 uz 3 gadu nomaksu par 5%. Tiem, kas vēlētos pasūtināt eļļu, dodu gratifikāciju $5. Iekārtoju un laboju ūdens un gaisa apkures vecās un jaunās mājās. Garantēts darbs. Par krāsns un eļļas apkures tīrīšanu $6.00.
A. LAGUNS,
204 Oakwood Ave, Toronto, tel. ME 6583

J. GRĪSLIS
Drēbnieks
188 Davenport R., Toronto, tel. WA 3-5205
Agrāk: Rīgā, Berlīnē, Stokholmā

MONTREALA
FOTO STUDIJA
OSKARS ASMENIS
1248 Mackay St., Apt. 1
Montreal, P. Q. Pilsētas centrā
Tel. WE 5543

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792, pie Grace

RADIOTECHNIĶIS A. EGLĪTIS LABO
Eiropas un vietējos radio, auto radio, televīzijas aparātus, plašu spēlētājus. Rūpīgs un garantēts darbs. Visi labošanas un noskaņošanas darbi tiek veikti ar vismodernāko instrumentu palīdzību.
62 Langley Ave, Toronto Tel.: RI 6477

S & G TIRES
459 Roncesvalles Ave, Toronto, tel. OL 6602
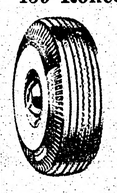
- 20% atlaide jaunām riepām
- Augstākās kvalitātes Firestone, Dunlop un Goodrich jaunas un lietotas riepas
- Vulkanizēšana un atjaunošana
- Bezkameru riepu piegāde
- Riteņu balansēšana

ZEMAS CENAS, GARANTĒTS DARBS
Runājam igauniski, zviedriski, krieviski.
Atvērts ik dienas līdz plkst 8 vakarā

LATVIEŠU UZŅĒMUMS
MODERN DELICATESSEN
281 Danforth Ave, Toronto, tel. GE 3331, mājās tel. RI 4650
Piedāvāju lielā izvēlē: dažādu šķiņķu gaļas izstrādājumus no Kristapsona, European Meat Market, Central Meat Market, Šneidera u. c. uzņēmumiem. Visādu šķiņķu maizi, latviešu gaumē ābolkūkas un dažādu citu šķiņķu kūkas pēc izvēles, pagatavotas no latviešu amata meistara. Lielā izvēlē: delikateses, importēti zivju konservi, Šveices un Dānijas sieri, kā ar žāvēti zuši un laši. Piena produkti — Kanadā pazīstamie Silverwood ražojumi.
Dabūjams viss, kas vajadzīgs aukstam galdam
ZELMA BELTE

Vai tevi interesē
LATVIEŠU MĀKSLA, LITERATŪRA UN ZINĀTNE SVEŠUMĀ?
Ja neesi vēl gluži iemidzinājis savu garu, tad lasi un abonē
CEĻA ZĪMES
žurnālu gara kultūrai, galvenā redaktora JĀŅA ANDRUPA un redakcijas kolēģijas ANDREJA EGLIŠA, ALBERTA JĒRUMA, KNUTA LESIŅA un VALDEMĀRA TONES vadībā.
Abonementus pieņem un atsevišķus numurus var iegādāties
DV KANADAS GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., tel. EM 8-0792
Atsevišķa numura cena $1.20, 6 mēn. abon. $3.50, par 1 gadu $6.80

Abonementu pieteikumus, sludinājumus un informāciju pieņem
Čikāgā
K. KALNGARS
LA pārstāvis
Chicago 41, Ill.
4936 W. Henderson St.,
Tel. AVenue 3-3529

KAŽOKI UN JAKAS PAR $10
Lielā izvēlē kažoki, kas ir ļoti labā kārtībā. Piemēroti dāvanām aizjūras zemēm. Mums pašlaik ir plašā izvēlē melnas, brūnas un pelēkas krāsas kažoki.
Lūdzu apskatiet mūsu plašos krājumus
DIRECT FUR SALES
218 John St., Toronto, tel. EM 4-3246
Brīva glabāšana, cik ilgi vajadzīgs

MODEL DĀMU FRIZIERSALONS
VIJA GRIMBA
109 Moberly Ave Toronto, tel. OX 4-0464
Danforth—Woodbine, 2. stāvā

VENUS
LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
231 Roncesvalles Ave.
(pie High Park Blvd.)
OL 4645, Toronto
Ziedu sakārtojumi kāzām un citiem gadījumiem, kā arī: griezti ziedi, podu puķes, greznuma stādi. Dabūjami: Latviskie izstrādājumi, keramika, latviešu laikraksti. ● Latviešiem atlaide

SINGER
Pārbūvētās pārnesamās elektriskās
ŠUJAMMAŠĪNAS
Pilna cena $19.95
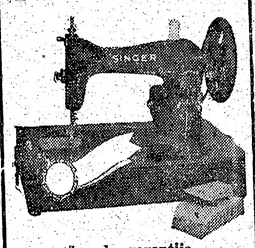
5 gadu garantija.
Jauns apgaismojums, jauns pārvalks, jauns motors un jauna pēdas kontrole.
Pārbūvētas lietpratēju uzraudzībā un ar IMPERIAL mašīnu daļām.
Demonstrē par brīvu
Tel. WA 1-5161
IMPERIAL SEWING
Machine Co. Ltd.
289 College St. Toronto
vai
762 King St., E.
Kitchener, tel. 2-6853

MĒS GARANTĒJAM,
KA SAŅEM PACIŅAS, KAS SŪTĪTAS UZ LATVIJU UN CITĀM AUSTRUMEIROPAS ZEMĒM
Jaunas un lietotas mantas, materiāli, medikamenti. Pārsūtīšanas izdevumi un muita samaksājama šeit.
JANIQUE TRADING CO
Galvenais birojs:
835 Queen St. W., Toronto, Ont., EM 4-4025
Nodaļas: Winnipeg-Manitoba, 677 Main St., tel. 92-7695.
St. Catharines, Ont., 198 King St., tel. MU 2-6796.
Hamilton, Ont., 652-A Barton St., East, tel. LI 5-0264
Edmonton, Alta, 10649 - 97th Street, tel. 2-3839.
Windsor, Ont., 439 Mercer St., tel. CL 6-3866.
Buffalo, N.Y., U.S.A., 1162 Broadway, tel. FI 1272.
Cleveland, Ohio, 1029 Fairfield Ave, tel. CH 1-5547.

Dāmu cepures pagatavo jaunas un pārtaisa
no pienesta materiāla. Pieņem arī dažāda veida kažoku darbus.
69 ALBANY Ave, W., Toronto (1 bloku dienv. no Bathurst-Bloor)
Zvanīt katrā laikā OL 7765, Toronto
M. KRAULIS no Rīgas

UZ PASŪTINĀJUMU PAGATAVOJU KUNGU UN DĀMU APĢĒRBUS
V. KUČĀNS
387 Milverton Blvd., tel. GE 6813, Toronto
Lielā izvēlē jaunākās un labākās angļu drānas, rudenim un ziemai. Rūpīgi pielaikoju, glīti nostrādāju, lietoju āstru drēbi, kamieļvilnas audeklus, satīna oderes un labākos pārējos piederumus
Ātrs pasūtinājuma izpildījums
Zemas cenas
Katru dienu no pl. 9-21, sestd. no pl. 9-16

HAMBURG CENTRE
146 Danforth Ave, HA 7562, Toronto
(Īp. O. Strazds)
Dāvanām ievesti no Vācijas:
- RADIO — PORCELĀNS (Rosenthal, Meissen, Henneberg).
- PERLONA dāmu zeķes (stiprākas par neilonu)
- KRISTALLS — PILDĀMSPALVAS (Montblanc, Tintenkuli u. c.).
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI — LELLES
- KOSMĒTISKIE LIDZEKĻI (4711 - Mouson u. c.)
- GRĀMATAS — ŽURNĀLI.

Nāciet un pārliecinieties. Mēs esam droši, ka būs daudz lietu, kas jums patiks.

ARNOLDS BĒRZIŅŠ REAL ESTATE
● Piedāvā mājas, veikalus, apbūves gabalus visos pilsētas rajonos; farmas visā Ontario. ● Palīdz aizdevumu un obligāciju sagādē. ● Apdrošina automobiļus, mājas, mēbeles, kažokus, vērtslietas; slimības un nelaimes gadījumiem, zādzības u. c.
227 Lauder Ave. (pie St. Clair Ave.), OL 8447
Pārstāvis: JĀNIS VEISS, EM 8-7385

V. GRIĶIS
SKAŅO UN LABO KLAVIERES.
Padomi klavieru pircējiem.
15 Gothic Ave, Toronto, tel. RO 6-2584

Dr. JĀNIS REKAI — chirurgs un dzemdību palīdzība
Dr. PAULS REKAI — iekšķīgās slimības un Rentgena uzņēmumi
219 St. Clair Ave, W. Toronto, Ont. WA 3-2395
Iepr. telef. pieteikšanās

Dr. med.
K. ZYMANTIENE
Ārste chirurģe sniedz dzemdību palīdzību 1393 Dundas St. W., Toronto (darbā Rusholme - Gladstone). Pieņem katru dienu no 1-3 un 6-8, sestdienās no 11-2 un pēc vienošanās. Tel. OL 6851.
Runā latviski un vāciski

Šaujamos ieročus
Visplašākā izvēlē un par viszemākām cenām pilsētā
municiju — atļaujas
speciāli jaunkanadiešiem piedāvā
JUNCTION SPORT CENTRE
2972 Dundas St., W.
RO 2-7940, Toronto

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas pp. un vakaros katru dienu
Runā vācu un slavu valodas.

Dr. MICHAEL BALKANI
spec. sieviešu slimībās un dzemdību palīdzībā
282 ST. CLAIR AVE pie Avenue Rd., Toronto, pieņem slimniekus
Tel. WA 1-2323 un HU 8-7241

Dažādus elektriskos darbus veic
R. PURVS
Tel. MO 1640, Toronto

PRASIET!
Penmans
WARRANTED PENMANS QUALITY KNIT-GOODS

„71 APAKŠVEĻU"
Taupībai, komfortam un patīkamam siltumam. Labi valkājama, viegli mazgājama, ziemas periodam piemērota apakšveļa, dabisks merino fabrikāts. Šī augstvērtīgā apakšveļa ar pieņemamu cenu apmierina pilnīgi
Krājumā krekli, bikses, rīta svārki vīriešiem un zēniem
Pazīstama kopš 1868. g.
71-FO-4
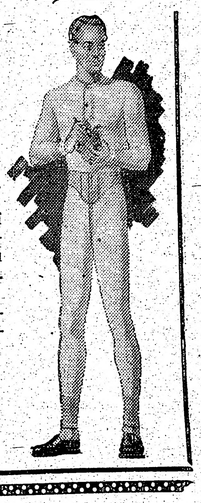

V. PALMA

RI 3670 visu dienu no plkst. 6 rītā — 12 vakarā

G. Batcheller, Broker — 33 Fairview Blvd.

BLOOR — HIGH PARK rajonā atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens-eļļas apkure. Garāža. Kopējā cena $14,500, iemaksa $2.500.

BROADVIEW — DANFORTH — uz ziemeļiem no Danforth 8 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure, 2 vannas istabas, 2 modernas virtuves. Kopējā cena $14,500. Pilna iemaksa $1,500. Pašu nauda iemaksai $500. 10-gadīga obligācija ar mazām kapitāla atmaksām.

YONGE — ST. CLAIR raj. atsevišķa 7 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens-eļļas apkure, ķieģeļu garāža ar platu iebraucamo ceļu. Kopējā cena $15,000. Iemaksa $3.000.

Mēs sagādājam aizdevumus uz vislabvēlīgākiem noteikumiem. Lūdzu vērojiet obligāciju noteicēšanas terminus.

Ja jums ir $500 vai vairāk naudas, tad zvaniet mums nesaistošai informācijai. Mēs piedāvājam mājas visos pilsētas rajonos.

LATVIEŠU
MEDNIEKU UN MAKŠĶERNIEKU KLUBS
piektdien, 28. oktobrī, plkst. 8 vakarā, Toronto 10 Lansdowne Ave (Assembley Hall telpās) rīko
MEDĪBU SEZONAS ATKLĀŠANAS
BALLI
Vakaru kuplinās V. PUKATS ar mednieku un makšķernieku stāstiem.
LABA DĒJU MŪZIKA. GALDIŅI.
PILNA BUFETE.
Ieeja: kungiem $1.50, dāmām $1.00
Valde

LATVIJAS MODERNA SPIESTUVE — AMERIKĀ TORONTO

Pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtījumus:

laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas, žurnālus

Darbus apzinīgi un gaumīgi veic kvalifi. cēti amatnieki ar praksi

SPIESTUVE: 154 St. PATRICK ST., TEL. EMpire — 8-3239

KANTORIS: 123 HURON ST., TEL. — EM 8-0792

Pasūtījumi no provinces jānodod nedēļu un no Toronto trīs dienas pirms paredzētā darba izpildīšanas termiņa.

†

Š. g. 13. oktobrī Montreālā traģiskā nāvē no mums šķīrusies

TATJĀNA SALIŅŠ

dzim. 1921. g. 14. februārī Rēzeknē. Pārpelnota Montreālā.

Gribēju tālajos laukos vēl iet...
Satumsa nakts.

Dziļās sērās tēvs Montreālā, māte, māsa un brālis tālumā

LATVIEŠU PUĶU SALONS
CALLA
727 Danforth Ave, pie Pape, tel. HA 9911, Toronto

Krāšņi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem. Bagātīgā izvēlē griezti ziedi. Podu puķes. Zalumi un tropiskie stādi. Tautiski izstrādājumi. Keramika

Pasūtiniet nekavējoties, mēs piegādājam mājās

850 Bloor St. W. pie Ossington Ave, Toronto, Tel. LO 7076

MATINEE HATS
DĀMU CEPURU VEIKALS

Krājumā: Velvetu, filču, veluru un... kokteiļu cepures. Pagatavojam arī no pienesta materiāla — tāpat arī gatavojam līgavām, līgavas māsām.

MARTA ŠVERNS

MĀJU PĒRKOT mūsu pārstāvis P. AVOTIŅŠ sniegs jums laipnu un izsmeļošu informāciju visos attiecīgos jautājumos. Palīdzam sagādāt naudu iztrūkstošai iemaksai.

MĀJU PĀRDODOT,

bez atlīdzības novērtējam jūsu īpašuma tirgus vērtību un dodam padomus obligāciju pagarināšanas jautājumos.

AL. GARBENS, Realtor
Member of Toronto and Ontario Real Estate Board
1611 Bloor St. W. Toronto, LO 2738 vai LA 8772

TAGAD IR LAIKS SŪTĪT ZIEMASSVĒTKU
PACIŅAS
UZ AUSTRUMEIROPAS ZEMĒM

Ar šo atļaujamies paziņot, ka uzlabojam pārtikas, tekstil- un medikamentu paciņu sūtīšanu.

Informācijai rakstiet jau šodien un pieprasiet jauno cenrādi.

Mūsu cenas ir zemākās visā Kanadā un ASV.

Jūs droši varat uzticēties Kanadas lielākai paciņu pārsūtīšanas firmai.

INTERNATIONL GIFT PARCEL SERVICE

1176 Sherbrooke St., West., Montreal 2, P.Q., Canada. Tel. Belair 4860

HARVEY KEITH REALTOR

138 Eglinton Ave., East, Toronto

HU 1-3346

Piedāvā ar sekojošām iemaksām:

$2.000.00 MT. PLEASANT — BROADWAY: 6 ist. ķieģeļu māja, moderna virtuve, eļļas apkure, iebraucamais ceļš un garāža.

$3.000.00 ST. JOHN's — RUNNYMEDE: 6 ist. ķieģeļu māja, jauna eļļaš apkure, iebraucamais ceļš. Izdevīgi nomaksas noteikumi.

$3.500.00 Mt. DENNIS — LAMBTON: 6 ist. pilnīgi jauna izmeklētu ķieģeļu māja dzīvokļa un virtuves iesp. pagrabā, eļļas apkure, iebraucamais ceļš, tuvu satiksmei.

$4.000.00 ST. JOHN's — RUNNYMEDE: 7 istabu atsevišķa ķieģeļu māja labā stāvoklī, divas virtuves, ūdens apkure, skaists dārzs.

$5.000.00 BLOOR — JANE: 8 ist. atsev. ķieģeļu māja, moderna virtuve, ūdens-eļļas apkure. Garāža un liels dārzs.

$6.000.00 Eglinton — YONGE: 7 ist. atsev. ķieģeļu māja, moderna virtuve, ūdens-eļļas apkure. Tuvu satiksmei un veikaliem.

Sagādājam arī 5-5,5% obligācijas jaunbūvēm.

L. VĒVERIS, mājā RO 9-5049

Aizdevumu sagāde iemaksām par 3 proc. gadā

Nesaistoša informācija par visiem mūsu sludinājumiem lielajos dienas laikrakstos

MEKLĒ DZĪVOKLI

(2 istabas un virtuvi, elektrība 60).

Zvanīt katrā laikā HU 1-2358, Toronto (924)

HIGH PARK rajonā izīrējamas 3 nemēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām. Apskatīt pēc plkst. 6 vakarā; sestdien un svētdien visu dienu, 29 Rowland St., Toronto. (896)

IZĪRĒJAMAS 3 labas istabas ar vai bez mēbelēm, atsevišķi vai arī kā dzīvoklis, ar virtuves iespējām un 2 garāžām Danforth — Broadview. Zvanīt GL 4803, Toronto. (923)

IZĪRĒJAMS tikko remontēts dzīvoklis 2. stāvā, divas istabas un virtuve ar gāzes plīti, High Park rajonā. Laba satiksme un iepirkšanās. Turpat arī garāža. Zvanīt KE 6047, Toronto. (916)

IZĪRĒJAMAS 2 istabas ar virtuvi un 1. atsevišķa istaba. Telefons — RO 2-4732, Toronto. (876)

EGLINTON — DUFFERIN rajonā izīrējamas 2 nemēbelētas istabas bungalovā ar virtuves lietošanu. Uz vēlēšanos garāža. Zvanīt pēc pl. 6 vakarā RU 1-4512, Toronto. (928)

IZĪRĒJAMS dzīvoklis High Park rajonā (2 istabas un virtuve vai 3 istabas un virtuve). Zvanīt katrā laikā. Tel. OL 7273, Toronto. (929)

IZĪRĒJAMS High Park rajonā 2. stāvā saulains un ārta nemēbelēts dzīvoklis un jaunremontēta virtuve (izlietne, skapīši, silts ūdens, elektrība) $15.00 nedēļā. Ūdens-eļļas apkure. Garāža. RO 2-9117, Toronto. (932)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba pilsētas rietumos. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā ME 5193, Toronto.

IZĪRĒJAMA atsevišķa mēbelēta istaba labā rajonā vienai personai. Zvanīt katrā laikā LA 7594, Toronto. (925)

DANFORTH — LOGAN izīrējama mēbelēta istaba ar vārīšanas iespējām, tuvu satiksmei un veikaliem. Uz vēlēšanos garāža. GL 6869, Toronto. (930)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba High Park rajonā uz vēlēšanos ar vārīšanas vai pansijas iespējām. Zvanīt RO 2-9530, Toronto. (926)

GOLLEGE — BROCK izīrējamas mēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām. Garāža. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā. OL 6171, Toronto. (907)

DANFORTH — COXWELL rajonā izīrējama nemēbelēta istaba ar virtuves lietošanu. GE 6813, Toronto. (908)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba ($4-5 nedēļā) 2. stāvā Vaughan — Oakwood rajonā. Iespējams ar pilnu pansiju. Zvanīt tikai rītos no 9-10 tel. LL 5771, Toronto. (915)

S. VASARĀJA
TRANSPORTA UZŅĒMUMS
(BALTIC MOVERS)

Izdara pakalpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury

Lūdz zvanīt OL 1403

30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

LATVIEŠU APTIEKARS (T. Kraumanis)
CITY PARK DRUGS LTD.
Tagad piedāvā savus pakalpojumus
501 Yonge St., Toronto, tel. WA 3-4440

MEŽSARGS,

kas labi pārzina mežu kopšanas cirtes, vajadzīgs koku zīmogošanai un ciršanas darbu uzraudzībai. Darbs ilgam laikam, labs atalgojums. Piedāvājumus ar īsu prakses aprakstu, ziņām par valodu prasmi un vēlamo atalgojumu lūdz sūtīt

A. OZERAM,
P.O. Box 193.
Grenville, Que.

Turpat var pieteikties meža cirtēji un vedēji. Tel.: Hawkesbury, MElrose 8-2871

A. SILAVS

DRĒBNIECĪBA,
TIRA,
KRĀSO,
IZLABO DĀMU KAŽOKUS

GARANTĒTS DARBS

415 Dundas St., E.
(pie Parliament), Toronto
Tel. EM 4-0089

JAMES J. HALL
ADVOKĀTS UN NOTARS
229 YONGE ST.,
Room 203, EM 4-3141, Toronto

A. KERSON
IGAUŅU JURISTS
Runā vāciski un krieviski
Tel. vak. MA 0141, bir. EM 4-3141

ESMU LIETUVIETIS, 40-os, runāju latviski un esmu mājas īpašnieks.

Meklēju latviešu dzīves biedreni. Nav iebildumu pret atraitni vai šķirteni. Var būt ar bērnu. Lūdzu rakstīt šī laikraksta kantorī

„LEO"

SAIŅI UZ LATVIJU

Baltiešu izcelsmes firma Overseas Cargo Co. sūta saiņus uz Latviju ar angļu vilnas drānu, apaviem (kurpēm), pārtiku, medikamentiem utt. (Uz citām Eiropas zemēm sūta vienīgi pārtiku).

Piegādi garantē 100%. Visas muitas nodevas tiek samaksātas šeit (Amerikā). Saņēmējs nemaksā neko. Saiņus sūta no noliktavām Eiropā, tā nodrošinot ātru piegādi.

Pieprastiet saiņu sarakstu:

OVERSEAS CARGO Co., 2737 W. 43 St., CHICAGO 32, ILL.

PĀRDODAMS
mazlietots
DĀMU KAŽOKS.
Zvanīt vakarā no pl. 7-9, tel. LL 4333, Toronto.
(896)

BAZNĪCAS ZIŅAS

ŅUJORKĀ

Betlēmes baznīcā, Third Ave un Pacific St., Brooklyn. Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 3 pp. māc. R. Zariņa vadībā. Apm. reizi mēnesī dievgalds. Ērģelnieks Bruno Skulte.

Svētdienas skola mazākiem bērniem katru svētdienu baznīcas apakšējā zālē no plkst. 2.30-5 pp. Pārzinis K. Karlovics. Skolas vecākās klases turpat sestdienās no pl. 12-3 dienā.

Svētdien, 23. oktobrī, plkst. 3 pp. dievkalpojums Betlemes baznīcā, māc. R. Zariņš, pie ērģelēm Bruno Skulte; plkst. 6 vakarā sv. Tomā baznīcā Bronksā, māc. R. Zariņš, pie ērģelēm Rita Pētersone; pēc tam dāmu komitejas sanāksme.

Plkst. 3 dienā Hempstedē, Metodistu baznīcā dievkalpojums ar jauniešu iesvēti, māc. D. Grauds, pie ērģelēm Annija Vītols.

Jauniešu iesvēte un dievgalds Reformācijas svētkos svētdien, 30. oktobrī, plkst. 1 dienā, t. i. divas stundas agrāk nekā parasts. Abi mācītāji, solistes Ilga Muntere, Annija Vītola un Kārlis Munters, čello

Sv. Toma baznīca Bronksā, 175. ielas un Topping Ave stūrī starp Grand Concourse un Webster Ave.

Dievkalpojumi divi reizes mēnesī māc. A. Ozola vadībā:

a) katra mēneša otrā svētdienā plkst. 9.30 no rīta, dievgalda reizēs jau plkst. 9: b) katra mēneša 4 svētdienā plkst. 6 vakarā.

Pie ērģelēm brīvmāksliniece Rita Pētersone.

Skola darbojas sestdienās no pl. 2-5 pēcpusdienā baznīcas apakšējā zālē; pārzinis Fr. Kurāts.

Džamaikā Mūsu Pestītāja (Our Saviour) luter. bazn. 90-04 175-th St., Jamaica, N.Y. (starp Hillside un Jamaica Ave). Mūsu draudzes dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā plkst. 6 vak. Šinī rudenī: 9. okt., 13. nov. un 13. dec.

Ērģelniece Velta Anševica, Turpat katru sestdienu skola bērniem. Pārzine Ilga Liepa, tel. AX 7-9417.

Port Vašingtonā Mūsu Pestītāja (Our Saviour) lut. bazn. 8 Franklin Ave, Port Washington, L.I., NY. Dievkalpojumi divi reizes mēnesī: katra mēneša pirmā un trešā svētdienā, plkst. 2. Māc. F. Treus, 101 Fairview Ave; PO 7-1690.

ČIKAGĀ

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas **ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā** — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp., bet augusta un septembŗa mēnešos — ik pārnedēļas.

Māc. A. Sudārs, 1030 - 30 Ave, Bellwood, Ill

Čikāgas latviešu ev.-lut. **Mīlera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1** dienā, lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Ciānas draudzē, 5015 W. Ferdinand St., sestdien, 22. oktobrī bībeles stunda, plkst. 7 vak.

Svētdien, 23. okt. plkst. 11 dievkalpojums ar dievgaldu; māc. A. Rautenšilds. Svētdienas skola no plkst. 11-1. Pēc dievkalpojuma apakšējā zālē dievnama 25 gadu piemiņas mielasts - koncerts: soprāne Elza Tarvida-Sedmale, tenors Valdemārs Salna, pie klavierēm Vladislavs Vištelis.

Aurorā svētdien, 23. oktobrī, pl. 3 pp. dievkalp. Mūsu Pestītāja baznīcā, 420 Dawners Pl., Aurora. Mācītājs A. Rautenšilds. Svētdienas skola pa dievkalpojuma laiku.

Māc. Pāvils Kirsons Meivūdā, Ill. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzē dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 S. 11-th Ave.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave, tel. 4-4619.

Dievkalpojumi

Kalamazū sv. Jāņa ev.-lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības luterāņu baznīcā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

Lansingā, Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

San Džosefā, Saron lut. baznīcā mēneša 3. svētdienā plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1.15.

DETROITĀ

Detroitā sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojums svētdien, 23. oktobrī, plkst. 1.00 dienā, Emaus ev.-lut. baznīcā, 4432 12 th Street. Māc. V. Līventāls.

Plkst. 12.30 dienā turpat dievkalpojums bērniem un latviešu skola.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St. Port Arthur, Ont., tel 4-0302).

Svētdien, 23. oktobrī, pl. 6.30 vakarā dievkalpojums.

Māc. V. Sēfers, (659 Piccadilly St., London, Ont.).

Londonā, 23. oktobrī, plkst. 4 pp Trīsvienības baznīcā dievkalpojums

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ontario.

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259 Jāņa ev.-lut. baznīcā.

23. oktobrī, plkst. 9.45 Bībeles un lūgšanas stunda,

30. oktobrī, plkst. 9.45 Reformācijas svētki.

Svētdienas skola ik svētdienu, plkst. 10.45.

Māc. A. Cops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu stūrī. Telefons — WA 4-1563.

Svētdien, 23. oktobrī, plkst. 11 rītā dievkalpojums.

Svētdien, 30. oktobrī, plkst. 4 pp. Ticības atjaunošanas dievkalp.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto. Ont.. tel. LO 2510.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto. Ont., tel. OL 8171.

Dievkalpojumi sv. Jāņa latviešu ev.-lut. draudzē Toronto

23. oktobrī, plkst. 4 p. p. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Lūsis.

30. oktobrī, plkst. 4 p. p. — Reformācijas svētku dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā — māc A. Lūsis un māc. A. Briedis.

Bramptonas Latviešu ev.-lut dr.

23. oktobrī, plkst. 1.30 p. p. Reformācijas svētku dievkalpojums Grace United baznīcā — māc A. Briedis.

Māc. E. Bērziņš, 5883 — 45 Ave, Red Deer, Alberta, tel. 2918.

Māc. Elmārs Caune (11320-102 Ave, Edmonton, Alta) dievkalpojumi Kalgarijas latv. sv. Pāvila draudzē.

Māc. Edg. Langa, 73 Putman Ave Apt. 3. Ottawa. Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Otavā, sv. Pētera baznīcā, Sparks un Bay ielu stūrī.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave. Vancouver, B.C.

23. oktobrī, dievkalpojums plkst. 3 pp.

30. oktobrī Reformācijas svētku dievkalpojums ar jauniešu iesvētīšanu un sv. dievgaldu plkst. 3 pp.

Māc. H. Kusiļs (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q., tel. DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Sadberijā, svētdien, 23. oktobrī, plkst. 13. sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.) dievkalpojums.

Māc. F. Ruperts, 159 Maryland St. Winnipeg 10, Man. SU 3-5463.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vinipegas draudzē notiek sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu krustojumā.

Svētdien, 30. oktobrī, plkst. 2 pp. Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums. Dziesmu grāmatas.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES

dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12. dienā, lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā. People Church, 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14. tel. AM 1-4218.

TORONTO LATVIEŠU BAPTISTU

draudzes kārtējie dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 4 pp. Walmer Rd. angļu baptistu baznīcas telpās. 23. oktobrī būs draudzes gada svētku dievkalpojums, tanī runās viesis Dr. Kārlis Lejasmeijers no ASV. Lūgšanas sapulces ar bībeles studijām notiek otrdienas vakaros, plkst. 8.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

.....abonementa uzņākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

ABONEŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. LĀCI, 31 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A., tel. NI 8-9369

TOP TRĪS JAUNAS IZRĀDES

DV teātris Kanadā maļ uz trim gaņģiem

Vasara nu aizvadīta, dārzmalās zied miķelpuķes, un viens otrs čaklāks cilvēks sāk jau skaitīt, cik Ziemsvētku kartītes šogad būs jāpērk. Ļaudis vairs tā nedzenas uz zaļumiem, bet atsākuši visādas rudenīgas nodarbības. Latvieši, protams, spēlē teātri. Ne jau vienu vien. Dažs rauj vaļā uz treji gaņģi. Autoru izvēle sniedzas no Alunāna līdz svešvalodu tulkojumiem modernās literatūras laukā, un lugas būs gan ar runāšanu, gan ar dziedāšanu, gan arī tādas, kur skatītājiem pašiem jāsaprot kas, kur un kāpēc notiek. ...

Pats pirmais lielais notikums Toronto latviešu teātru dzīvē būs DV jubilejas izrāde 26. novembrī — J. Alunāna Visi mani radi raud Almas Mačas režijā. Ansamblis līdz ar A. Mačas ierašanos Toronto atsācis regulārus mēģinājumus, un darbs jau redzami pavirzījies uz priekšu. Spēlētāji viens otram pakājām vairs nepinas, un tekstu zina ne tikai paši savu vien, bet arī kollegām var izpalīdzēt ar vienu otru aizmirsušos vārdu.

Tēlotāji jau gandrīz visi uz skatuves redzēti, un, vienu otru vārdu programmā izlasot, skatītāji atlaidīsies ērtāk krēslos un saberzēs rokas dziļā pašapmierinātībā: „Nu gan būs kō redzēt!"

Pēc ilgāka laika sprīža Lampas gaismā atkal redzēsim Valliju Lāmu, saimnieka meitas Maijas lomā. Pats saimnieks būs Alberings, kas šo lomu reiz jau spēlējis — Sigulas pagastā...

Tie, kas uz teātri nāk smieties, priecāsies dzirdēt, ka arī pazīstamajam komiķim E. Ābelem tikusi piemērota loma — viņš būs tiesas sulainis Puksis ar sarkanu banti gar cepuri un pats savu pulksteni... Ābele dziedāšot arī vairākas dziesmas dažādos meldiņos. No pazīstamajām sejām vēl redzēsim Dzintaru Pūpēdi, S. Butkēvicu, R. Purvu, K. Namiķi un citus. Par dekorātoru pieaicināts E. Dambergs, suflēs E. Alberinga.

Pa atsļēgas caurumu mēģinājumos nosķatoties, liekas, ka izrādē būs ko pasmieties, būs kāda asara jānobirdina, un tā patiks ir jauniem, ir veciem.

Otrs DV ansamblis V. Skudras režijā sācis sagatavot amerikāņu rakstnieka Kliforda Odeta romanci trīs cēlienos „Raķete uz mēnesi". Pirmizrāde paredzēta 10. decembrī Royal Ontario Museum zālē. Liekas, režisors uz saviem pleciem šoreiz grib iznest visus smagumus, ieskaitot skatuves metaforas izstrādāšanu, kas tverts ultramodernās līnijās. Dekorāsijas gatavos K. Bērziņš un J. Turķis.

Lugai dziļi psiholoģisks saturs, un tā rāda mūsdienu cilvēka dzīves komplikācijas un likteņa sarežģījumus, tā vairāk piemērota pieaugušo uztverei nekā bērnu. Tādēļ arī skolēniem puscenas šai izrādē nebūs. Līdzspēlētāju vārdus režisors vēl neļauj izpaust, bet visi tie esot rūdīti skatuves laudis.

Režisors jau apsolījis viesizrādes Montreālā un Ņujorkā, un ir iespējams, ka ansamblis viesosies arī citās ASV pilsētās.

Trešā DV ansambļa režisors F. Lintiņš jau nedēļas trīs strādā pie A. Deglava lugas „Vecais Pilskungs" un cer pēc kādas nedēļas uzsākt mēģinājumus. Lugā daudz dziesmu un mūzikas, par ko rūpēsies Jānis Barušs. Piedalīsies arī koris ar 20 dziedātājiem. F. Lintiņš izstrādājis trīsdesmit atsevišķu oriģinālkostīmu metus un pašreiz gauži norūpējies meklē vīzu pāri vai vismaz kādu, kas prastu vīzes darināt. Uzvedums iecerēts pilskungu laikiem atbilstošā ietvarā, un pat skatuvi apgaismos ar skalu uguni. Nenoskaidrots palicis tikai rampas gaismas jautājums.

Šai lugā paredzēta loma arī pašam režisoram, tikai šaubīgi, vai varēšot tekstu līdz izrādes dienai iemācīties — veseli trīs teikumi sakāmi...

Visas DV teātra Kanadā sastāvdaļas tad nu arī apstaigātas un izklaušinātas, atliek tikai gaidīt, līdz redzēsim visas trīs topošās izrādes uz skatuves dēļiem. Pa to laiku, droši vien, runīgāki par saviem nodomiem kļūs arī pārējie Toronto ansambļi, un līdz pavasarim izrāžu skaits būs vēl kuplāks.

MĒS NEDRĪKSTAM AIZMIRST...

(Pārnesums no 1. lpp.)

Pēc pusdienas pārtraukuma sekoja darba daļa, kurā par latviešu inženieru un tehniķu stāvokli un darbu ASV ziņoja inž. Gobiņš, norādot, ka ASV apzināti ap 400 inženieru un tehniķu, kuru aprindās nepastāv tendence nodarboties ar politiku, bet gan savstarpēji tuvināties, lai apceretu un iztirzātu aktuālākos tehniskos jautājumus. Delegāts norādīja, ka ASV neprasa apliecības par spējām un iegūto gradu, bet gan šo spēju pierādīšanu darbos, piezīmēdams, ka saimnieciskie inženieri ir labāk situēti nekā tehniskie. Inženiera tiesības (profesionāla) var iegūt ne tikai ar pārbaudījumiem, bet arī ar ilggadīgu praksi. Profesionāla inž. tiesības ASV jau paspējusi iegūt apm. viena trešdaļa latviešu inženieru. Vairāki latviešu architekti tur jau kļuvuši patstāvīgi. Grūtāk tas panākams inženieriem. Kāds latviešu uzņēmējs uzcēlis 1200 māju gadā, kas atzīstams par rekordu latviešu uzņēmēju aprindās.

Toronto delegāts inž. Arājs ziņoja, ka darba sagādē liels šķērslis bieži ir valodas zināšanas. Ap 90% no latviešu inženieriem strādā savā profesijā. Tā kā Kanadā tehniķa arods nepastāv, tad vairāki latviešu tehniķi iesaistījušies saimnieciskajā dzīvē, kļūstot par uzņēmējiem. Ontario provincē pēc gada nostrādāšanas piešķir profesionāla inženiera tiesības. Sava ziņojuma turpinājumā Toronto delegāts norādīja, ka Ontario ir ievērojams skaits latviešu jauniešu, kuri studē inženierzinātnes, bet konstatēja sāpīgu parādību, proti, ka jaunos inženierus neredz veco saimē.

Niagaras kopas delegāts inž. Sakss ziņoja, ka latviešu inženieru uzņemšana profesionālo inženieru apvienībā nav problēma, ja ir LU diploms. Bieži arī gadās, ka ar uzņemšanu apvienībā paaugstinās inženiera alga. Tā svārstās no 3-6000 dolaru gadā. Latviešu inženieri nodarbināti sākot ar automašīnu mēchaniku, līdz „mazam bosam" dažādos uzņēmumos. Kopas dzīvē esot vērojama maza aktīvitāte.

Montreālas pārstāvis P. Agrums ziņoja, ka kopas pastāvēšanas laikā rīkoti latviešiem domāti zīmētāju kursi, kas beigušies ar angļu valodas studijām. Profesionāla inženiera tiesības, ja ir pavalstniecība, piešķir bez sevišķām grūtībām. Kopa daudz darījusi jaunieceļotāju inženieru labā, dodama padomus darba sagādē un emigrācijas saistību kārtošanā.

No ziņojumiem var secināt, ka, atkarā no katras valsts saimnieciskā stāvokļa un iekārtas, atkarīgs ir arī tur esošo latviešu inženieru stāvoklis. Samērā atzīstams stāvoklis ir Zviedrijā, kur latv. inženieri ieņem labas un labi atalgotas vietas. Bēdīgākas ziņas nāk no dažām Dienvidamerikas valstīm, kur latviešu inženieri pa daļai nodarbināti savā arodā, bet ar ļoti zemu izpelņu, kas eksistenci padara grūtu.

Kollēga Mitenbergs no ASV ziņo, ka LU bijusi savu uzdevumu augstumos— latviešu inženieri var būt ne vien apmierināti, bet arī lepni uz iegūtajām zināšanām. Techniskā zīmēšanā latviešu inženieri pārspēj amerikāņus.

No Austrālijas LU asistents Ģērmanis ziņo, ka pēc viņa aprēķina Austrālijā atrodoties ap 150 latv. inženieru tehniķu un architektu. LU diplomi tur tiekot atzīti, ja nostrādāti trīs prakses gadi. Ārzemniekus ieredzot ļoti labi, jo tie kāpinot darba intensitāti; algas esot no 1000 - 4000 mārciņām gadā.

Gavars no Jaunzēlandes ziņo, ka tur diplomus neprasot, tikai darba māku.

Pēdējais ir **profesora Jēkabsona** ziņojums no Ņūfaundlendas: LU diplomi tiekot atzīti un latviešu inženieru algas esot no 4000 - 10.000 dolaru gadā.

..Pēc debatēm un pārrunām pie 1.-darba daļas punkta pieņēma divas rezolūcijas:

1) radīt Stipendiju fondu un

2) piesaistīt mūsu studējošo un technisku darbu strādājošo jaunatni veco latviešu inženieru un tehniķu saimei.

Konference uzdod Montreālas latviešu inženieru un tehniķu kopai sastādīt rīcības komiteju, kurai jāizdara valdes vēlēšanas iespējami īsākā laikā. Vēlēšanas jāveic un techniskie rezultāti jāpaziņo ar izdevuma „Technikas Apskats" palīdzību.

Statūtu apspriešanu un izlemšanu atstāj nākošajai valdei. Par izdevuma „Technikas Apskats" darbību pārskatu un paskaidrojumus sniedza redaktors **būvinž. A. Spūrmanis**, norādot, ka 1954. gadā abonentu skaits bijis tikai 314, bet šodien tas pieaudzis līdz 600. Visvairāk izdevuma abonentu esot Savienotajās Valstīs. Redaktors uzsvēra, ka ar „Technikas Apskata" palīdzību savāktas ap 1300 latviešu inženieru un tehniķu adreses, bet brīvajā pasaulē esot pavisam ap 5000 latviešu techniško nozaru darbinieku. No ASV delegāta inž. Gobiņa izdarītās aptaujas izriet, ka izdevums „Technikas Apskats" ir apsveicams un tas apmierina lasītājus. Konference vienprātīgi atzīst, ka „Technikas Apskats" svešumā ir vienotājs; izteic pateicību tā darbiniekiem.

Lai novērstu latviešu techniskās vārdnīcas trūkumu, jo Latvijas brīvvalsts laiku Zinātniskās terminoloģijas vārdnīca būs grūti atrodama, konferencē nolemj kopējiem spēkiem, sazinoties ar profesoru Rafaeli, ar latviešu filologu atbalstu radīt jaunu Zinātniskās terminoloģijas vārdnīcu, kas, ievērojot moderno laiku zinātnes attīstību, par veco būtu daudz plašāka satura ziņā.

Konference atzīst latviešu zinātniskās un techniskās publikācijas arhīva nepieciešamību. Lai to radītu, lūdz „T A" redakciju rūpēties par rakstu krāšanu, šo lietu atstājot tās ziņā. Lai techniško zinātņu studentus iesaistītu veco latviešu inženieru saimē resp. LIAA, konference nolemj šos jauniešus aicināt lasīt referātus LIAA sarīkojumos.

Konferences rezolūcijas tiks piesūtītas LIAA visām kopām un vienībām. Konferences dalībnieki nolemj nākošo LIAA konferenci lūgt sarīkot Ņujorkā.

Pirmajai LIAA konferencei Montreālā tika iesūtītas ap 50 korespondenču, kas liecina par latviešu inženieru un tehniķu lielo interesi. Šī konference ir viena no pirmajām, kur korespondences ceļā izteikta latviešu techniško darbinieku vairākuma vienotības doma.

Vērojot aizvadīto LIAA konferenci, jāatzīstas, ka tā bija viena no tām latviešu darbinieku sanāksmēm, kurā izskanēja dziļa apņemšanās vienot latviešu inženierus un tehniķus līdz tam brīdim, kad pāri Latvijas universitātei atkal atspīdēs Latvijas brīvības saule.

(ns)

ZIEDI UZ TRIJU MĀKSLINIEKU...

(Pārnesums no 5. lapp.)

jaunus darbus. Viņam bija mierīgs, bet ar fantaziju apdāvināts skats un iejūta uz monumentālo un vispār cilvēciski interesanto, ko liecina viņa darbu kvalitāte un tematika. Dažkārt viņa cilvēku un mašīnu gleznas rada iespaidu, it kā tās būtu plaši un illustrātīvi plakātveidīgi sienu gleznojumi, tomēr kompozicionāli tvertais nepazūd atsevišķo detaļu izklāstījumā.

Sākumā Ležē tiešām vēlējās kļūt par architektu, bet, nonācis Parīzē, pamet architektūras studijas un iestājas mākslas skolā. Pirmie iespaidi un pirmās gleznas pēcimpresionistiskā stilā. Iepazīšanās ar Pikaso un Braku kļūst likteņīga, un L. kļūst par kubisma pārstāvi. Arī futūrismam uz viņu zināma ietekme. Tāpat draudzība ar architektu Le Korbusjē viņu stipri ietekmē: kubiskas mājas, kāpnes, sastatnes u.c. Robotiski cilvēki un mašīnas mēmi un stīvi raugās uz skatītājiem, rādot modernā laikmeta cilvēces seju. Kaut gan Ležē ir ateists, katoļu baznīcas uzdevumā viņš ir radījis ievērojamus sakrālās mākslas darbus. Ležē pieder pie modernistu īpašas klases, kas ar saviem darbiem ir kļuvuši slaveni un cienīti.

Vilis Baumeisters ir viens no vācu vadošiem abstraktajiem gleznotājiem, kuŗi ir devuši īstas vērtības modernās mākslas sacensībā. Baumeisters tāpat kā Ležē ir konstruktīvists un mēchaniķis mākslas pasaulē, par ko liecina viņa mašīnu un ritmisko figūru gleznojumi. Visīstākie ir Baumeistera sporta un illustrātīvie reljefa gleznojumi, tajos redz mākslinieka ievirzi stigrās ģeometriskās formās un gleznotāja - skulptora stilā. Savos darbos Baumeisters centās radīt zināmu parallēlismu modernās zinātnes sasniegumiem un attīstībai, iesaistot mākslu modernā laikmeta attīstībā un sacensībā. Un tomēr viņš nav reālists starp robotiskām mašīnām, bet moderns romantiķis, kas arvien atradās ceļā pēc nejaustā un nepazīstamā mākslā. Baumeistera tēlotā reālitāte ir problēmatiska, arvien jauna un neizskaidrojama, kas ir arī viņa mākslas galvenā suģestīvā spēja, ar ko viņš izceļas starp sava laika biedriem un vispār modernā mākslā.

Arī Baumeisters sāk kā Sezana skolnieks, bet ātri nokļūst modernās mākslas ietekmē, sadraudzējas ar Oskaru Šlemmeru un paliek uzticīgs absolūtai mākslai, ko vēlākā draudzība ar Ležē un Le Korbusjē nostiprina un dod jaunus impulsus paļāvīgai jaunradei. Nenovīdīgo un kritizētāju netrūka, bet Baumeisters tomēr ir stiprinājis savu iekaroto vietu un vārdu kā sava laika tiešākais izteicējs un iemūžinātājs, paliekot uzticīgs mākslas misijai. Viņš nepārtraukti atradās meklēšanā pēc neizteiktā un nepazīstamā un arvien cīņā par mākslas t. i., par modernās mākslas eksistenci un zīmogu.

Novīta ziedi uz triju lielo mākslinieku kapu kopām. Mēs pamazām mācāmies viņus cienīt un saukt par lieliem, kaut arī viņu mākslu vēl neizprotam. Tomēr mēs zinām, ka mākslai jārāda sava laika seja un jāizteic tā ideju strāvojumi. Nesaprašanā mēs stāvam mūzejos un izstādēs pie spokainām gleznām, kas dažkārt liek nepatīkami sevī sarauties. Un tomēr... tie ir mākslas darbi. Tie ir mākslas darbi radīti pilnīgā brīvībā. Un tieši tas varbūt šodien ir tas kaitīgākais, ka mākslinieki to radīšanā ir par daudz brīvības, t. i. viņi nespēj saklausīt iekšējās nepieciešamās brīvības balsi un tāpēc vairs nespēj radīt Rietumeiropas kultūras tradiciju ietvarā. Protams, ka modernā māksla par sevi ir dziļa māksla un dažkārt ļoti grūti tverama, bet tā vairs nav īsti Rietumeiropas māksla. Tas nozīmē: Rietumeiropas kultūra pārdzīvo sveša kultūru invāziju, kur galvenajās lomās kā uzbrucēji atrodas paši eiropieši. Mēs, eiropieši atzīstam un protam cienīt lielus vīrus un to darīsim arī nākotnē, un arī jauno mākslu jau sākam pamazām saprast, bet... bet mūsu kristīgā Rietumeiropas kultūra un māksla ir nepārprotami apdraudēta...

Alberts Spoģis.

1905. G. REVOLŪCIJAS VĒSTURE

Šogad paiet 50 gadu no 1905. g. revolūcijas, kas mūsu vēsturē bija viens no drāmatiskākajiem posmiem. Taču līdz šim vēl maz darīts, lai objektīvi novērtētu, cik tālu tā bija latviešu nacionālā revolūcija un cik tālu internacionālās sociālās revolūcijas lokālā izpausme. Skaidru atbildi uz to nedeva arī Amerikas latviešu humanitāro zinātņu asociācijas vēstures sekcijas pirmā atklātā darba sēde 16. oktobrī Baltijas brīvības namā Ņujorkā. Referātus lasīja mag. hist. V. Kalniņš — Jaunā strāva un revolūcijas priekšvēsture, Dr. phil. J. Ozols — Piezīmes par revolūcijas historiogrāfiju un KLB loceklis A. Blodnieks - Dalībnieka atmiņas par revolūcijas norisi Tukumā.

Sekcijas vadītājs V. Kalniņš referēja par avotu apzināšanu un sakopojumiem un par pētīšanas metodēm un viedokļiem, konstatēdams, ka 1905. g. revolūcija vēl neietelp objektīvas un neieinteresētas pētīšanas laukā. tādēļ vēsturnieku galvenais uzdevums joprojām ir meklēt, apzināt un vākt un kopot avotus. V. Kalniņš referēja arī par Jauno strāvu un revolūcijas idejisko priekšvēsturi, norādīdams, ka Jaunā strāva izaug no Tautiskās atmodas kustības, paņemdama no tās līdz arī nacionālas idejas, būtībā tomēr palikdama Vācijas un Rietumeiropas internacionālo ideju atvasinājums un pārnesums toreiz Latvijā. Šo vēsturisko materiālu publicēšanā viscentīgākie bijuši bolševiki, kas 1905. g. notikumus Latvijā, protams, attēloja kā bolševistisku revolūciju. Vācu publikācijas savukārt tos attēlo, kā zemnieku dumpi pret kultūras nesējiem.

1905. g. revolūcija mūsu tautai prasīja 2.600 upuru (brīvības cīņas 1918/19. g. prasīja 1.748 kritušo). Bez tam izsūtīja 4.500 un tikpat daudz emigrēja uz ārzemēm. Latviešu tauta zaudēja kopā ap 12.000 cilvēku, galvenokārt inteliģenci. Latvijas valsts revolūcijas upurus pielīdzināja brīvības cīnītājiem, kā to nosaka agrārreformas likumi attiecībā uz zemes piešķiršanu revolūcijas upuru piederīgajiem. Latvijas sociāldemokratu programmā nebija prasības pēc Latvijas neatkarības. Tiesa, revolūcijā piedalījās arī nacionālie elementi, bet tie nebija dominējošie.

Tautas atmodas kustība savā ideoloģijā bija krieviski orientēta, jo citas izvēles nebija. Cīņā starp krievu un vācu varām latviešu atmodas darbinieki nostājās krievu pusē, lai neciestu no abiem cīnītājiem. Ap 1890. g. tautiskajā kustībā iestājās pagurums, jo kļuva redzams, ka no krieviem nekā neiegūsim. Maneseina revīzijai iesniedza ap 20.000 sūdzību, bet tās palika bez sekām. Vilšanās bija dziļa un tā radītā sasprindzinājuma izlādēšanās varēja notikt pēc 16 gadiem — 1905. g. revolūcijā. Tautiskā kustība cīnījās tikai legāliem līdzekļiem, un tas arī bija gudri. Jaunā paaudze ap 1890. gadu redzēja, ka iecerēto nacionālo programmu nav izredzes iedzīvināt. Lai kaut ko panāktu, jālieto vara un pret diviem pretiniekiem — vācu virskundzību un krievu patvaldību. Latviešu tauta viena pati nevar izcīnīt šādu cīņu. Pēc Jaunās strāvas ideoloģijas latviešiem tādēļ jāiesaistās vācu un krievu sociāldemokratu uzsāktā cīņā. Sākumā Jauno strāvu ietekmēja vācu sociāldemokratu mērenā programma, bet sākot ar 1900. g. tā arvien vairāk sāk lietot krievu revolūcionāru izstrādātos paņēmienus un 1904. g. pieņem krievu sociāldemokratu programmu.

Statistika rāda, ka Jaunā strāva bija jaunatnes kustība, jo tajā bija skolēni, studenti vecumā līdz 25 g. un ļoti maz vecākās paaudzes pārstāvju. Vēl interesantāk atzīmēt, ka Jaunā strāva ir galvenokārt Rietumlatvijas kustība. Tās galvenie centri bija Rīga, Liepāja, Jelgava, Kuldīga. Vidzemē bija maz sekotāju. Savukārt tautiskās kustības galvenie centri bija Vidzeme un Rīga.

(Turpinājums nākošā numurā

Londonas gangsteŗiem jauns karalis

Nesen pašā Londonas sirdī, Pikadilli cirkus tuvumā, notika Londonas pagrīdes tautas „karaļa" vēlēšanas. Ap 60 izvēlētu personu no visām Londonas gangsteru līgām sabrauca lepnos automobiļos uz apspriedi. Viss gāja gluži kā lepnākās industrijas direktoru konferencēs, tikai atmosfaira konferenču zālē bija daudz vairāk sasprindzināta. Darba kārtībā bija pavisam trīs pukti: 1) jauna vadoņa vēlēšana, 2) turpmākas darbības izkārtošana un 3) slepeno azarta spēļu vietu uzturēšana, pārraudzīšana un ieņēmumu sadale.

Darīšanas tika nokārtotas ļoti veicīgi. Pavisam maz laika aizņēma jaunā vadoņa vēlēšanas, tāpat nodevas noteikšana: 1 šiliņš no mārciņas. Trešais punkts gandrīz vai atkritis, jo karaļa pienākums ir rūpēties par saticības uzturēšanu un pārpratumu novēršanu.

Viss šis notikums ir sekas nesenajai gangsteŗu vadoņu asiņainajai divkaujai. Tās rezultātā agrākais vadonis Džeks Kommers ar 40 naža dūrieniem ķermenī, nonāca slimnīcā. Nezin, kā divkauja vispār būtu beigusies, ja kāds dārzāju pārdevējs nebūtu paguvis vienam no cīnītājiem palīdzēt, iegāžot otram pa galvu ar 5 mārciņas svaru bumbu.

Liekas, ka tomēr bijušā vadoņa kartis pret saviem „kollēgām" nav īsti tīras, jo viņš mēģinājis izdarīt pašnāvību, kas liek domāt, ka viņa bailes no „iekšējās disciplinārās atbildības" ir ļoti lielas.

OSKARS PERRO

REAL ESTATE

Lielākais un aktīvākais latviešu nekustamu īpašumu birojs Kanadā.

1597 BLOOR ST. W., TORONTO

Mājas austrumos - ziemeļos - rietumos, sākot ar $500 iemaksu

$3.000.00 iemaksa 7 istabu 2 stāvu atsevišķai dubultķieģeļu mājai HIGH PARK - OAKMOUNT rajonā. Sevišķi liels dārzs. Maksājumi apm. $95.00 mēnesī, ieskaitot procentus un kapitāla deldējumu

Zvanīt I. JANKOVSKIM, LL 5555, LL 9922

ŠVEICES PULKSTEŅI

par fabrikas cenām, ar garantiju, nodoti pārdošanai mazumā pie: AD. JANĪTIS, foto studijā, 181 Carlton St., Toronto un A. GREBLIS, 2219 Prud'homme Ave, Apt. 9, Montreālā

P. IKŠELS, imports

TAUTIETE,

ja esi brīva un vientuļa, tad atsaucies!

Tevi meklē dzīves priecīgs tautietis, kas smok aiz garlaicības un ilgojas pēc ģimenes dzīves.

Klusēšana garantēta.

Lūdz rakstīt šī laikraksta kantorī

CĒSINIEKAM

MEKLĒJU BRĀLI

Imantu A. G. Krinku,

dzim. Zebrenes pag. Štatēs 1922. g. 24. janv. Apcietināts un izvests uz Vāciju 1944. gada beigās.

Lūdzu rakstīt katru, kas kaut ko zinātu par viņa likteni, uz adresi:

L. Bērziņš, R.R.1., Ancaster, Canada, Ont.

MEKLĒJU SVAINI

Alfrēdu Štamgutu,

dzim. Kuldīgā. Pēdējā dzīves vieta Zebrenes Štatēs, pazudis bez vēsts Kurzemes kapitulācijas laikā.

ATSAUCIES,

Jāni Alksni

no Zebrenes pag. Briežukalniem! Tevi meklē kaimiņiene

Štates Lūce

Ziņas no mājām.

MEKLĒ ZEMESARĀJU ARVĪDU

Jēkaba dēlu no Laucienes Arāju mājām. Ja kāds ko zinātu, lūdz rakstīt

K. BĒRZIŅAM,

109 Holborne Ave, Toronto, Ont., Canada

Tel. OX 1-0347

Meklēju brālēnu

KĀRLI LAPIŅU,

dzim. 1924. g. 14. dec. Palsmanē.

Ja kādam būtu zināma viņa adrese, lūdzu rakstīt Dzidrai Liepiņš, 904 River Park Drive, Loves Park Illinois, U.S.A. (898)

STEIDZAMI

meklēju tautieti

JĀNI PRIEDI,

studējis teoloģiju, korp. „Latvija" loceklis.

Ziņas lūdz E. Šulcs, 41 Ouseley Close, Marsion, Oxford, England

Meklē piedzīvojušu

KONDITORU

baltmaizes un smalkmaizīšu cepšanai.

Zvanīt EM 8-8525, Toronto

SPORTS

DV SPORTA KLUBA

pilna biedru sapulce sestdien, 5. novembrī, plkst. 17.00 DV namā, 123 Huron St, Toronto.

Pēc sapulces biedru vakars.

TIESNEŠU KURSI

Latviešu YMCAs basketbolisti — E. Bambers un Z. Timma apmeklē Toronto basketbola tiesnešu kursus, lai iegūtu oficiālas tiesnešu tiesības. Latviešu YMCAs valdes loceklis Arnis Freibergs šoruden uzņemts Toronto universitātes medicīnas fakultātē.

KLĪVLENDAS BASKETBOLISTI UN VOLEJBOLISTI VIESOSIES NIAGARĀ

Niagaras latviešu sporta kluba gada svētku sarīkojumā, 29. okt., viesosies Klīvlendas latviešu sportisti, sacenšoties ar mājiniekiem volejbolā un basketbolā. Ar interesi gaidāma Niagaras volejbolistu pirmā šīs sezonas spēle pret spēcīgo pretinieku.

Sacīkšu sākums plkst. 14.00, 525 Morrison ielas vingrotavā. Pēc sacīkstēm, pulksten 7 vakarā — 233 Hickson St. Glenview klubā sportistu apspriede un svētku balle. Visi sporta draugi un labvēļi aicināti apmeklēt šo šarīkojumu, kur par zāles dekorēšanu un galdu klāšanu rūpēsies Niagaras sporta kluba volejbolistes.

YMCAs DRAUDZĪBAS SPĒLE AR VĪTIS

Sestdien, 15. oktobrī, Latviešu YMCAs basketbola vienība sacentās draudzības spēlē ar spēcīgo lietuviešu Vītis vienību. Ja daudzi domāja, ka Vītis svinēs vieglu uzvaru, tad spēles gaita izrādījās pavisam citāda, kur īstenībā rutīnas trūkums nosvēra uzvaru viesu labā. Latviešu YMCA spēlēja bez sava izcilā spēlētāja A. Uiskas un nebija arī nosvērtā A. Bergvalda. Pirmā puslaikā labi saspēlējoties, rūpīgi sedzot pretinieku un veiksmīgi gūstot grozus, YMCA izcīna 18 punktu pārsvaru, beidzot puslaiku savā labā ar 34:16.

Otrā puslaika pirmā daļā YMCA sāk spēlēt paviršāki, kam vēl pievienojas neveiksme grozu gūšanā, kad daudz drošas bumbas izripo no groza. Pretinieks turpretim ļoti pūlas, lai atgūtu pirmā puslaikā zaudēto. Pēdējā ceturksnī, kad Vītis paspējis rezultātu krietni iedzīt, nekas vēl neliecina, ka būs jāzaudē. Un tomēr, pēdējās 8 spēles minūtēs, YMCA, cenšoties uzvarēt par katru cenu, zaudē saspēli, atsevišķi spēlētāji tiecas paši izlauzties līdz pretinieka grozam, zaudē bumbu un iespēju paturēt nelielo handikapu. Vēl 4 „nodežūrēti" grozi Vītisa labā, un uzvara pieder Vītisam ar 53:47. Otrā puslaikā lietuvieši 15 punktus ieguva ar soda metieniem, kamēr YMCA ieguva 9 punktus.

YMCA'i, kā parasti, ļoti labi spēlēja E. Bambers. Veiksmīga diena bija arī J. Cīrulim. Labi iederējās vienībā pirmoreiz spēlējošais līdz Rasiņš. Visumā jākonstatē, ka YMCA's vienība, atskaitot spēles beigu posmu, spēlēja labi. YMCA's sastāvā bija Rāva, Cīrulis, Petmanis, Rasiņš, Groskaufmanis, Mazūrs, Būlmanis, Freibergs un Bambers. Lietuviešiem spēlēja: Daļūnas, Preikšaitis, Balsīs, Strimaitis, Supronas, Grigaitis un Kulīs. Lietuviešu veiksmīgākais punktu guvējs bija Strimaitis, iegūstot 15 punktus, kamēr latviešu vienībā visvairāk — 10 punktus ieguva Bambers. Labi tiesneši bija A. Miežītis un Ž. Pērkons.

APKĀRT ZEMES LODEI

❶ Ekvadorā aug kāds koks, kurš ir ļoti nepievilcīgs acij, bet izdevīgs makam. To sauc par kapoka koku un no tā iegūst veselu virkni dažādu lietišķu ražojumu. No mizas var izgatavot virves, maisus, tīklus un lētākas kvalitātes audumus. Koka augļos atrodas tā saucamā kapoka vilna, kas līdzīga zīdam un kuŗu lieto glābšanas jostās, spilvenos, mēbeļu popēšanai un pat papīra izgatavošanai. Smalkās sēklu šķiedriņas ir ļoti vieglas, tās sver tikai sesto daļu, ko kokvilna, un tā kā tās neuzsūc ūdeni, ir visideālākais pildījums glābšanas jostām. No koka iegūst arī eļļu, ko izmanto ziepju ražošanai, bet tā sēklas var izmantot arī lopbarībai. Kapoka koks aug ļoti ātri. Jau pēc 4 gadiem tas nes augļus un tā koksne izmantojama kā katram parastam kokam, tikai tās kvalitāte ir ļoti augsta, arī mēbeļrūpniecībā.

Ekvadoras valdība plāno plašu šī koka rūpniecisku veida audzēšanu, tādēļ ieinteresēta atrast cilvēkus, kas emigrētu uz Ekvadoru un nodotos šī koka audzināšanai.

Varbūt kāds no latviešiem vēlas izmēģināt roku jaunprojektētajās koku plantācijās?

❷ Port Saīdas skaistule Izisa Abdel-Vafi, tikko nosvinējusi 18. dzimšanas dienu, samīlējusies kādā vietējā kantoristā un taisījusies to precēt. Bet arī skaistules mātei nav bijusi auksta sirds pret meitas iecerēto, un viņa gudrojusi jaunekli meitai atņemt. Lai to panāktu, viņa ieslēgusi savu meitu kādā pagraba bunkurī un pati tai laikā centusies pielabināties iecerētam. Lai izskaldrotu meitas izpalikšanu, tā izdomājusi pasaciņu par meitas aizbraukšanu pie draugiem.

Varbūt, ka mātei arī būtu izdevies jaunekli dabūt savos skāvienos, ja policija nesaņemtu kādu anonimu vēstuli, kuŗas rezultātā sākās mājas pārmeklēšana. Tur arī atradās nelaimīgā Izisa, badā pamirusi, novājējusi un izmisusi. Tagad lomas mainītas — Izisa ir precējusies un lutina savu iecerēto, bet māte sēž aiz atslēgas cietumā.